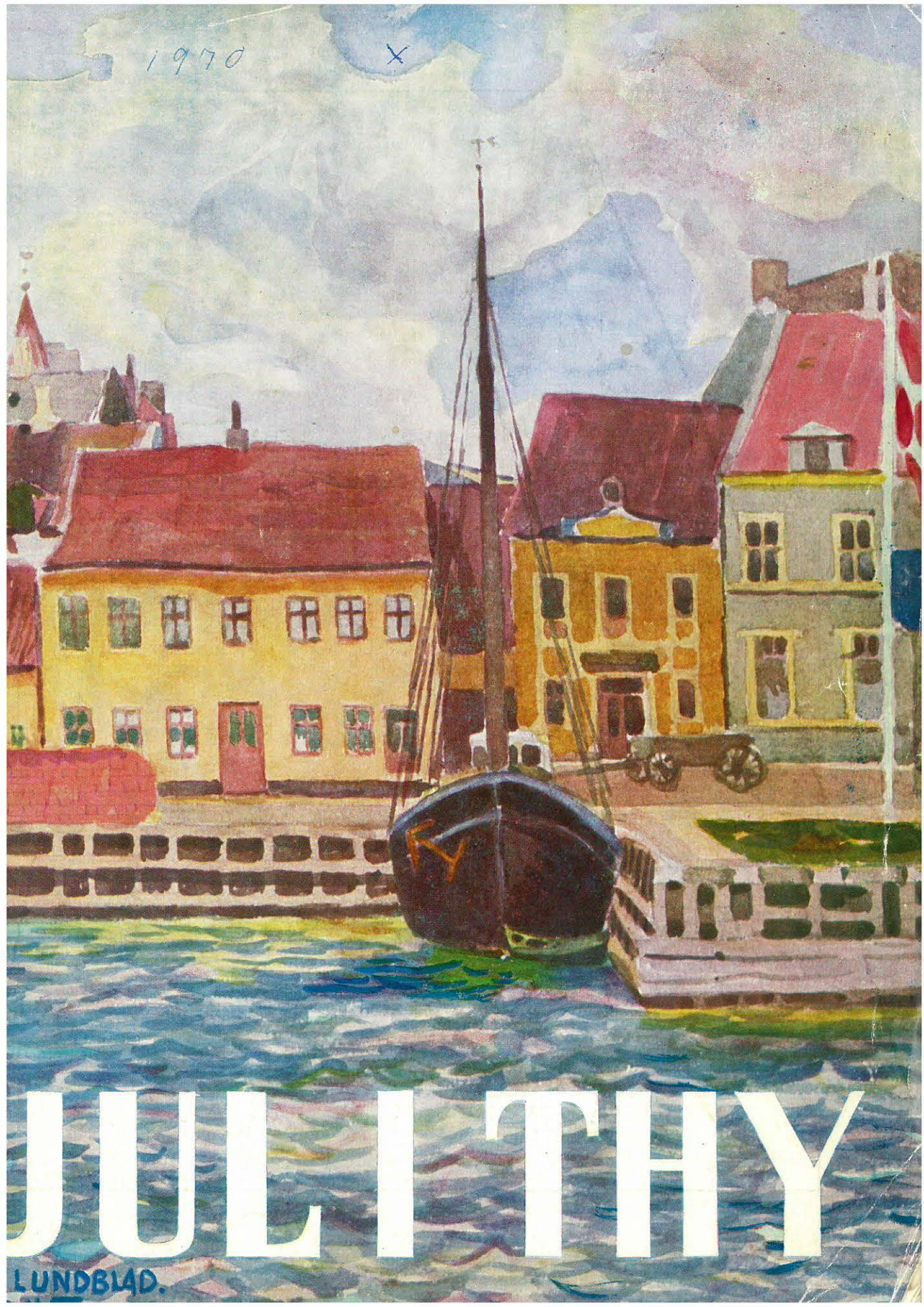

1970

X

JULI THY

LUNDBLAD.

LORENTZEN HAR DET HELE!

STORMAGASIN

I

DAMEBEKLÆDNING

VI
MØDES
HOS

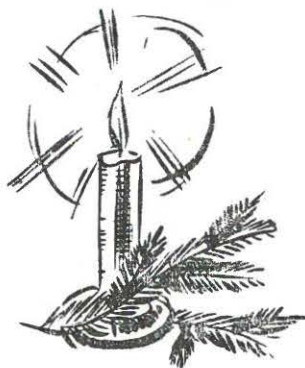
Lorentzen

Thisted
Tlf. (07) 92 28 33
(fl. linier)

JUL I THY

1970

40. ÅRGANG

ALVOR OG GAMMEN
VANDRE TILSAMMEN

UDGIVET OG REDIGERET AF C. BRUNSGAARD, THISTED

Udleveringslager til boghandlere uden for Thisted amt:
Danske boghandleres kommissionsanstalt, København S

JUL I THY * 1970

40. ÅRGANG

Indhold

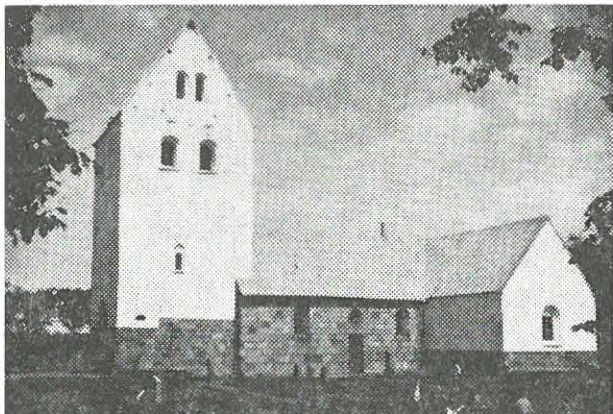
<i>Hans Bakgaard</i> : En stjerne tændtes.....	3
<i>Cbr. Mogensen</i> : Da udvandrerbåden gik under.....	4
<i>Kr. Krabbe</i> : Heksen fra Helligkilde.....	9
<i>Peder Bonde</i> : Energisk incasso.....	12
<i>Marius Jensen</i> : Gammel Buel.....	13
<i>Jobs. Hald</i> : Thybopionerer på prærien.....	14
<i>C. Brunsgaard</i> : Det stod i avisen.....	18
<i>Søren Lind</i> : Thyland, digt.....	23
<i>C. Brunsgaard</i> : Æ drawmarked ved Oddesund.....	24
Kirkeaktivister i Snedsted.....	27
<i>Hans Bakgaard</i> : Hilsen fra hjemstavnen.....	28
Vadestedet i Kallerup.....	30
<i>Adolf Handrup</i> : Strid om et forsamlingshus.....	31
Fra det gamle album, billeder.....	33
<i>Gerda Hegnet Bach</i> : Inspiration.....	45
<i>Niels Sloth</i> : Uheld på valgdagen.....	46
Et væddemål i 1909.....	49
<i>Jacob von Thybo</i> : Hvad er en skroppenollik?.....	50
<i>Peter Fidus</i> : Wor ejen Serkus.....	52
Og årene de rulle, dagbogsblade for 1969-70.....	56

Forsidebillede: Fra Thisted havn 1945, efter akvarel af Carl Lundblad

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Amtsbogtrykkeri

HVIDBJERG TH. KIRKE

EN STJERNE TÆNDTES

*Og alle stjerner lyste, men lyste svagt og mat
mod denne ene stjerne, som tændtes julenat.*

*Og stjernen fyldte verden med lys som aldrig før
og sprængte slå og stængsel for Paradisets dør.*

*For den, der tror på barnet, som stjernen lyste om,
et barn på strå i pjalter i staldens krybberum.*

*Og frygtfuldt skjalv de hyrder, da stjernen mørket brød,
men frygten blev til jubel, da englesangen lød.*

*Og røsten lød fra himlen: Stå op, gå frygtløs frem
mod barnet, verdens frelser, genfødt i Betlehem!*

*Som dengang flammer stjernen i nat ved midnatstid,
et lys til hele verden, en verden fyldt med strid.*

*Kun den, der tror på barnet med barnligt, ydmygt sind,
vil verdens frelser skænke sin fred, når jul går ind.*

HANS BAKGAARD

Da udvandrerbåden gik under

*Den 28. juni 1904 forliste
udvandrerdamperen »Norge« ved
Rockall-klippen
vest for Skotland, og mere end
600 mennesker omkom.
Blandt besætningen var
matros Chr. Mogensen, senere
dampskibsformand i Thisted, der
her fortæller om forliset*

DEN 13. JUNI 1902 i en alder af 26 år lod jeg mig forhyre som matros på den danske damper »Norge«, der gik i fast rutefart mellem Danmark/Norge og USA, og hvis fører var den 40-årige kaptajn Gundel. Jeg havde således gjort mange ture frem og tilbage over Atlanten med skibet, da det den 22. juni 1904 stod Københavns frihavn ud på sin sidste, skæbnesvangre rejse.

I København var der kommen omkring 500 passagerer ombord. Flertallet af dem var emigranter fra Polen og de russiske Østersøprovinser, og i Oslo (dengang Kristiania) gik yderligere 200–300 ombord. Dertil kom en besætning på 69 mand, således at skibet rummede næsten 800 mennesker ved afgang fra Norge mod Amerika.

Når jeg tænker tilbage på rejsens forløb, kan jeg ikke lade være med at nævne, at jeg mente dengang at kunne konstatere, at stemningen blandt passagererne under rejsens begyndelse var noget trykket. Der var ligesom man frygtede, at der skulle ske noget undervejs. Jeg havde rig lejlighed til at fornemme dette, da jeg var kvartermand på skibet, d.v.s. at jeg på skift med tre andre matroser havde opsyn med passagererne og skulle hjælpe dem tilrette i de seks af døgnets timer.

De første dage gik dog fint, kun vil jeg lige nævne, at flere og flere af passagererne blev søsyge, så dækket flød efterhånden sådan med opkastning, at der måtte spules rent flere gange i døgnnet. Den 27. juni om formiddagen

– så vidt jeg husker var det ved 11-tiden – passerede vi St. Kilda, en lille ø, der ligger ved Hebriderne, Skotlands vestligste øgruppe. Der blev hejst signalflag, da vi ønskede vor position rapporteret, men flaglinen sprang, og jeg tror ikke signalflagene kunne aflæses inde på St. Kilda. Vejret var helt godt, og det bedredes endnu mere op ad dagen, så i klart vejr stævnedes vi med god fart mod Amerika, og allerede hen på eftermiddagen forsvandt St. Kildas høje land i horisonten. St. Kilda kan i klart vejr ses i 40 kvartmiles afstand – en kvartmil er ca. 1,8 km.

*

Men i løbet af natten kulede vinden op, og det blev skyet og usigtbart. Jeg havde vagt fra midnat til kl. 4 morgen, da afløsningen kom. Jeg gik straks til køjs og sov til kl. ca. 7.45, da jeg vågnede ved at skibet rystede voldsomt, og der hørtes en knasen og bragen, der så vidt jeg kunne skønne skyldtes, at skibets bund var revet op. I en fart kom jeg ud af køjen, og jeg husker, at jeg imens tænkte på, at der måske også kunne være sket et sammenstød med et andet skib.

I bar skjorte sprang jeg op på dækket for at se efter, og undervejs mødte jeg bådsmænd, en ældre nordmand – der i parentes bemærket havde sejlet så længe med danske skibe, at han helst ville betragtes som dansker. Han sagde i forbifarten til mig: Nu kan vi godt sige farvel til denne verden! Han blev da også derude.

Jeg mener at have set ham tillige med nogle flere på en tømmerflåde et par timer senere.

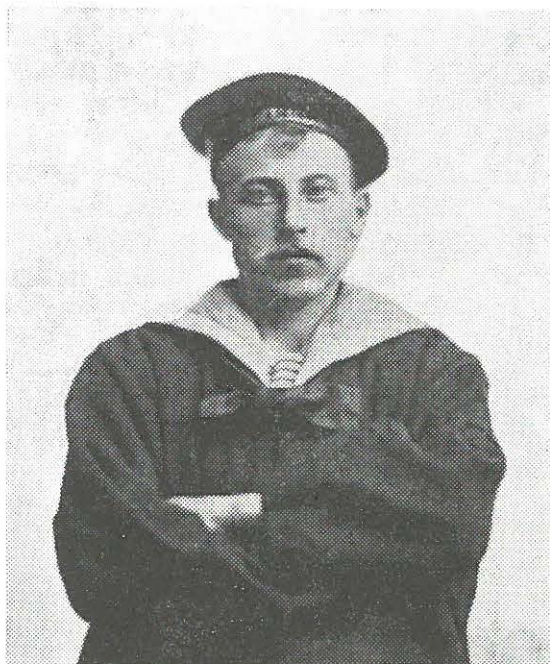
Jeg blev hurtigt klar over, at der var overhængende fare for forlis og undergang, og jeg skyndte mig ned i lukafet for at få et par bukser på. Mens jeg var dernede, kunne jeg høre, at der blev kommanderet: Gør bådene klar! Jeg fór op igen og kom hen til den redningsbåd, hvor jeg hørte til. Vi to matroser, der havde med denne båd at gøre, fik den hurtigt gjort klar. Skibet var allerede da sunket meget med forstavn.

*

Jeg frøs temmelig meget og havde heller ikke fået redningsbælte på, så jeg måtte en tur tilbage til lukafet efter mere tøj, men dækket var nu så pakket med panikslagne mennesker, at det var umuligt at bane sig vej. For at komme frem, måtte jeg klatre i rigningen, hvad jeg også var vant til, og jeg kom hurtigt hen over passagerernes hoveder og ned i lukafet, hvor jeg fik fat i en trøje og et redningsbælte. Da stod vandet ved dørken i lukafet.

Jeg skyndte mig så hurtigt det lod sig gøre tilbage til redningsbåden, som da var fyldt med folk. For at få båden firet ned til vandet, måtte vi først have den tømt for mennesker. De ville dog ikke godvilligt forlade båden, og kun ved at bruge magt kunne vi få den tømt. Men inden båden var løftet af klamperne og svunget ud i daviderne, var der igen mange mennesker i den.

Under dette arbejde så jeg den agterste redningsbåd om styrbord blive firet ned. Den var så let tilgængelig for passagererne, at den var fyldt, inden den nåede ned i højde med dækket, og folk blev ved at springe på, så der til sidst kun sås én stor klump af kroppe. Så stor en vægt kunne grejerne ikke holde til, den ene taljeløber sprang, så båden kom til at hænge ret op og ned, og alle de mange mennesker gik lige i havet. Min makker og jeg måtte nu igen rense vor båd for folk, og det lykkedes at få

Chr. Mogensen, mangeårig dampskibsformand i Thisted, som marinesoldat i 1901

dem op på nær nogle få. Hurtigt firede vi båden ned, og den nåede heldigt vandet. Jeg entrede straks ned ad den ene taljeløber, men måtte en tur i vandet, da båden allerede var drevet ud fra skibssiden.

Vandet var meget koldt, og det tog hårdt på kræfterne, da jeg ved egen hjælp skulle arbejde mig op i båden. Vi var da 5-6 mand i den, og vi begyndte straks at »fiske« mennesker op, der var nok at tage af. Vandet var fyldt med mennesker, der kæmpede for livet og skreg om hjælp.

Desværre var vor båd ikke en regulær redningsbåd, men kun en stor jolle, 16-18 fod lang, så den var snart overfyldt. Da vi var 17 i den - trediestyrmænd (senere kaptajn) Ankersen, tre matroser og 13 passagerer - blev vi enige om, at hvis båden skulle være i stand til at redde os, kunne den ikke tage flere. Vi roede derfor langt så væk, at vi ikke kunne høre eller se alle de, der lå og skreg for livet.

Damperen lå nu omkring en kvartmil fra os,

og forskibet var sunket dybt under vandet, men det forekom mig, at den havde ligget i denne stilling i flere minutter – nogle af de vandtætte skodder må have holdt en tid, men havde så omsider givet efter for det store vandtryk, thi pludselig gik skibet ned, mens agterskibet var fyldt med mennesker, som hurtigt fandt døden i bølgerne. Da vi kort efter roede hen over stedet, så vi kun lig og vragsods.

Så vidt jeg kunne se, var seks redningsbåde kommen klar af skibet, alle fyldte med mennesker, men en stor redningsbåd af samme type som én, der reddede 71 mennesker, så vi komme sprængfyldt med mennesker på tværs i søen. Jeg husker, at vi sømænd talte sammen om, at det var meget farlige manøvrer den foretog. Vi mente ikke, der var sømænd ombord i båden, og der blev da heller ikke reddet skibbrudne fra flere end fem både.

*

Det var koldt og tåget vejr, vi frøs allesammen meget, mangelfuldt påklædt som vi var, og vore hænder og fødder svulmede op. Hen på eftermiddagen blæste det op, og søen gik temmelig højt, så vi måtte passe godt på, at vor lille båd, der var godt lastet, ikke blev fyldt med vand. Da aftenen kom, fik vi stærke haglbyger fra sydøst, så vi var nødsaget til at lænse nordvest over med vind og sø. Det var umuligt at holde båden op mod den høje atlantehavssø. Vi var tre både, der holdt sig i nærheden af hinanden et stykke tid. Kun i den ene af bådene havde man proviant, så derfor holdt vi øje med denne båd i håb om, at søen skulle blive så rolig, at vi kunne komme helt hen til den og få lidt brød.

Næste dags morgen var vinden løjet så meget af, at det lykkedes os at komme den anden båd så nær, at vi kunne tale sammen. Vi bad så om at få overladt lidt af deres proviant, og efter lang tids forsøg på overtalelse fik vi overrakt 1–2 skonrogger pr. mand. De andre havde ikke mere end til sig selv, sagde de. Vi

ville jo gerne have haft mere proviant, da vi slet intet havde i forvejen, men det lod sig altså ikke gøre, og den anden båd drejede igen bort fra os. Denne båd kom til at ligge i søen et par døgn længere end vores båd, og så vidt jeg ved, havde den hele tiden proviant i rigelig mængde.

Vi begyndte straks at indrette os på rationer af det beskedne kvantum brød, vi havde fået. Der fandtes et lille anker med vand i båden, jeg antager, at det indeholdt 6–8 liter, som ligeledes blev fordelt i rationer.

Da vejret igen bedredes noget, blev vi enige om at ro i retning af Hebriderne, altså hvor øerne efter vor formening måtte ligge. Vi havde intet kompas, så der var kun morgen- og aftenskær at sætte kursen efter. Vi sparede ikke på kræfterne og skiftedes til at ro både dag og nat. Det varede dog ikke længe, før åregaflerne gik løse og var ubrugelige, men til alt held fandtes der lidt tovværk i båden, det var vist en flagline, som vi brugte til at surre årerne fast med. Samtidig tog vi sejldugen af de medbragte redningsbælter og syede deraf ved hjælp af kabelgarn et lille sejl, som blev sat på en bådshage. Ved hjælp af sejlet og medbøren skød vi nu en temmelig god fart, men der var stadig høj søgang.

*

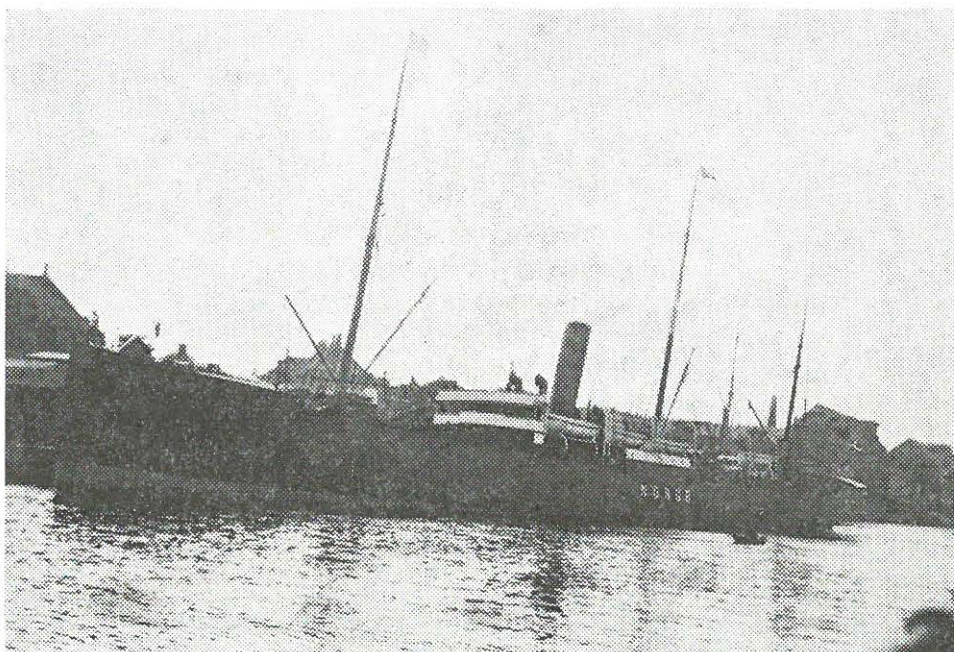
Vi holdt os stadig i nærheden af den tredje båd – eller rettere sagt var det nok den, der holdt sig til os. Den var større end vor båd og helt fyldt med folk, af hvilke flere var kvinder og børn. Tredie døgn efter forliset manøvrerede den os så nær, at vi kunne tale sammen. De bad os om lidt vand og brød til et barn, der var ved at dø – om det var et påskud til at få noget proviant af os, ved jeg ikke – men vi havde intet at give bort. De få skonrogger, vi fik overladt den første dag, var hurtigt spist, og vi selv var meget sultne og tørstige. Vi holdt os i nærheden af denne båd til næste dag, det fjerde døgn efter katastrofen, så roede vi bort fra den. Da vor båd var mindre,

og vi var et stærkere mandskab, mente vi hurtigere at kunne komme til land og skaffe den anden båd undsætning.

Det så nu ikke ud til at skulle blive så let for os, thi eftersom kræfterne aftog, dalede modet, og tørsten plagede os skrækkeligt. Flere prøvede at drikke havvand, men det er alt for saltmættet, det kom omgående op igen og bevirkede om muligt endnu stærkere tørst.

Det var ligesom at dette indgav os mod og fornyet styrke, så vi spændte i med at ro med de svage kræfter, vi endnu havde i behold. Det var St. Kilda, vi kunne se, men som jeg tidligere har nævnt, kan denne høje klippeø ses i lang afstand, så der var endnu langt til land. Selv om jeg syntes, vi hængte godt i, skød båden dog kun ringe fart. Vi havde frosset, sultet og tørstet for meget, og da vindret-

Udvandrerbåden »Norge« i Københavns havn før den sidste skæbnesvangre rejse i 1904

Nogle forsøgte endda, forpinte af tørst, at drikke af deres egen vandladning, men det hjalp naturligvis heller ikke.

Jeg husker, at en stor havmåge kom os meget nær, og vi prøvede at ramme den med en åre. Dette lykkedes naturligvis ikke, men det ville have været en lækkerbidsken for os, selv om vi skulle have spist fuglen i rå tilstand. Mågen vedblev i lang tid at følge os – den var nok også sulten.

*

Søndag ved middagstid – det var det sjette døgn – øjnede vi land langt ude i horisonten.

ningen igen blev for dårlig, måtte vi opgive at styre efter øen.

Men sent på eftermiddagen så det alligevel ud til at lysne for os. Langt mod øst kunne vi se to fisketrawlere, der styrede i vestlig retning. Den ene passerede os i en afstand af ca. to kvartmil, men dens besætning observerede os ikke. Den anden kom os en times tid senere meget nær, jeg antager omkring 400 favne. Vi råbte og vinkede med et mørkt tæppe fastbundet til en bådshage, men på trawleren kendte man endnu ikke noget til forliset, og den fortsatte sin kurs, uden at vi blev bemærket. Vor

lille båd var som en nøddeskal i den høje sø, vi skulle befinde os på toppen af en sø samtidig med trawleren for at have en chance for at blive opdaget.

Det var selvsagt meget nedslående for os, at denne mulighed for redning glippede, så modet sank nu så langt ned som ingensinde før. Det så rigtig trist ud for os, vinden kulede op og solen gik ned i en skybanke, så vi havde en fornemmelse af, at vejret ville blive endnu dårligere. Det var stadigvæk meget koldt, og vi var omtrent gennemvædede, så vi frøs ganske forfærdeligt. De fleste af os havde jo ikke fået tid til at få tøj af betydning på, kun ved at skiftes til at ro, fik vi lidt varme i kroppene.

*

Vi snakkede sammen om, hvor nær vi var kommen St. Kilda, de fleste mente 10–12 kvartmil, men det er meget vanskeligt at bedømme afstande til søs, hvis luften ikke er helt klar, Vi var mest stemt for at fortsætte mod øen, men da vind og sø ikke mere var gunstige, opgav vi det alligevel og satte vort primitive sejl til og drejede i retning af Orkney-øerne længere mod nord, hvortil der var gunstig vind.

På denne måde gik det ret godt fremad hele søndagen, og mandag morgen ved 5-tiden så vi igen røgen fra en trawler. Den lå og fiskede, og der var god vind hen mod den, så vi styrede straks i retningen. Men da vi var kommen et stykke nærmere, vendte trawleren om og sejlede bort i en anden retning, så det var nær ved at blive nok en forbier. Men heldigvis fik en af os øje på en bøj, som var lagt ud fra trawleren. Vi lagde til ved bøjen, idet vi var klar over, at trawleren måtte komme hen til den før eller senere.

Denne gang gik det, kl. 7 mandag morgen blev vi taget op af den skotske fisketrawler »Largobay«. Det var netop seks døgn efter forliset. Det var også på høje tid, vi blev reddet. Flere af passagererne, som i nogen tid havde ligget sløve og ligeglade med det hele i

bunden af båden, havde ikke engang kræfter nok til at entre op ad den lejder, der blev kastet ud fra trawleren, men måtte hejses op. Trawlerens besætning var meget flinke, medfølelse og hjælpsomme folk, de delte rundhåndet deres beholdning af mad og tøj med os, ligesom de stillede deres køjer til rådighed for os. Vor første handling ombord var at styrte hen til vandpumpen. Vi drak og drak, og det følte som om tørsten ikke var til at slukke. Men vi kunne ikke tåle at vedblive med at drikke, så kaptajnen låste resolut pumpen af og delte vandet ud i rationer.

Som et eksempel på, hvor forkomne nogle af os skibbrudne var, kan jeg nævne, at en russer, som kun havde været iført overtræks-tøj, var så opsvulmet af forfrysninger, at hans lår var næsten lige så tykke som et normalt menneske om livet. Han og nogle flere måtte en tur på hospitalet i Aberdeen, hvortil vi alle blev indbragt.

Vi blev alle 17 ekviperet på rederiets regning og indlogeret på »Aberdeen sailors home and restaurant«, indtil der blev skibslejlighed til København. Imens gik min fader og min unge kone – vi havde været gift i fem måneder – og var ængstelige for min skæbne efter at have hørt om forliset, indtil der indløb telegram fra min broder, der også var sømand, om at jeg var reddet. Han var netop kommen til København med sit skib i de dage, da navnene på de reddede blev offentliggjort.

Jeg var selvsagt lykkelig for at have reddet livet. At jeg havde mistet mine ejendele, – tøj, ur, penge, samt en del flasker cognac og akvavit, som var købt for at skulle smugles i land i New York – det var i den forbindelse jo kun småting.

»Norge«s undergang, der skete ved at skibet løb på de undersøiske skær, der danner sokkel for Rockall-klippen, var hvad menneskeliv angår, den største og mest tragiske katastrofe, der havde ramt dansk søfart. Der omkom 629 mennesker ved forliset, og af disse var næsten 200 børn. *Cbr. Mogensen*

Heksen i Helligkilde

Af
Kristian Krabbe,
København

DET OPTOG MIG i sin tid stærkt, at følgende sære ting var foregået et par kilometer norden for min fødegårds markskel, men fortællerens beretning var så levende og troværdig, at den har bevaret sig frisk i min erindring i over et halvt århundrede. Nu er vi blevet så kloge og oplyste, at vi kalder sådanne historier sagn, folkemytologi eller almuehistorier. Men fortællerens vidnesbyrd om disse fænomener var bestemt ikke spøgefulde, de var overleveret ham af folk fra egnen, og for ham havde tingene realitetsgrundlag.

Vi kaldte ham »Nifinger«, han manglede tommelen på højre hånd, han var omkring de 60 og den ældste af svendene i malerfirmaet i Thisted, hvor jeg stod i lære under den første verdenskrig. Han var et fattigmandsbarn fra Helligkilde på Thyholm, og trods mange år i Thisted bevarede han sin thyholmdialekt. Jeg stod på en god fod med ham, dels fordi vi var fra samme egn og begge sagde »æ« og ikke »je« og »Hellekil« for Helligkilde, og dels var han en rar mand, der ikke hundsede med lærlingen. Når jeg var med ham på arbejde i byen og skulle klistre tapetbaner for ham, kunne han godt passe tapet til næste bane med de fire fingre og samtidig med venstre hånd glatte ud med børsten.

Hans ben var svage, og det kneb med at holde balancen på stigen, når han skulle hvidte loft. Med højre hånd støttede han sig så til loftet, mens han brugte hvidtekosten med den venstre. Det var et ufrivilligt illusionsnummer, idet det så ud som om han borede tommelfingeren op i gibsdækket for at

holde sig fast. Han koketterede selv med det, hvis han havde tilskuere. Desværre formår jeg ikke skriftligt at gengive fortællingen med det enkle ordforråd og i det billedsprog, som de gamle anvendte i folkemålet, men historien lød således:

*

I Helligkilde boede en »hegs«, frygtet af de fleste for hendes ondsindede sladder. Hun sledskede sig rundt i sognet, drak spandevise kaffe hos konerne i køkkenet og bryggers og satte ondt mellem folk. Kunne hun sætte splid mellem et forelsket par og ødelægge forlovelsen, var hun rigtig i sit es. Hun vidste nok, at i et lille samfund, hvor der ikke foregår noget af verdenshistorisk betydning, er sladder ofte tilflugt til spænding og oplevelse.

Men der var jo dem, der afviste hende, og så blev hun ond og der kunne ske sære ting med folk og fæ, hvor hun ikke var velset.

Malene hed hun, og en dag dumpede hun ind på en gård, hvor en ung kone gik i køkkenet og puslede om sin lille dreng på 3 år. Konen var nylig flyttet til egnen, og hun kendte ikke Malene, der snart sad og slubrede kaffe i sig, og som var meget rosende med klap og smiger, og hun fik snart munden på gled med sladderhistorier om naboer og folk rundt i sognet. Den unge kone blev efterhånden træt af Malenes væsen. Som ny på stedet ønskede hun sig ikke indblandet i andres forhold, og hun siger så til Malene:

– Var nu din mund, jeg bryder mig ikke om dine historier!

– Ja ja da, siger Malene, no ska æ goe, men de er da en kjønne bette klør do hår der!

Så tog hun drengen på skødet, dikkede ham lidt, strøg med hånden over drengens buttede lemmer, satte ham så ned på gulvet og sagde »fåwal«.

Fra den dag skulle drengen sidde på potten hele tiden, han blev pylret og svandt mere og mere ind for hver dag. Han ville ikke trives trods den bedste pleje, og efter et par ugers forløb var drengens tilstand helt fortvivlet.

Der var på den tid ingen læge på Thyholm, skulle man bruge doktor, måtte han hentes i Vestervig, og man måtte helst ikke kalde ham ud til børn og gamle folk. Forældrene fik så det råd at henvende sig til en kone i Klatby – en lille bebyggelse mellem Søndbjerg og Tambohus. Hun var kendt for at kunne hjælpe for sygdom og plager. I gårdens bedste vogn kørte drengens fader så ned til Klatby, og efter at han havde redegjort for sit ærinde, tog den kloge kone med ham hjem. Straks da hun så den arme dreng, sagde hun:

– Nå, I har nok haft besøg af Malene. Nu bliver jeg her en times tid. Drengen vil komme sig, men I vil igen få besøg af Malene. Så skal I jage hende på porten inden hun får rørt ved drengen!

Det viste sig snart, at barnet nu var befriet for sin plage, det begyndte at trives og blev igen sund og rask. Malene havde fået nys om, at der var sendt bud efter den kloge kone i Klatby, og hun vidste nok, at denne var i besiddelse af kræfter, der blev anvendt i det godes tjeneste, og som hun ikke kunne hamle op med. Men hun var dog dristig nok til at gøre sig et ærinde på gården for at se, om hendes magi virkede endnu.

Konen på gården var i færd med at skure køkkenbordet, og drengen sad og legede med nogle brændeknuder, som han stablede op på komfuret. Malenes lumske blik opdagede straks, at drengen igen var normal. Hun lod som om hun af vanvare kom til at vælte drengens klodser og bukkede sig ned for at hjælpe

ham med at rejse stabelen igen, så hun kunne få lejlighed til at røre ved ham. Men som en furie var moderen over Malene, slyngede hende til side og råbte:

– Nej, do haa røer nok we ham – pak dæ væk, din lied kjælling!

Med giftige øjne listede Malene ud af gården, og hun kom der aldrig siden.

*

Nu var der det med Malene, at hun i sine unge dage var en ferm mejerske på gården Hindsels, men hun kom galt afsted med en karl, der svigtede hende. Han fik senere ryggen knust under losning af nogle svære planker ved Borregård og døde af det. Malene måtte forlade sin plads, og en pige, som skulle have et barn, havde det slemt i disse tider. Hun kunne ikke få en ny plads, men måtte hutle sig igen ved at malke på gårdene så længe hun orkede det, stoppe strømper og lappe tøj i børnerige familier. Føden fik hun da ud af det.

Hun havnede i Helligkilde, hvor hun flyttede sammen med en gammel tater, om hvem man vidste, at han kunne mere end sit fader-vor, men som ellers ernærede sig ved fredelig syssel såsom at reparere redskaber, aflive gamle udtjente heste og hunde, lodde og klinke husgeråd. Det hændte, at der gik svind i gårdenes hønsehuse, og at et stykke flæsk forsvandt fra saltkarret eller et rugbrød fra bageovnen. Det hændte også, at man ved nattetid så en skikkelse med en pose på ryggen på vej fra møllen (nogle murbrokker ved en stigning af markvejen viste i min barndom, hvor møllen engang havde stået). Men nærmede man sig skikkelsen, var den som sunket i jorden. Pejter lod sig aldrig overrumple og kunne derfor aldrig overbevises om noget rapseri. Man fandt sig med hans natlige færd, navnlig da han var en venlig mand, der aldrig gjorde nogen personlig fortræd.

Her i Pejters hus fødte Malene en vanskabt dreng, der døde i 3 års alderen. Dette blev

skæbnesvangert for Malene, hun blev ond, hun kunne ikke tåle at se raske børn, hun blev hadsk på samfundet. Da den gamle tater døde, overtog hun hans hus, og herfra blev hun efterhånden ved sin adfærd i sognet anset for en heks, der var i ledtog med den onde.

*

I slagtetiden plejede Malene at gøre sig ærinde på gårdene, dels for at sladre og dels for at

dreng at skribe op i rædsel. Han så vædderen stå ved sin seng – den var kommen humpende gennem køkkenet på de stumpede ben, havde frigjort sig fra krogene i bryggers bjælken og stod der dampende af bloddunst fra de afklædte muskelbundter, med horn i panden og tomme øjenhuler. Det var en gru at skue. Drengen sprang op, rystende over hele kroppen og lod sig ikke berolige før han lå under

redde sig en bid med hjem. En dag stillede hun på en gård i nabosognet, hvor hun havde fået nys om, at en vædder skulle slagtes. Folk gav hende ved sådanne lejligheder som regel lidt for at blive hende kvit, og hun smaskede allerede ved synet af den slagtede vædder, der hang på jernkroge i bryggersbjælken, og hun tilbød at hjælpe med parteringen. Men den travlt optagne kone afviste hende og sagde, at hun havde sine piger til dette arbejde. Og med et skulende glimt i øjet forlod Malene gården.

Men om natten begyndte gårdens 4-årige

dynen mellem sin far og mor. Dette gentog sig nat efter nat.

– Æ er røj for æ wæjjer – æ er røj for æ wæjjer, skreg drengen.

Moderen fik mistanke om, at Malene måske havde en finger med i spillet, da hun var gået fornærmet fra gården, og for at formilde hende, blev lillepigen sendt til Helligkilde med en krukke sulemad til Malene. Næste nat sov drengen roligt i sin seng, og siden var oplevelsen kun et ubehageligt minde for ham.

Malene var gammel, da en frygtelig sygdom

angreb hende og sled i hendes krop. Den sidste uge inden hun døde, lå hun og skreg i sit hus, så det var en jammer at høre på. Hun kunne ikke dø på en naturlig måde, så det ud til. Da skrigene begyndte at blive svagere, og naboerne nærmede sig huset, så de til deres undren en flok store, sorte fugle dukke op på tagryggen. Baskende med vingerne satte de sig til rette omkring skorstenen. Det var et så uhyggeligt syn, at ingen turde komme huset nærmere. Et par mænd gik hjem og hentede geværer. De skød på gespensterne, men disse reagerede ikke for krudt og hagl, og de forsvandt ikke før der blev stille i huset. Så forstod de, at Malene endelig var død.

Dagen efter kom de to ligsynsmænd ud af huset, blege og med fortrukne ansigter. De røbede aldrig hvad de havde set under deres makabre hverv i Malenes hus. Den ene kom hurtigt over sin oplevelse, men den anden blev underlig og hængte sig i en kalkovn lidt nord for det nuværende Bjørndal kalkværk.

Hvordan det gik til, blev aldrig opklaret, men den dag, da Malene skulle lægges i kiste,

nedbrændte hendes hus fuldstændig. Hendes knogler blev i stilhed lagt ned under diget på Hvidbjerg kirkegård. Stedet forblev ukendt, og der blev ingen retsforfølgelse i anledning af branden. Tomten blev ryddet, men hvor alkoven havde stået, fandt man Cyprianus og nogle krukker med pulver og formularer, som ikke lod sig tyde, urørt af flammerne. Det hele blev smidt ned i bunden af kjelen – brønden – og der ligger det vel bevaret endnu.

*

Forlængst er alle spor af Malenes hus udslettet. Det lå tæt ved det trebundne sogneskel, ikke langt fra stenhøjen. Det fortaltes, at når hunde strejfede om på marken og de nærmede sig stedet, hvor begivenhederne havde fundet sted, blev de nervøse, standsede snøftende op og veg udenom. Og »Nifinger« sluttede sin fortælling med at sige:

– Det kan jo være, at hunden ser og mærker ting, som vi mennesker ikke sanser og forstår.

Kristian Krabbe

DET VAR »ENERGISK INCASSO«

Af Peder Bonde

Blandt gamle dages thyboere forekom mange pudsige tildragelser, som ældre folk har kunnet berette om. En mand i Skyum havde i 1891 nogle penge til gode hos en mand i Harring, der viste sig at være en meget sendrægtig betaler, han var ikke til at rykke penge fra. Til sidst tabte kreditoren tålmodigheden og besluttede, at han nu ville have en ende på sagen. Tilfældigvis havde han samme navn som en sagfører i Thisted, og så fandt han på – rimeligvis med advokaterne i »Jeppe på bjer-

get« som forbillede – at drappere sig med vælgelig høje papirflipper, store briller og en gammel slængkappe, og under armen tog han en stor papirrulle.

Han fik så en nabo til at følge med til Harring, og her blev naboen sendt i forvejen hen til den uefterrettelige skyldner med besked om, at sagfører N.N. var under opsejling for at foretage udlæg for gælden. Det ville for skyldnerens egen skyld være tilrådeligt at punge ud med skillingerne, så en videre udvikling af sagen kunne undgås. Fra vinduet viste han den forskrækkede debitor papirrullemandens frygtindgydende skikkelse, der langsomt nærmede sig huset. Harringmanden faldt straks til føje og betalte, hvad han skyldte med tillæg af et rigeligt »sagfører-salær«.

GAMMEL BUEL

Af Marius Jensen, Thisted

En bette Støkk sydovst fræ æ Skuel, dæ bowed i æ wejsterend
å en Fattehusrønn den gammel Buel, som æ i mi Bårndom kjendd.
Hun håd en Stow mæ Plads te en Seng, en Bowr å så en Par Stuel –
å oll dem kloeg i æ Sown di tørt, de wa nok te den gammel Buel.

Hun håd da osse en Kakel derindd, dæ næjsten wa røe a Rost,
en Kykken wa der mæ oben Ild, hur hun ku laww hinne Kost.
Den ligt en Smiddi, wa swot a Røg, de wa nøj en sølle Huel –
men oll dem kloeg i æ Sown di tørt, de wa gue nok te gammel Buel.

Hun frøs i æ Seng we Wintertie, når de blæest å wa rejtig kold.
Hun håd Gigt i bodde Ormer å Bien, i æ Lænd hun gik mæ en Hold.
Æ Fyld i æ Dyen wa klomped å klam, æ Hylske wa Huel we Huel –
men oll dem kloeg i æ Sown di tørt, de wa gue nok te gammel Buel.

Den Føe, hun sku ha, mått hun tegg sæ te, æ Fatteforsørrels wa ringg.
Bodde Sommer å Winter hun humped a Ste å fæk, hwans æ Dæe no ku bringg.
Æ Sjal wa gammel, æ Kjowl wa tønd, hun gik i en slidsom Skuel –
men oll dem kloeg i æ Sown di tørt, de wa gue nok te gammel Buel.

Å da hun wa bodde gammel å træt, så læe hun sæ te å døe.
Så slap æ Sown da fue hinne Rend, å hun slap fri a hinne Nøe.
I æ Uddesie we æ Kjærgerdieg di pott hin nie i en Huel,
å oll dem kloeg i æ Sown di tørt, det wa pasend te gammel Buel.

*) Kvindenavnet Buel hed på rigsdansk Bodil.

Thybopionerer på prærien

Af Johs. Hald, København

Mange thyboere var i forrige århundrede med til at forvandle Nordamerikas næsten endeløse prærier til frugtbart land. De udførte et pionerarbejde under så hårde og barske vilkår, at vi i dag næppe fatter, at de havde kræfter til det. Men de unge fra vore sogne var vant til at »sætte kløerne i«. Herhjemme var der for de unge fra småkårsbjemene kun slid og fattigdom – eller i hvert fald meget beskedne kår – at se frem til, og bag sliddet i det fremmede lå håbet om, at der i det nye fædreland kunne skabes bedre livsvilkår.

I SOMMEREN 1878 brød to unge thyboer, brødrene Peter og Mathias Christensen (født i Snedsted) med deres familier op fra de store skovdistrikter i Øvre Michigan, hvor de i nogle år havde arbejdet og tjent en del penge. Deres agt var nu at søge lykken i de vældige, endnu uopdyrkede, præriedistrikter i Dakota-territoriet, hvorfra rygterne i disse dage som en steppebrand bredte sig mod øst om al den gode og billige jord, som her ventede på at blive taget i besiddelse og udnyttet.

Rejsen foregik pr. jernbane så langt det lod sig gøre. Deres sidste station var Luverne, en lille by på en 300 indbyggere i det vestlige Minnesota. Deres endelige rejsemål var nogle søer ca. 100 miles mod nordvest oppe i Dakota-territoriet, hvor der skulle findes frugtbare jord, som endnu var til at få fat i.

Efter tre dages rejse pr. lejet hestevogn gennem øde, uvejsomme strækninger fandt de søerne – Lake Albert, Lake Badger og Lake Thisted – og al den gode jord. Og her traf de deres broder Lars Christensen fra Snedsted, som nogle år i forvejen sammen med en anden thybo, Andreas Jensen fra Bedsted, havde slået sig ned her og nu drev farmning. De to nyankomne tog nu »friland« – det var kun at måle den jord op, som man foreløbig mente at kunne gabe over, og så se at få den indregistreret på nærmeste jordfordelingskontor, hvorved man samtidig forpligtede sig til inden længe at bringe jorden i kultur.

Peter Christensen tog nu straks den lange vej tilbage til Luverne, hvor han købte arbejdsredskaber og kvægbesætning – bl. a. 4 køer – for 600 dollars, proviant til et års forbrug samt okse-forspand til at køre det hele hjem. Det blev til to store vognlæs. Og så gik det – med en lejet mand som hjælp – for tredje gang over den vilde prærie. Det blev en besværlig rejse, der for det meste foregik om natten på grund af den voldsomme hede om dagen, der gjorde marchen uudholdelig for okserne. Om natten overraskedes man ofte af voldsomme haglstorme – med hagl på størrelse som dueæg – og om dagen af græshoppesværme. En farlig smadder havde man med de fire køer, der ikke var til at styre, halvvilde og utæmmede som de var. Tretten døgn efter afrejsen fra Luverne dukkede Lake Alberts søspejl frem i horisonten, man var igen på »hjemlige« egne. Og her havde Mathias i den mellemliggende

tid indrettet et nødtørftigt hus, hvor de så boede den første tid.

Året efter kom nogle flere kolonister til, deriblandt en del thyboer, og Peter Christensen startede samme år en mindre købmandsforretning, som han drev samtidig med, at han brækkede prærie op.

Om det hårde nybyggerliv på Dakotaprærien gennem de første år har Peter Christensen nedskrevet nogle erindringer, om farerne, slæbet – og om ensomheden. I en omkreds af 25 miles levede ikke et menneske. Mange gange måtte de kæmpe for livet, når præriebrande truede hus og hjem. Gennem disse første år – skriver han – så vi intet uden fuglene under himlen, de blå skyer, den vilde prærie så langt øjet rakte. Ensomheden lukkede sig om os. Kun nu og da så vi omstrejfende horder af Vestens røde børn. Et par gange blev vi virkelig opskræmte, rygtet løb, at nu samledes indianerne til krigstogt mod vor lille koloni, men det viste sig lykkeligvis at være falske alarmer, og igen rugede stilheden og ensomheden over disse vide sletter.

Vi var alle ligemænd her i kolonien, de få vi var. Og vi var ens over for alle, når vi i vores fritidsstunder samledes til fælles glæder og adspredelser, og vi havde jo ingen vi kunne betro os til og stole på uden os selv, de få mennesker vi var i vort nabolag. Og derfor var vi også virkelige venner, når vi var forsamlede.

*

Peter Christensen fortæller om en særlig hård vinter, de oplevede »I vinteren 1880–81 havde vi den hårdeste snevinter, det voldsomste snefald og den værste sneblokade, som nogensinde har været på denne egn.

Jeg har tilbragt seks år i Øvre Michigan, i Lake superiorskovene, hvor vi havde op til 6 fod sne, men det var ingenting sammenlignet med denne vinter. Den første snestorm satte ind den 15. oktober og varede tre nætter og tre dage. En indianer, en medicinmand, var indesneet i vort hjem i tre dage. Hans navn

var Charles Tatankatra, hvilket betyder »De store vande«.

Al denne sne var knapt nok væk, da vi var nået ind i januar, og da begyndte det rigtig svære snefald med ikke mindre end to og en halv fod sne på en nat. Ingen har nogensinde set noget lignende hverken før eller siden. Og på denne vis blev det ved. Det var som alle himlens porte var åbne over os, og sommetider sneede det flere dage uden ophør.

Vi havde en lille købmandsbutik her, og det var samtidig posthus. Det varede ikke længe, før vi var fuldstændig blokerede, og al trafik og dermed al forbindelse med omverdenen udelukket. I mere end 4 måneder fik vi hverken breve, aviser eller forsyninger af nogen slags sendt til os. Nå, det gik endda så længe vi havde noget at leve af, men det varede ikke længe, før vi begyndte at føle os som trykket op i en krog. Vi havde ikke andet at gøre med end hø, og det hentede jeg selv hjem på en håndslæde gennem en miles dyb sne. Det tog min tid indtil middag hver dag at skovle mig vej ind til kvæget i stalden, men så fandt jeg på at grave en tunnel gennem sneen ud til stalden.

Vi havde, da vinteren for alvor satte ind, fået 2000 pund mel afsendt til os fra en mølle i New Ulm i Minnesota. Vor nærmeste jernbanestation den gang var Nordland, 8 miles fra hvor vi boede. Da melet omsider ankom til stationen, var jernbanekompaniets agent på stedet pr. telegraf blevet anmodet om at sælge hovedparten af melet til folk i Nordland. Vi fik 5 dollars pr. 100 pund. Men kun med det største besvær lykkedes det at redde det ikke solgte mel hjem til os selv og få det fordelt til vore kunder.

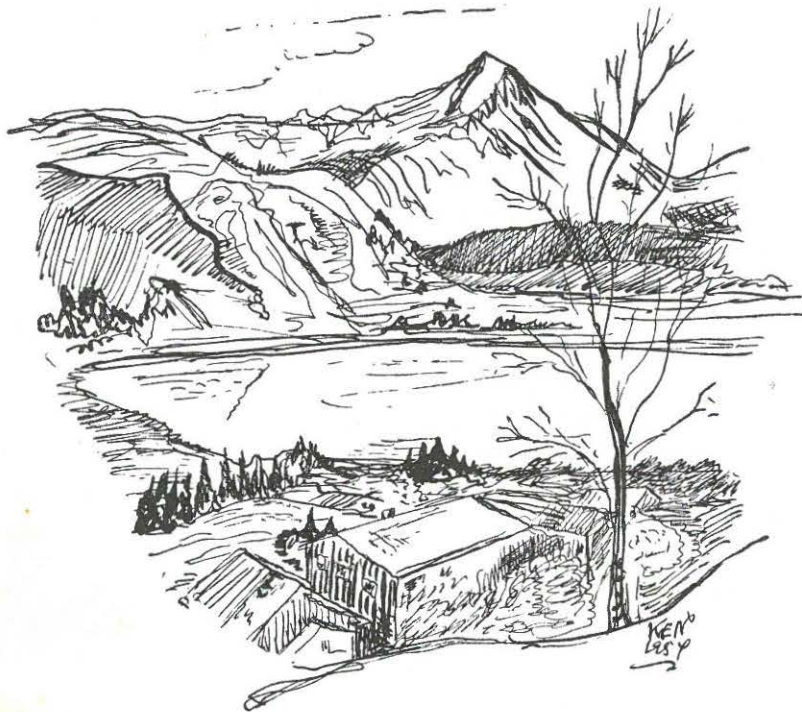
Vi var først i januar, og dette mel var den sidste melforsyning vi fik. Den rakte kun til få dage. Nå, vi havde endnu en del umalet hvede i butikken. Jeg tog en kaffemølle – sådan en kostede 35 cents – og på den maledede jeg al den hvede, vi brugte de næste fire måneder, og det samme gjorde enhver, som havde en kaffe-

mølle. Men vi nærmede os stadig den tid, hvor vi kunne begynde at skimte bunden på alt, hvad vi havde af spiseligt i vor butik. Og vi frygtede alvorligt, at vor tændstikbeholdning skulle slippe op, vi sparede lige så meget på den som på vore penge.

Frosten var ikke særlig hård den vinter – 22 grader under frysepunktet var det laveste, der målt. Vi hørte ikke om mange kulde-

Der var så meget vand i dalstrøgene, at skibe kunne sejle, hvor der før var tørt land. En finne druknede i sin vogn på en højtliggende mark, hvor en strøm havde skyllet vognen væk. De forspændte okser reddede livet ved at svømme i land.

Fra Lake Badger – som ligger fire miles væk – kunne vi høre de oprørte vandmassers brølen som tordenen fra et vandfald. «

dødsfald – vel også for en del fordi snemasserne holdt folk hjemme.

Nogle af vore naboer, som boede i jordhytter, var indesneede i lange tider og måtte graves ud. Alt var begravet i sneen, som lå langt over skorstenspiberne. Landskabet syd for os er meget bølgeformet. På de højeste bakker lå sneen fire fod høj og de mellemliggende dalstrøg var fyldte med sne, så hele landskabet synede som en jævn, hvidklædt slette.

Den 16. april kom den første tøjvejrsgang, og snart var det hele en forfærdelig syndflod, og mange mennesker og meget kvæg druknede.

Efter denne hårde vinter var man i kolonien ikke mere forknytte end at man lagde op til oprettelse af et skolevæsen. Børnetallet var stadig stigende, og denne nye opvoksende generation skulle gerne opnå en ordentlig uddannelse, så den med tiden kunne blive til gode og nyttige borgere i det nye fædreland: det store og frie United States. – Et råd på tre mand valgtes til at føre sagen igennem. Blandt disse tre fremsynede rådsmedlemmer var Peter Christensen den ene. – Man begyndte fra en ende af, lagde først en ramme om den fremtidige skole. Man oprettede et skoledistrikt i

koloniens »Eastend« (østende) og byggede så en skole der, og ansatte en lærerinde. Skolen blev placeret »nær op ad Mathias Christensens Homestead«.

I løbet af et årstid var der en skole i hvert af koloniens 4 verdenshjørner. Under dette fremstød var kolonien blevet indregistreret som en kommune i Dakotaterritoriet under navnet Badger Township – opkaldt efter søen.

Det var ikke skolepaladser, der blev rejst (pengene var vel små), kun små etrums huse uden faciliteter af nogen som helst slags. Endnu kan man, hvis man er heldig, på en tur over prærien fare forbi sådan et tomt og forfaldent hus, som har fået lov at blive stående, og af en stedkendt indfødt – med en undertone af stolthed i stemmen over fremskridtet, der er sket siden da – blive gjort opmærksom på, at dette lille »dukkehjem« var »the first school«.

Hurtigt blev disse skoler udskiftede med større og mere komfortable. I 1883 blev alle skolerne – som før var private – samlede under et – kommunalt – skolevæsen og til leder af det valgtes Peter Christensen for de tre første år – med titel af direktør.

*

I juni samme år – en tidlig morgen – blev Peter Christensens købmandsforretning totalt ødelagt af en voldsom haglstorm, som pludselig brød løs og på ti minutter jævnedes det hele med jorden. Han var på den tid sammen med broderen Mathias om forretningen, og da denne efter katastrofen spurgte ham, hvad de nu skulle gøre – forretningen havde gået dårligt en tid, og de havde en del gæld – svarede han: Vi opgiver forretningen og betaler vor gæld, så hurtigt vi kan. Og de klarede skærene, og kunne nu lægge deres arbejdskraft i farmningen. Og Peter fik mere tid til at følge skolernes fremgang. – Senere opgav han farmningen, og i 1887 flyttede han til Oldham – en snes miles syd for Badger – hvor han igen gik ind i forretningslivet og startede en købmandsforretning.

Om de tre Snedsted-brødres liv og levned efter den første pionertid ved jeg ikke ret meget. Peter Christensens optegnelser – som ville fylde alt for meget, hvis de skulle bringes i deres helhed – rækker ikke ud over den første halve snes år, han boede i kolonien, hvor han først slog sig ned ved ankomsten fra Øvre Michigan i 1878. Så med oplysninger om ham – og broderen Mathias med – er jeg faktisk helt blank. Jeg har ikke engang deres dødsdatoer. Broderen Lars Christensen, som var koloniens første settler – og dens »grand old man« – døde i 1913 og hans – i Tingstrup fødte – hustru, Maren Pedersen, døde 1921. Hun var – så vidt jeg ved – den sidste af »klanen« Christensen. Under mine to besøg derovre på skuepladsen for deres liv og virke, hørte jeg egentlig ikke meget om dem.

Om hundrede år er alting glemt, siger man, og dette gælder ikke mindst i et nybygger-samfund som det amerikanske, der er et sammenrend af alle racer og tungemål. De tre brødre Christensen og de andre gamle pionerer – og de fleste af den næste generation med – ligger forlængst under mulde, og de nye slægter i dagens Amerika har deres problemer at slås med og går ikke og husker på deres gamle forfædre, som i en fjern fortid kom hid fra fjerne fremmede lande. Der bor endnu direkte efterkommere efter Lars, Peter og Mathias derovre, men de fleste er mere eller mindre »mixede« og har fremmedklingende navne.

I Arlington bor eller boede – hun døde for et par år siden – en Mrs. Christensen, født af morsingboforældre og gift med en i 90'erne i forrige århundrede indvandret Christensen, født i Snedsted som søn af en fjerde broder til de tre pionérbrødre Christensen. Mrs. Christensen, som var meget interesseret i sin hjemegns historie overlod mig nogle maskinskrevne ark, hvori hun havde skrevet en »Badger Township history«. Historien er ikke a your ført, men indeholder mange interessante oplysninger fra pionertiden.

Jobs. Hald

DET STOD I AVISEN

Af C. Brunsgaard, Thisted

DE GAMLE THYBOER var knap så afslebne i deres talemåder som folk nu om dage, de »spyttede ud«, ofte ret kraftigt. Dette kan bl. a. ses af aviserne fra forrige århundrede. Her kan man finde mange pudsige ting. Det var i tiden for omkring 100 år siden ret almindeligt, at folk, der havde personlige mellemværender, lod indrykke annoncer i avisen, og der blev ikke sparet på hverken drøje udtryk eller rene injurier. Iøvrigt finder man mange morsomme ting i de gamle aviser.

*

En lidt mystisk hændelse forefaldt 1858 i Nors. Niels Chr. Nielsen, Hillerslev, indrykkede denne annonce i avisen: En har søgt at indbilde pigen Stine Hvistendahl i Nors, at det var mig, der undertiden aflagde hende besøg, men hun er senere kommen til kundskab om, at det ikke var mig, men en anden, der havde givet sig mit navn. Desuden erklærer en fattig kone, Inger Olesdatter, der bor i samme hus som nævnte pige, at hun vil aflægge sin ed på, at det ikke var mig, da hun har set den person, som har været hos hende.

– Denne affære har naturligvis givet anledning til livlig snak på egnen og til gisninger om, hvem det vel kunne være, der gik på pigebesøg under falsk navn. Et par måneder senere indrykkede Peder Chr. Christensen i Kaastrup denne annonce: Da det rygtes har bredt sig om mig, at jeg ved at foregive et fremmed navn skulle have besøgt pigen Stine Hvistendahl af Nors havland, så erklærer jeg herved, at førnævnte Stine Hvistendahl såvel som konen, der

bor i hus med hende, i overværelse af tvende vidner har erklæret slet ikke at kende mig. En dusør af 5 rigsdaler udloves til den, der kan give oplysninger om den første, der har udspundet sligt rygtes.

– Der foreligger ikke oplysninger, hvorvidt det lykkedes at klare mystikken om Stine Hvistendahls gæst.

*

Pottemager Jacob Larsen, Hundborg, rykkede i 1860 ud med følgende: Alle og enhver advares herved mod at indlade sig med Peder Skade af Skjoldborg, der en torvedag sidste efterår frastjal mig en hest. Uagtet jeg senere har forlangt hesten udleveret, har jeg ikke kunnet få den tilbage, og jeg anser det derfor for min pligt at advare mine medmennesker mod en sådan person som bemeldte Peder Skade.

Et par dage senere kom der en annonce fra Peder Skade, der stemplede Jacob pottemagers beskyldning som løgnagtig og bebudede sagsanlæg. Hvorledes denne hestetyverisag hang sammen, står ikke helt klart, men beskyldningen må ikke have været holdbar, thi en måneds tid senere blev de af pottemageren anvendte udtryk ved retten i Thisted kendt døde og magtesløse, manden blev idømt en måneds fængsel og skulle betale sagens omkostninger.

I 1855 var der i Skyum en lille fejde pr. avisannonce uden at årsagen står helt klar. Det har formodentlig drejet sig om kørsel hjem fra marked i Thisted. Ved sådanne lejligheder

kunne det gå lidt »ureglementeret« til. Peder Chr. Dover, Skyum, averterede: Da Chr. Krabbes søn af Skyum har sagt, at der var 9 personer oppe at køre på Morten Frandsens vogn fra Thisted til Skyum, erklærer jeg dette for usandhed.

Derefter får P. Chr. Dover en salut fra Peder Krabbe: Når en vis P. Chr. Dover har omtalt mig i avisen uden, at jeg dertil har givet nogen anledning, da viser det, at han ej alene er et dumt og enfoldigt, men også et ondskabsfuldt menneske. Når han ikke angiver, hvor mange ture, vognen gjorde, for at befordre det nævnte antal, beviser dette noksom hans dumhed, og hans ondskab fremgår deraf, at han har søgt at indvikle mig i en sag, som jeg hverken havde lod eller del i, men som hidrørte fra et klammeri mellem hans husbond og andre uvedkommende personer.

Og P. Chr. Dover giver igen: I anledning af, at Peder Krabbe fortæller, at jeg både er dum og ondskabsfuld, da må jeg herved bevidne, at han selv er ondskabsfuld og holder sig ikke til sandheden, thi han ved meget vel, at vognen kun gjorde een tur. Jeg vil derfor råde P. Krabbe til at afholde sig fra alle ukvemsord, og jeg må herved erklære ham for en løgner, indtil han beviser, hvad han har anført.

*

I 1859 var arbejdet med udtørring af Sjørring sø i gang, og her var mange arbejdere beskæftiget. En af dem, Chr. Bentzen i Thisted, lod en annonce indrykke i avisen: Undertegnede, der har arbejdet ved Sjørring kanal under hr. bestyrer Madsens opsigst og kun på grund af sygdom er udebleven 6 dage fra arbejdet, advarer herved andre, der vil søge arbejde, idet hr. Madsen vitterligt uden min skyld har bortjaget mig i utide og kun nødtvungent har udbetalt mit tilgodehavende. Det samme er sket for flere arbejdere, og jeg vil råde enhver, der mulig vil søge arbejde ved kanalen, at de for alting ikke fornærmer pigen Marie Dybdahl, som tjener i Faddersbøl mølle, da en

sådan fornærmelse let kan bringe dem i unåde hos hr. kanalbestyrer Madsen og have deres øjeblikkelige afsked til følge.

*

Niels Chr. Nielsen, Brønd mark, fandt sig i 1859 foranlediget til at avertere: Kapelstensmarkedsdag den 4. oktober blev jeg og min familie overfalden i vort hjem af fire personer, nemlig Lars Jensen Munk, And. Ramsgaard, And. Kanstrup og Peder Thomsen, alle af Hillerslev, fordi jeg havde nægtet dem at græsse på min mark. De angreb mig med hug og slag, og min stakkels kone, der ville ile mig til hjælp, holdt de med magt tilbage, hvorpå hun besvimed, og mit lille halvandet år gamle barn fik en forskrækkelse, som det endnu ikke har forvundet. En sådan skammelig og ulovlig adfærd bringes herved til almindelig kundskab.

Nogle dage senere averterede de fire nævnte Hillerslevfolk: Det som N. Chr. Nielsen, bedst kendt under benævnelse »Vrangel«, har fremført om os i avisen, er åbenbar løgn og urigtighed.

*

Jens Nielsen Smed i Bedsted var i 1861 blevet meget fortørnet, og det gav han udtryk for i følgende annonce. For nogen tid siden fandt et begravelsesgilde sted i Bedsted, og min nabokone blev benyttet som kogekone. Som bekendt er det skik, at de indbudte gæster ved et sådant bondegilde i forvejen lader bringe »senderinger«, som det kaldes, til gildeshuset, bestående af levende eller døde ting, og til dette gilde blev bl. a. sendt en rullepølse, der siges at have været ualmindelig lille. Men skønt samme pølse aldrig har tilhørt mig eller mit hus, benyttede ovennævnte kone den til at tortere mig med, idet hun mod værtens vidende og vilje forårsagede, at pølsen på en særegen måde blev fremsat på bordet for mig, efter at hun i forvejen havde givet den en benævnelse til morskab for gæsterne.

Endskønt nævnte kones agtelse i flere hen-

seender for lang tid siden er gået tabt, er det langt fra min agt her at berøre dette, men kun slå fast, at hun har fremført en åbenbar usandhed. Jeg vil herved advare enhver mod at benytte hende til kokkekone, da en lignende adfærd let kunne afstedkomme vanære for både vært og gæster.

*

En mand i Skinnerup lod i 1872 denne annonce indrykke i avisen: Da ungkarl Nicolaj Hansen i går under min fraværelse trængte ind i mit hus og opførte sig på en upassende måde mod min kone, så finder jeg anledning til offentligt at advare alle og enhver mod bemeldte ungkarl, hvis begreber om sømmelighed og velanstændighed synes at lade meget tilbage at ønske.

Men et par dage senere var manden der igen med en ny annonce: Jeg tilbagekalder herved de fornærmelige og ærekrænkende ord, som jeg har udtalt mod ungkarl Nicolaj Hansen, hvorfor jeg har erlagt en bøde til nævnte ungkarl.

*

En mand i Sperring, M. C. Nielsen, var i 1873 blevet ikke så lidt fortørnet, og han lod følgende indrykke i avisen: Da jeg i længere tid har været genstand for ærekrænkende udtalelser af Peder Jakobsen i Sperring, betræffende at jeg var en sk . . . person tillige med hele familien, og det var os medfødt i kød og blod, ville jeg gerne vide, når og hvor jeg selv, broder, søster eller fader og moder, nogen sinde har stået og været tiltalt for noget som helst sådant. Tillige har han udspremt det rygte, at det var mig, der havde sammensat en vise om ham, som nu for tiden går fra mand til mand, samt flere injurierende udtalelser. Da jeg fortrøster mig til, at godtgøre usandheden i slige udtalelser, opfordrer jeg herved den pågældende person til at fremkomme med gyldige beviser for sine beskyldninger, da han ellers vil gælde for mig og hele min familie som en løgnagtig æreskænder.

En mand, der hed And. Kr. Pedersen indrykkede i 1873 i Thisted Amtsavis: Det vidt udsprede løgnagtige rygte, at jeg skulle have forført Jens Thomsens kone, vil på en ganske forstående måde kunne opklares ved nedenstående: Da bemeldte Jens Thomsen forleden morgen havde sendt bud efter mig, overfaldt han mig på en grusom måde, beskyldte mig for at have forført hans kone, knyttede næven foran min næse og truede med at knuse mig for hans fødder. Du skal få dit eget blod at se, sagde han, hvorpå han befalede sin kone ud af stuen, så ville han alene afgøre det med mig. Han greb mig i armen, og udrev mine klæder, men jeg rev mig dog heldigvis løs fra ham og slap denne gang med hele lemmer.

Nej, Jens Thomsen, tværtimod skal du få at vide, at du er faret vild og se, hvem der kan kaldes forfører. Din kone har ved mange lejligheder faldet mig om halsen for at kysse mig, og kaldt mig sin lille kæreste, hvortil jeg har sagt: Det kan ikke gå an! Det skal gå an, svarede hun. Du holder vel mere af din egen mand, sagde jeg, hvorpå hun svarede: Det skulle jo så være!

Hun har undertiden beværtet mig med spise, kaffe og the, men desværre har hun ofte sagt til mig: Dersom min mand dør, så kommer jeg hen til dig, må jeg det? Gid jeg altid kunne være hos dig.

Jeg har gudskelov nok i een, i min egen kone, og hende holder jeg meget af. Hvad her er skrevet, vil jeg om forlanges med god samvittighed aflægge min saligheds ed på.

*

Ejeren af Læk teglværk i Nors bekendtgjorde i 1869: At ingen må betro min kone eller hendes fader noget i mit navn, ligesom de heller ej er berettiget til at sælge noget som helst mig tilhørende eller modtage penge på mine vegne, dette ser jeg mig i den nødvendighed at måtte bekendtgøre.

Hvad der herefter er foregået inden døre, vides ikke, men man tager næppe fejl i en formodning om, at der har været »snakket

dansk«, thi et par dage senere indrykkede manden en ny annonce i avisen: Idet jeg herved tilbagekalder min annonce betræffende mit forhold til min kone og hendes fader, undlader jeg ikke at bringe til almindelig kundskab, at bemeldte min hustru er bemyndiget til under min fraværelse at handle på mine vegne og i alle henseender at varetage vort fælles tarv.

En anden mand i Nors lod indrykke en annonce om, at ingen måtte betro hans kone noget i hans navn, han ville i hvert fald ikke hæfte for gæld, som konen lavede. Dagen efter averterede konen, at hun aldrig havde stiftet gæld i mandens navn, da dette navn ikke duede til at få kredit på.

*

Skipper C. S. Sørensen var i 1857 temmelig utilfreds med noget smør, han havde købt, og han lod følgende annonce indrykke: Da man hos høker Kjær i Nygade, Thisted, bekommer meget godt smør, så kan jeg anbefale det til de ærede skibsførere, som måtte have brug for mastesmørelse eller lignende. Jeg vil blot til-lade mig at bemærke, at lysthavende helst, når tiden tillader det, må lade mandskabet gå i land, når man benytter nævnte artikel, da lugten ellers let kunne have en skadelig indflydelse på deres sundhed. Sammesteds erholdes særdeles fint bygmel – til at fede svin med. Hos mig kan prøver af disse sager erholdes.

*

Annoncer med tak for hjælp under sygdom eller anden ulykke – brand, skibsforlis etc. – var almindelige i en tid, da offentlig hjælp kun i ringe grad kendtes, og hvor private indsamlinger til hjælp for de skadelidte derfor fandt sted. Men der kunne også blandes lidt malurt i takkens bæger, som når Chr. Christensen i Kobberø i 1874 averterer:

Vi kunne ikke undlade at takke de ærede beboere, som har bevist os så megen godhed under min hårde sygdom, og som så velvilligt tilbød os deres tjeneste i enhver henseende. Vi

ønsker, Gud vil lønne dem derfor. Der gives også folk omkring os, som vi tror er bange for syge og fattige, men ikke er bange for at lade deres kreaturer opæde den smule afgrøde, som den fattige har at råde over. Mandens navn forties, men mulig, når han læser disse linier, hans samvittighed kan vågne.

*

Karetmagersvend William Christensen, Thisted, finder sig i 1885 foranlediget til at af-levere følgende salve i avisen: Hvis nogen karetmagersvend her i Jylland eller andetsteds i vort kjære lille Danmark skulle være så forlegen for beskæftigelse, at han ikke alene vil arbejde gratis, men endog oven i købet ønsker daglig utak og grovheder fra morgen til aften, så kan jeg anbefale ham en i så henseende meget agtværdig mester, nemlig Anders Dover i Skjoldborg. Jeg har nydt den sjældne lykke at arbejde 14 dage hos bemeldte hæderlige herre. Grovheder vankede der nok af, men de 36 kr., jeg skulle have for at lave en vogn, har jeg ikke kunnet få ham til at betale.

*

Købmand Fuglsang i Grurup averterede i 1870, at det såkaldte Mads Kappels hus i Grurup var til salg og kunne købes af ham. Et par dage senere averterede Henrik Christensen, Grurup, at han var retmæssig ejer af det pågældende hus, og at købmanden ikke havde nogen som helst ret til at sælge det.

Lidt mystisk forekommer følgende annonce fra 1854: På vejen fra Dragsbæk til Østerbom i Thisted er for nylig tabt »den sunde menneskeforstand« mærket Madeira-toddy. Hvis den skulle være krøbet i en flaske eller fundet i rendestenen, bedes den mod passende dusør tilbageleveret til en af ejerens handelskunder i Thisted.

I 1888 averterede Mette Johanne Munkholm og Ane Toft, Koldby: Den ærekrænkende beskyldning, som Christen Vangsgaard af Koldby har udtalt om os, erklærer vi herved for usandhed, og dersom han ikke ad rettens

vej bevisliggør hans udtalelser, vil vi anse ham som løgner og æreskænder.

Nogle dage senere tilbagekalder Mette Marie Munkholm, hvad hun havde skrevet i avisen. Chr. Vangsgaard spørger derefter i en ny annonce, om Ane Toft stadigvæk fordrer rettens dom. Han mener, at dette vil være overflødig, og hvis nærmere oplysninger ønskes, kan disse fås.

Det ses ikke af avisen, at der har været ønsket om nærmere oplysninger,

*

Kroejer Brønnum, Morup mølle, var i 1853 ved at bortforpagte sin kro, men det blev ikke til noget. I den anledning averterede han i avisen: En vis person ved navn Poul Christensen forpagtede forleden mit kroprivilegium, men kunne ikke opfylde betingelserne, da han var aldeles blottet for subsistens midler, og da han tillige ved hele sin adfærd har vist, at han farer med usandhed, advarer jeg alle og enhver mod at indlade sig i nogen som helst forbindelse med nævnte person, da han er et meget upålideligt menneske.

Jens Hedegaard, Hundborg, averterer 1881: Den løgnagtige beskyldning om, at jeg har fået mulkt eller bøde for et læs tørv, som have været dårlige, vil jeg bede mig frikendt for.

Disse eksempler på kuriøse avis-annoncer kan suppleres med mange andre som f. eks. disse:

W. Spiegelberg, Thisted, averterer i 1888: Da skomager Petersen, boende hos Tofote i Asylgade, har udspreedt det rygte om mig, at jeg hver aften drikker mig fuld med halte skrædersvend Lassen, erklærer jeg dette for løgnagtigt i enhver henseende.

Jens Chr. Rædsted i Thisted var i 1859 bleven vred og averterede: Jeg tillader mig herved at bekendtgøre for dem, som har udskældt mig for Snussi-Rædsted og andre navne, som ikke vedrører mig, at de for fremtiden, såfremt de bliver brugt mod mig, vil blive tiltalt og straffet efter loven.

»Mange i omegnen« indrykkede i 1859 denne annonce: Vogt dig for dem! Hvem der ønsker utilbørlig titulation eller bagtalelse, kan erholde samme for en meget billig pris hos snedker Chr. Iversen og madam Iversen på »Tøttrup armod«.

Garversvend A. Christensen, Thisted, udsteder i 1870 en »Velment advarsel«: At Peter Svenskers kones udsagn ikke altid passer med sandheden finder jeg mig herved foranlediget til at bekendtgøre.

Fra Nors kom i 1873 følgende bulletin, underskrevet »J.«: Alle og enhver advares herved fra at komme i for stort samkvem med Poulsens enke Lække i Nors, da de let kan blive ærekrænkede for en eller anden last, især når hun gør kaffeselskaber med sine sladdersøstre, og det er lige meget enten det er unge eller gamle, enten de er fjern eller nær, thi de skal nok få deres titel alligevel.

I en ikke underskrevet annonce fra 1873 hed det: Den mand fra Øster Vandet, som forleden interPELLerede en kone i Sundby om forskellige ham uvedkommende familieforhold dersteds, ombedes for fremtiden at holde sin næse ved sig selv og ikke blande sig i folks anliggender, som ikke angår ham.

Misfornøjede skatteydere er ikke noget nyt fænomen, de har været at finde lige så længe skatter har været opkrævet. I 1870 averterede Mads Jensen Røjkjær i Tingstrup: Formedelst den mig af sognerådet enestående ubilligt pålignede skat, som er ca. 9 mark pr. skæppe hartkorn, ønsker jeg at bortsælge mit iboende sted »Hestkjærhus« i Tingstrup.

En dame i Thisted indrykkede i 1868 denne annonce i avisen: Da det rygte er udspreedt – formodentlig af ondskab – at jeg har begået utroskab på landet, så anmoder jeg enhver, som kan bevise dette eller overbevise mig om nogen uhøflighed i 25 miles afstand fra min fødeby Thisted, om at anklage mig til vor dygtige politimester for at jeg kan blive straffet.

C. Brunsgaard

THYLAND

*Udstrakt imellem hav og fjord du ligger
i sommeren. Hvad kan vel sammenlignes
med dig i rig og frodig yppighed,
når rugen bølger over dine bakker,
og når det dufter sødt af bø og kløver,
og lærkesangen strømmer til os ned.*

*En kæmpebøj midt i en kornmark troner.
Her leger vinden mellem vilde blomster
og nynner på en sang om liv, der gror.
Her ser man vidt omkring: De grønne enge
og bakkerne med marker, huse, gårde
og havets sølvbånd og den blanke fjord.*

*En byge svøber alting i sin kåbe,
og alle lette, lyse farver gråner,
men dobbelt fager gnistrer byggens hår,
når solen atter bryder frem af skyen.
– Et vejr, der giver smidighed og styrke,
her fødtes ikke mænd til trællekår.*

*Og hvor i verden risler lykkens kilde
så rigt som i vor barndoms lyse eden?
Hvor åbner landet sig så frit og stort,
let bølgende i enkle, rene linjer.
Å, minderne om dig vil aldrig visne,
og du skal følge os til dødens port.*

SØREN LIND
(forhen Hørdum)

Æ DRAWMARKIND VED ODDESUND

Af C. Brunsgaard, Thisted

MARKEDER i tidligere tiders forstand kendes ikke mere, dem har den nyere tids udvikling forlængst taget livet af. Men forhen dannede markederne ligesom et fast indslag i befolkningens livsrytme. Markedernes betydning lå ikke alene i en omfattende handel med husdyr og produkter, men også i det forhold, at man her havde muligheder for at træffe slægtninge og bekendte, stifte nye bekendtskaber og have oplevelser, der kunne sætte lidt kolorit på dagens ensformige slid. I tider hvor det var meget småt med samfærdselsmidler og med jævne folks muligheder for adgang til forlystelser, var de store markeder en slags lyspunkter i den grå hverdag, det var datidens folkefester.

Derfor stævnedes både ældre og yngre i stort tal til marked, og da særlig til de mest betydelige som Vestervig, Koldby og Øsløs markeder, Kjørnes- (Kyndelmisse) og Mikkelsdagsmarkeder i Thisted. Disse markeder har været holdt langt tilbage i tiderne. Vildsund marked, der også gennem mange år var en stor begivenhed, og som da stadig endnu holdes, er ikke en så gammel foreteelse. Det første marked ved Vildsund holdtes 1883.

*

Ved Oddesund nord holdtes gennem en del år marked af ret betydeligt format. Det blev kaldt »æ drawmarked«, fordi det holdtes på draget – æ draw –, og det trak handelsfolk, beværtere, gøglere og alle slags folk i stort tal til stedet. Men dette marked har dog ikke nogen særlig lang historie. En del beboere på Thy-

holm ansøgte i 1870 ministeriet om, at der hvert år måtte holdes marked i nærheden af den gamle Oddesund færgenhavn. Tilladelsen blev givet, og det første drawmarked holdtes i oktober 1871.

Det var jo i de gamle rofærgers tid, og da var forholdene ved Oddesund mere barske end i vore dage. Under storme og ved vintertid kunne det være helt umuligt for færgekarlene at bakse de tunge, klodsede færger med levende væsener og gods over det vanskelige farvand. Det kunne for mennesker og dyr være en ren tortur at passere Oddesund, og gennem tiderne blev der jævnlige klager til myndighederne over de dårlige forhold – uden at det dog hjalp synderligt.

*

Vinteren 1878–79 var temmelig streng, og i en avisomtale hed det: Ved Oddesund har man under vanskelige forhold truffet den hensigtsmæssige foranstaltning, når færgébådene ikke kunne lægge helt til for is, at lade de rejsende balancere i land på årebladene eller på nogle fjæl, for så vidt de ikke foretrækker at betro deres liv til isflagerne. En rigsdagsmand, der forleden vendte hjem til Thy, og som ikke følte sig tiltalt af nogle af disse alternativer, måtte tilbringe 1–2 timer i færgen, før han på anden måde kunne bugseres i land. En i den anledning indgiven klage har været til erklæring hos postekspeditionen i Struer, men næstefter at udtale vor fuldstændige håbløshed over for den nytte, sådanne klager vil gøre, før der bevilges midler til jernbane- og

havnebygning, kunne man fristes til at ønske d'hr. folkelige lovgivere, der hidtil har standset og forhalet alle forslag i den retning, forpligtede til hver vinter at gøre en eller to ture ad denne rute til en given tid. Om noget kan hjælpe, må det være det!

*

Det voldte også på markedsdage stort besvær at fragte dyr og mennesker over sundet, og på en kølig oktoberdag var opholdet på æ draw heller ikke videre rart. Her var ikke læ for nogen vind, og tåge og gus fra havet kunne gøre opholdet ret ubehageligt. En handelsmand skrev i 1879 dette kvad:

Her at være er ej rart,
 bedst at komme hjem i en fart,
 før man bliver alt for kold,
 og så den s . . . s tyske told,
 den og kulden begge gør,
 at ej handel er som før.
 I, som tiden foreslå,
 til marked skulle bare stå
 her blandt kvæg og fede får
 på en dag som den i år,
 medens I nu næppe kender
 vor oktobers strenge vinde.
 Ryk markedet en måned frem,
 så blæst og kulde blev mindre slem,
 det var til vor gavn og glæde
 og forhøjed eders ære.
 Sorgen og kulden vi dæmpe kuns
 med en kop kaffe og en bette puns –
 kan man så hertil få et glas vin,
 er det vist bedre end Dybdahls medicin!

Den sidste linie hentyder til en på den tid meget kendt og omtalt »klog mand«, der blev kaldt doktor Dybdahl, og som boede i Stagstrup og senere i Villerslev og andre steder i Jylland.

Foruden heste, kreaturer og får var der ved markedet et stort opbud af varer – Christiansfelder honningkager, træsko fra Skanderborg, guld og sølvvarer, tørfisk, en otteskillings-

butik, et helt lille varehus med en masse forskellige ting til enhedsprisen otte skilling. Der var som regel en tryllekunstner, og der var andre gøglere, ligesom »Sølle Søren« og »Blinde Højland« sang deres skillingsviser og fik folk til at synge med – og helst skulle de jo også købe viserne.

Efterhånden blev det skik, at æ drawmarkind varede to dage, og i en avisomtale fra sidst i halvfjerdserne hedder det: Dette er en uskik og desuden næppe lovligt. De handlende – med undtagelse af beværterne – ville vist kunne lave lige så megen handel på en enkelt dag som på to, og for omegnens unge mennesker er det en skadelig dag, thi mange bliver natten over for at deltage i eller være tilskuer til svir, spil og anden uorden, foruden at der sættes mange penge til og en dags arbejde går tabt for mange.

Det kunne her – som ved andre store markeder – gå noget hårdt til med svir og slagsmål, og der blev som regel knaldet mange ruder i færgegårdens skænkestue. Brændevinen var jo billig, og når man kom lidt hen på tiden, var en helt ædru mand nærmest et særsyn. Til ordenens opretholdelse etableredes en slags vagtkorps, der fungerede som hjælpere for politibetjenten fra Vestervig. M. P. Kastberg, hvis forældre i en del år drev færgeriet og færggården, omtaler i sine erindringer også markedet og skriver bl. a.: Den såkaldte vagt bestod af nogle halvgamle mænd fra egnen, og de var ikke altid just respektindgydende. Deres »politiudstyr« bestod i en papplade, der med en sejlgarssnor var hængt om halsen, og på denne plakat var med tjære e. l. malet »vagt«. Disse folk skulle gå rundt på pladsen og eventuelt yde politiet assistance. De skulle også inspicere de mange beværtertelte, og da vagten jo ikke just kom fra udlandet, blev han ofte i teltet budt velkommen: Godaw, Wolle – hwa – æ do bløwen vagtmøjster – kom så hæer å fo en skjænk!

Og så varede det sjældent længe før man kunne se beskænkede vagtmænd gå rundt med

vagtplakaten hængende på ryggen, eller måske var den helt borte.

Blev det for slemt med slagsmål og ballade, blev de værste urostiftere ført ud i den store kreaturstald og bundet til pælene her som kreaturer. Der holdt altid en forspændt lang høstvogn – en stængevogn – til transport af arrester, og når der var til et passende læs,

dene på den tid heller ikke videre tiltalende. Det hedder i en markedsomtale fra 1884:

Det var regnvejr hele tiden, og føret på den lerede jord var så sølet, at folk måtte vade til anklerne, og nogle, både kvinder og mænd, gled og faldt i det dejlige føre, men kom dog ikke til anden skade end at de fik klæderne grueligt tilsølede.

blev »fulderisterne« smidt op i vognen for at blive kørt til arresten i Vestervig. Det var en tur på ca. 30 km i hestevogn, og under denne transport kunne fuselen jo fordampe noget. Når synderne så blev klar over situationen, hoppede de en efter anden af vognen, og når den kom til »æ vejlbro« halvvejs i Vestervig, kunne kusken og vagtmanden være ene på vognen. Var der en enkelt fyr tilbage, så smed de ham af, for det var ikke noget at komme op til herredsfogden med!

*

Da Thybanen i 1882 var åbnet, blev Oddesundmarkedet flyttet til Hvidbjerg, som nu var bleven stationsby, og dermed gik »glansen« af dette marked. Det gik her som adskillige andre steder – når et marked blev flyttet, gik der brud på traditionerne, og markedets betydning ebbede ud. I Hvidbjerg var forhold-

Der klagedes iøvrigt i firserne stærkt over den elendige tilstand, vejene i Hvidbjerg befandt sig i med grøfter og stinkende mudderpøle, og en læser skrev i avisen, at »det er på tide at få rette vedkommendes øjne åbnet for den kendsgerning, at det efter alles mening er en fuldstændig skandale at skulle være nødsaget til at finde sig i den tilstand af forsømmelse, kommunens veje befinder sig i«.

Ved Oddesund foregik der dog efter markedets flytning stadig et og andet usædvanligt. I en avismeddelelse derfra hedder det: Det må betegnes som en mærkelighed, stridende mod naturens sædvanlige love, at en hingst, tilhørende ejeren af Oddesund færgegård, har aflivet sig ved drukning. Den stod tøjret på marken, men slap løs og gik derefter ud i sundet og søgte sin død, hvorefter liget fandtes af nogle fiskere til stor skræk for dem selv.

Om der lides tab ved dette dødsfald, kan ikke siges, da man ikke her er bekendt med, hvorvidt der efter hesteforsikringsforeningens statutter udbetales forsikringsbeløb for selvmordere!

Man må give avismeddeleren ret i, at en sådan tildragelse er lidt sølsom. Måske har hingsten søgt døden af sorg over, at der efter markedets flytning ikke mere var passende selskab af hopper ved sundet!

Kirkeaktivister i Snedsted

PRÆSTEMANGEL og ændrede forhold bevirker, at forandringer i de nugældende pastoratsforhold kan ventes. Nogle præstekald vil blive ophævet og de pågældende sogne lægges sammen med andre. For nylig er Sønderhå-Hørsted bleven lagt sammen med Nørhå. Gennem tiderne er lignende forandringer forekommet, og der er tidligere foretaget adskillelse og sammenlægning af præsteembeder. Dette har således været tilfældet med både Nørhå, Sønderhå-Hørsted og Snedsted.

Ifølge Wibergs præstehistorie har Snedsted sogn i sin tid været forenet med Sønderhå og Hørsted, men blev udskilt herfra i 1622 (ifølge andre kilder allerede i 1579), da Snedsted fik sin egen sognepræst. Dette skal være sket på en ret dramatisk måde, efter hvad der berettes i »Samlinger til jysk historie og topografi«. Kirkeaktivister kendtes også dengang.

Sognepræsten i Sønderhå, hr. Christen, havde en kapellan, hr. Mads, og samme kapellan blev forlovet og senere gift med sognepræstens datter. Hr. Christen lod så svigersønnen overtage sognekaldet i Snedsted med bopæl i den daværende annekspræstegård.

Hr. Mads flyttede senere fra Snedsted, og præsten i Sønderhå lod så sin nye kapellan, hr. Jens Pouelsen, overtage embedet i Snedsted. Det gik altså godt nok så længe hr. Christen i Sønderhå levede. Men da han døde

og der kom en ny sognepræst, ville denne ikke finde sig i, at hr. Jens Pouelsen residerede i Snedsted, og han ville have Snedsted sognekald ind under Sønderhå igen.

Den nye Sønderhå-præst indfandt sig en søndag ved Snedsted kirke i den hensigt selv at forrette gudstjenesten, men en del »sognemænd« i Snedsted, der havde fået at vide, hvad der skulle ske, havde aflåset kirkedøren og gemt nøglen bort. Da præsten ankom, tog de ham i armene og skubbede ham ned til »æstætt« – kirkegårdsindgangen – og »med trussel og onde ord« pålagde de ham at pakke sig bort, da det ellers ville gå ham ilde.

Folkene i Snedsted må jo have sat stor pris på Jens Pouelsen, siden der blev givet Sønderhå-præsten en så ublid medfart. Dette viste de også, da to af dem »på menige sognemænds vegne« rejste til Haderslev, hvor kong Chr. d. 4. på den tid befandt sig. De forelagde kongen sagen, og de kunne rejse hjem med et kongebrev på, at de måtte beholde Jens Pouelsen som deres præst.

En del år senere døde Jens Pouelsen, og så begyndte Sønderhå-præstens fingre atter at klø efter at få det gode embede i Snedsted ind under sit område. Han rejste i den anledning til København, men to af sognemændene fulgte efter ham, og de opnåede kongebrev på, at den nye præst, der da var kommen til Snedsted, skulle beholde sognekaldet.

I 1825 blev det indtil da selvstændige præsteembede i Nørhå lagt ind under Snedsted, og Nørhå var anneks til Snedsted indtil 1895, da Nørhå-embedet blev genoprettet.

HILSEN FRA HJEMSTAVNEN

Af
Hans Bakgaard,
Ydby

DET ER EN STRÅLENDE DAG, skønt midt i oktober. Og selv om de lyse nætter forlængst har sagt os farvel, ligger landskabet badet i sol, og fjorden blåner så skønt, at man fristes til at synge »Skønne oktober« som pastor Richard sang »Skønne september«. Dog har de vilde svaner begyndt at gæste Skibsted fjord, et varsel om vinterens komme. Et andet varsel er de kileformede flokke af vildgæs, der trækker mod syd. Jeg har lige hentet et par hektisk blussende røde roser ind fra min have, og da jeg har ordnet dem på skrivebordet, griber jeg en fyldepen og en skriveblok og haster mod min yndlingshøj på Ydby oldtidskirkegård nær »Boddum bæk«.

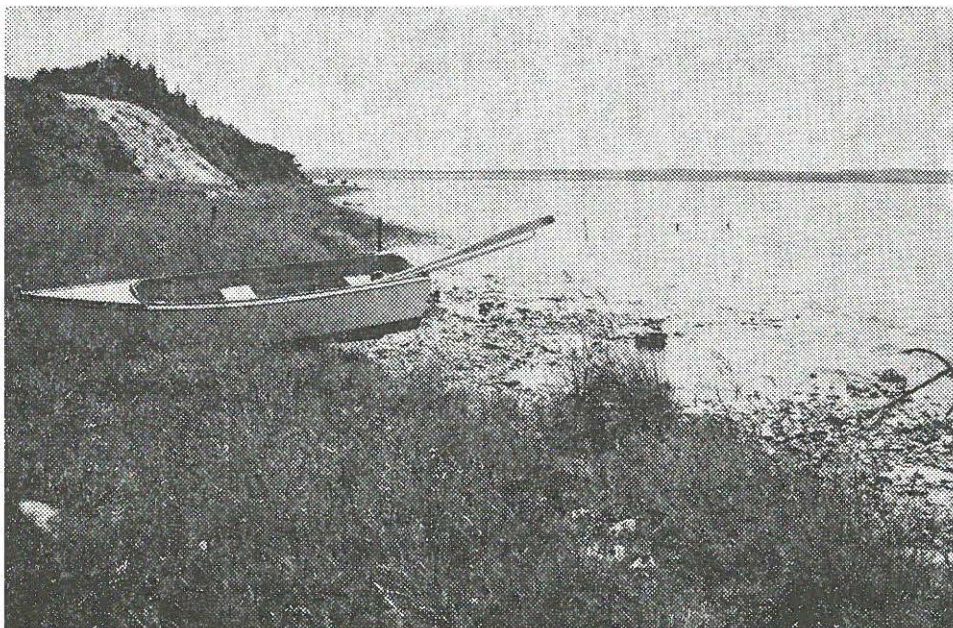
I den skønne eftermiddag med sol og høj himmel kommer jeg til at tænke på mine landsmænd i det fremmede og får lyst til at sende dem en hilsen. Jeg ved jo, at mange er nært knyttet til hjemstavnen, hvor deres vugger stod, og hvor ville jeg ønske, at de kunne skue det panorama, som jeg har for øje her fra kæmpehøjen. Et landskab omslynget af hav og fjord, der nok kan binde hjerter til sig med en dragende magt. Mon ikke mange i hjemstavnsforeningen for Thy og Han herred i deres hjerter bærer en dyb længsel mod hjemstavnen, en længsel, som måske blev skabt ved savnet af rørdrummens pauken i de store vejer i Han herred, eller savnet og synet af det store vildtreservat, hvor de betragtede det storslåede syn af 52 damme og søer, blinkende i solfaldets guld, mens vemodige hjejlefløjt og havets duren i det fjerne fyldte dine øren med

toner på den ensomme klittop, hvor du sad, toner du aldrig glemte. Eller måske savnet af blot et lille hvidkalket hus i kanten af en mose, hvor du i din barndom i lyse kvælde lyttede til frøernes kvækken og til gøgen, når den jublede over din hjemstavns skønhed, akkompagneret med spovefløjt fra fjorden og de vilde duers kurren fra de nære skove i det landskab, som skaberen har ødslet så megen pragt på. En provst, der ikke er thybo, har engang sagt: Gud har skabt verden på søgnedage, men Thy skabte han på en søndag.

Man glemmer heller ikke så let, at den københavnske redaktør i sit dagblad skrev, da han havde set Knud Elmdahls naturoptagelser i Thy, Mors og Han herred til filmen »Ræven fra Boddum bæk«, at her så man vistnok de mest storslåede egne i vort land. Og man glemmer heller ikke de mænd, der kom fra andre egne og slog sig ned i Thy, som fik øje på Thylands herligheder. Her tænker jeg på viceskoleinspektør P. L. Hald og redaktør Lustrup, der sammen med thyboen læge Toft, Vestervig, og flere andre har lagt et virke i Historisk samfund og Thisted musæum, et virke, der vil lyse langt frem i tiden. Og hvor mange gange har ikke journalisten Carl Stuhr berømmet Thylands storslåede natur i sine kronikker i Kristeligt Dagblad. Jeg glemmer heller ikke politimester Herthing, Thisted, der engang til en hjemstavnsfest sagde: Når jeg engang trækker mig tilbage og flytter et andet sted hen, da ved jeg, hvor det tabte Paradis ligger!

Skønt ligger Thisted by med sine smukke omgivelser. At stå på bakken ved Dragsbæk en aften, når Kystvejens gadelys spejles i den blå fjord, er en oplevelse. Gang på gang på mine landstourneer har mennesker udtrykt deres begejstring over Thisted, som de gæstede ved ungskuet, over det skønne udsyn mod Vildsund og Mors – det var enestående, sagde de.

Og betragt deres smukke gave til hjemstavnen, Johan Galsters pragtfulde statue af den hellige madonna med Jesusbarnet, der knejser ved Thisted kirke. De rejste ud, men forblev tro mod stavnen, hvor deres vugger stod. Mange unge, som forlod hjemstavnen og tog pladser i hovedstaden, har fortalt mig, at i hjemstavnsforeningen kunne de få et godt råd og vejledning, og at det var en lise i deres

Når jeg sender hjemstavnsforeningen i København en hilsen her, så sender jeg samtidig en tak til dens medlemmer for, hvad de udretter til gavn og pryde for hjemstavnen. Enkelte mennesker har spurgt mig, hvad en hjemstavnsforening egentlig var, om det ikke blot var en forening, hvor medlemmerne af og til kommer sammen for at more sig. Til dem har jeg altid det samme svar: Opsøg den smukke Heltborg by og betragt det mindesmærke, som hjemstavnsforeningens mange kvinder og mænd i det fjerne har sat over den djærve, kloge og begavede bondedigter Jens Søe, eller se på mindesmærket, de har rejst for de mænd, der faldt i kampen for at værne deres hjem-

længsel, når de med deres landsmænd samledes i den store by under hjemstavnsforeningens fane. Heller ikke ville det være til skade for de mennesker, der aldrig har været uden for deres hjemstavn, og som derfor ikke kender hjemstavnsdragende magt, at høre drengen fra Skyum bjerge, statskonsulent Kr. Toftdahl Møller, tale om, hvad hans fødestavn havde betydet for ham.

*

Aftenen falder på, der er så stille og fredfyldt her på kæmpehøjen, hvor forfædre hviler. Nu lyder der vingesus oppe under stjernehæren.

Det er en flok vildænder. De er nok på vej mod Sindrup vejle, som trods trusler om udstykning til husmandssteder endnu ikke er blevet udstykket. Heldigvis. Og nu er månen kommet frem, den romantiske måne, som både russere og amerikanere har kig på, men som de da endnu ikke har skudt ned. Skulle de finde på at gøre det og få held med sig, bliver det ikke til at være lyriker. Nu kaster den sin sølvstribet tværs over Skibsted fjord, et storslået syn, der fylder én med jubel, men også med vemod ved tanken om, at den smukke fjord måske skal udtørres til stor vandalisme for vor skønne hjemstav.

Ja, det var en hilsen fra hjemstaven til mine landsmænd i det fjerne. Og jeg skulle vel slutte med at skrive: Ka I så hå ed godt, som »Bette Pe Kresten« altid slutter sine artikler i

den københavnske hjemstavnsforenings medlemsblad »Thyboen«. Bette Pe Kresten – alias redaktør Brunsgaard – er en af de mænd, der er med til, at hjemstaven Thy og Thisted står.

Så nu er der tændt lys bag alle ruder i hjemmene i min fødeby, og jeg går bort fra kæmpehøjen i den skønne aften, nynnende:

*Barndomsby, flet sammen til min kiste
af din flora blot en lille krans
af lidt rør og lyng og fyrrekviste
fra de steder, der har stråleglans,
slynget om dig som en gylden kæde,
ødselt slængt dig fra vor skabers hånd.
Læg den på min kiste som et klæde,
vævet mig af dine skønne bånd.*

Hans Bakgaard

Vadestedet

● *Et sagn fra gamle dage*

i Kallerup

Ved vandløbet, der danner skel mellem Kallerup og Beersted, var der forhen et vadested, der hed »Kallerup Wujste«. Nu er der forlængst bygget bro over vandløbet. En mand, der i gammel tid boede på en gård på den ene side af åen, havde også jorder på den anden side, og det var besværligt for ham at komme over til denne jord, idet han skulle en betydelig omvej for at komme over åen, som dengang var mere vandførende end nu.

En dag stod manden ved åen og tænkte på, hvor rart det ville have været, hvis der var en bro. Han skulle nemlig den næste dag i gang med at høste på den anden side. Så kom »den

bette mand« op på siden af ham og tilbød at bygge en bro, hvis manden ville love at høre ham til. Gårdmanden svarede, at det kunne de godt akkordere om, men broen skulle i så fald være færdig næste morgen kl. 3, for de skulle i marken kl. 4 for at høste korn.

Om natten kunne folk høre et forfærdeligt spektakel ved åen, så de troede, at Fanden var løs, hvad han jo altså også var. Men han nåede ikke at få broen færdig til kl. 3, og så opgav han sit forehavende. I mange år derefter lå en masse sorte sten ude i moradset som vidnesbyrd om, hvad der var foregået.

STRID OM ET FORSAMLINGSHUS

Af Adolf Handrup, Ullerup

*De wa Skik i di gue gammel Tier,
te vi fæk wos nøj Mjælk å nøj Brøe,
å da båd vi nøj Sul om wor Sier,
å wor Kind den wa rund å den wa røe.
Si, æ Brøe de wa baged a wor Muer,
å æ Mjælk den wa bodde fied å gue,
de wa it såen nøj Centrifugeslat,
som der knap nok er waer å gi en Kat.*

ULLERUP, Heltborg og Ginderup udgør tilsammen Heltborg sogn – en skønhedsplet på noget af Thylands bedste jord. Her gik før århundredskiftet alt i et jævnt og roligt tempo, driftsformerne blev der ikke lavet om på, mændene sad lunt og godt i deres fede gårde, de levede for en stor del af egne produkter og bestilte ikke ret meget. Der var et gammelt ord, der sagde, at det var en skidt gård, der ikke kunne føde mindst én doven mand.

Dengang var der ingen mangel på billig hjælp i landbruget, alt arbejde blev udført med hånden, der var ingen maskiner, markredskaberne var plov, harve og tromle. På en almindelig bondegård klarede det med fire hestekræfter. Når en karl forstod at fodre og omgås heste, at pløje en lige fure, at svinge leen og plejlen, og når han kunne lægge en tønne rug på nakken, så var han at regne for fuldbefaren. En pige, der var dygtig til at malke, var efterspurgt. Det var husmoderen og pigen, der besørgede køernes malkning med hånden tre gange daglig. Desuden gik pigen med i alt markarbejde, hun spredte møg og var med i tørvekæret, hun var med i høslet og høst,

og der var ingen, som knurrede over en lang arbejdsdag.

Vinteraftenerne tilbragte familien og medhjælperne sammen, hver især var beskæftiget med et eller andet som at sno simer, binde løb (halmkurve), snitte tøjrpæle osv.

*

Som årene gik begyndte de unge i sognet at gå til gymnastik i Hurup. Det var jo ikke noget slemt, men de gamle ville nu helst have ungdommen derhjemme.

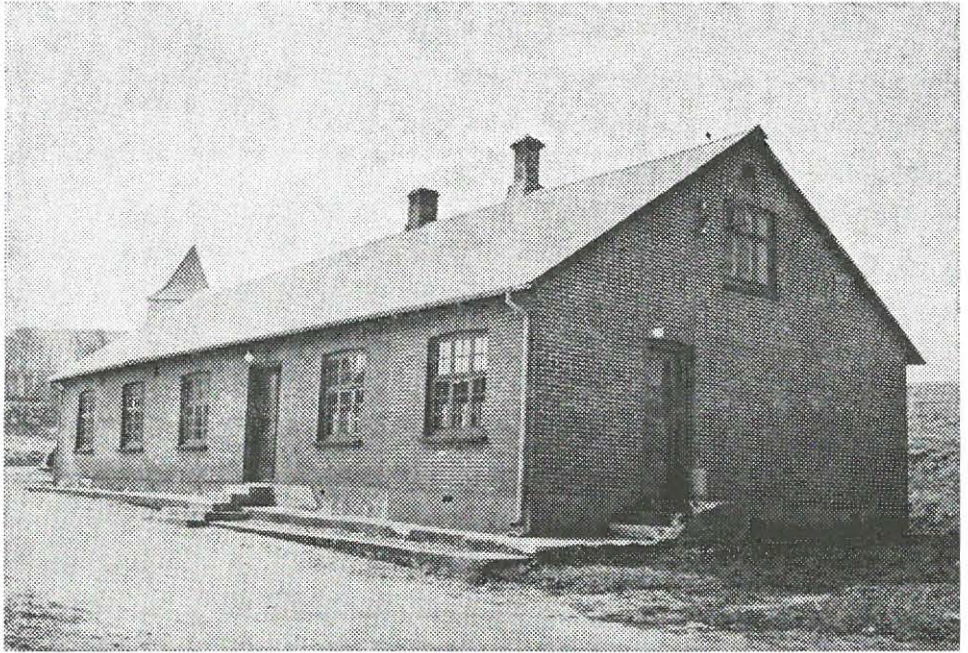
Der var fødselsdagsfremmede hos Mads Kristiansen i Heltborg, og her kom det på tale, at det ville være rart at få et forsamlingshus i Heltborg. Der blev nedsat et udvalg til at tage sig af sagen, og der gik så tegningslister rundt i sognet. I løbet af ganske kort tid blev der indbudt til aktionærmøde i Heltborg gamle skole. Her kunne Mads Kristiansen oplyse, at der var tegnet et tilstrækkeligt stort beløb til opførelsen af et forsamlingshus. Udvalget havde sikret sig en byggegrund, den gamle kirkestald ved Heltborg kirke tillige med Wolle urmagers hus, så byggeriet kunne påbegyndes når som helst.

Så kan det nok være, der blev røre i forsamlingen. Der blev fra flere sider protesteret kraftigt mod denne byggeplads. Ullerupfolkene havde en gratis byggegrund på Enggårds mark, og der skulle huset stå, hvis de skulle være med. Fra Vester Heltborg forlangtes, at der skulle bygges ved landevejen, ellers var de ikke interesserede. Andre ville vide, om der

var meningen, at forsamlingshuset skulle benyttes til dans. Hvis dette var tilfældet, skulle deres aktier annulleres.

Der stod en hidsig diskussion, og man kom ingen vegne, da ingen af parterne ville give sig en tomme. Så tog Mads Kristiansen en rask

gen var betinget af, at grunden ved Heltborg kirke skulle benyttes. Der blev i en fart tegnet et ret stort aktiebeløb, og ved at låne yderligere 5000 kr. i en sparekasse, kunne byggeplanen realiseres. Forsamlingshuset blev bygget, og det blev indviet d. 6. november 1913

beslutning, han strøg en tændstik og lod tegningslisterne gå op i ild og røg, og så hævdede han mødet.

Nu gik så enhver til sit, og der var dem, der drog et lettelsens suk, de havde fået en aften ud af det, og der var jo sådan set ingen skadesket. Men de gode mænd i Øster Heltborg var ikke sådan at slå ud, de ville nok være med til at bestemme, hvor skabet skulle stå. Næste dag gik en ny tegningsliste rundt, og tegnning

Men der rejste sig en storm af harme og forbitrelse, der for lange tider satte skel mellem sognets ellers så fredelige og venskabelige beboere. Nogle svor højt og dyrt, at de aldrig ville sætte deres ben inden for husets mur. Men tid efter anden faldt der dog ro over sirdene, og nu er det længe, længe siden, at forholdene blev således, at hele sognets beboere kunne mødes i forsamlingshuset i sorg såvel som til fest.

Adolf Handri

Brdr. Andersens kalkværk i Klim under ombygning 1916. Personerne er fra venstre: Arbejdsmand Anders Møller, arbejdsmand Martin Andersen (tidl. somand), murer P. V. Gregersen og Mads Toft (senere fiskehdl. i Thisted).

Ved Strandvejen i Thisted var der forhen mere idyllisk end i vore dage. De hyggelige småhaver foran husene forsvandt, da vejen i 1933 blev reguleret og udvidet. Det lille træomkransede hus er nr. 67.

fra det gamle album

34

To fordom i Sydthy kendte skikkelser, arrestforvarer S. P. Carlsen og hustru, Vestervig, 1947. Carlsen var arrestforvarer i Vestervig fra 1921 til sin død i 1949.

Snedkermester J. C. Fuglsang, Thisted, med personale 1888. Fra venstre: Snedkersvend Niels Nordentoft (død i ret ung alder), en ikke identificeret, snedkerm. J. C. Fuglsang (fader til snedker Vilh. F.), lærling Peter Fuglsang, snedkersvend Michael Kappel (senere snedkermester i Thisted).

JUL I THY

1970

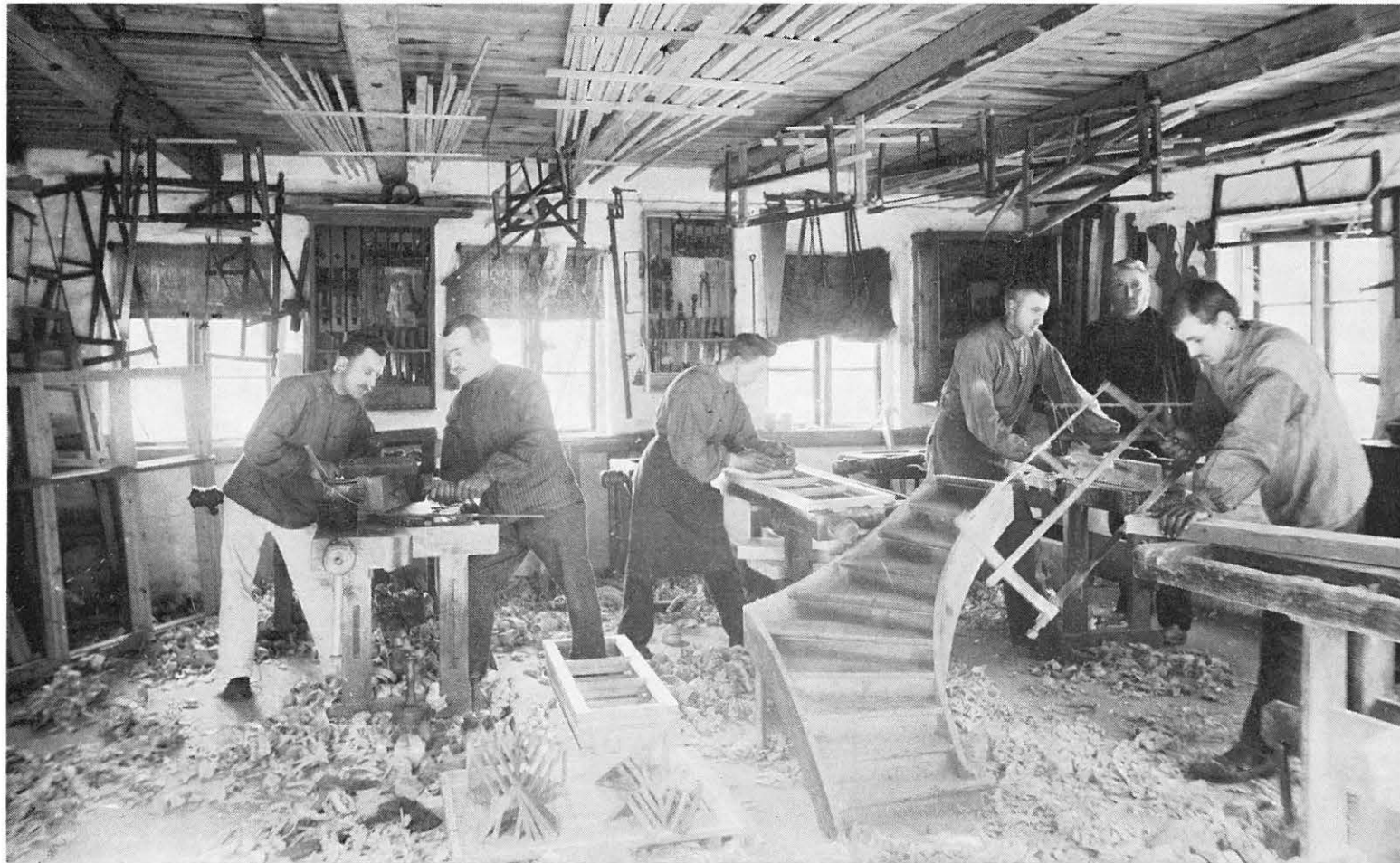

Købmand Jens Olsen, Hundborg (med hat), står her i 1905 uden for sin butik sammen med naboen Niels Kudsk (i hvid jakke). Jens Olsen solgte 1907 forretningen til den nystiftede Hundborg brugsforening for 5500 kr. plus 2000 kr. for 2 tdr. bygsædeland, og han flyttede derefter til Snedsted.

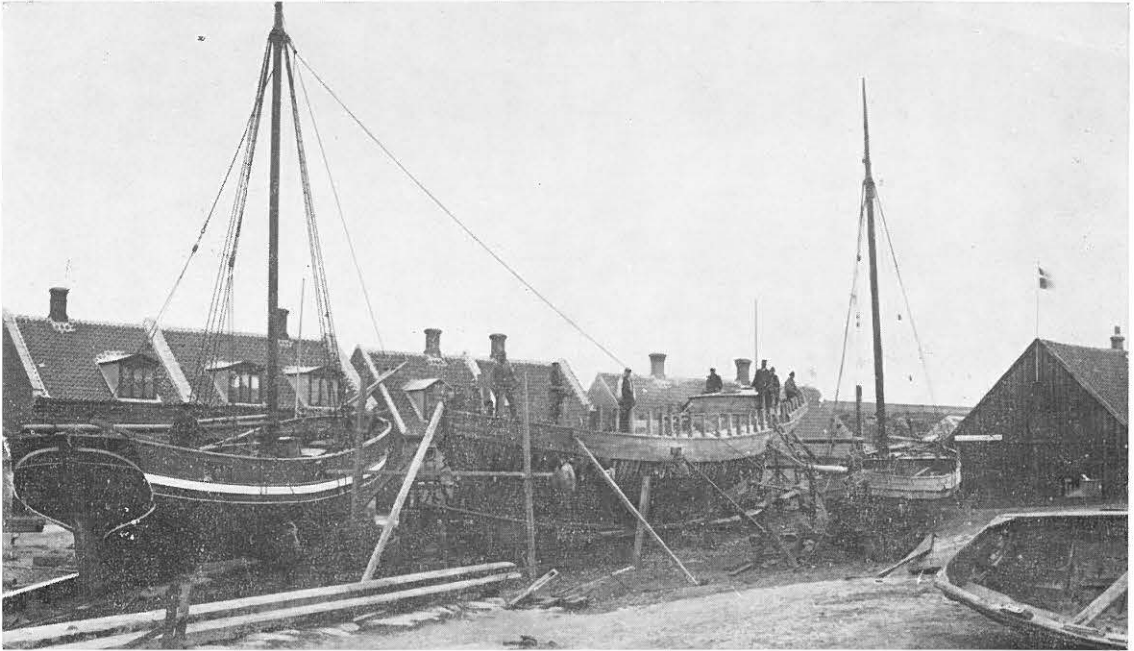

Skrædermester Poul Jensen, Thisted, ved ejendommen Storegade 12 – hjørnet af Havnestræde – ca. 1910. Hos ham står datteren Mitte (gift Christiansen i Dybvad) og sønnen Axel Jensen (senere typograf i Thisted). Ved huset nr. 14 står sadelmager Ludv. Nielsen, og nederst et gammelt hus, hvor nu Brdr. Jensen har udstilling.

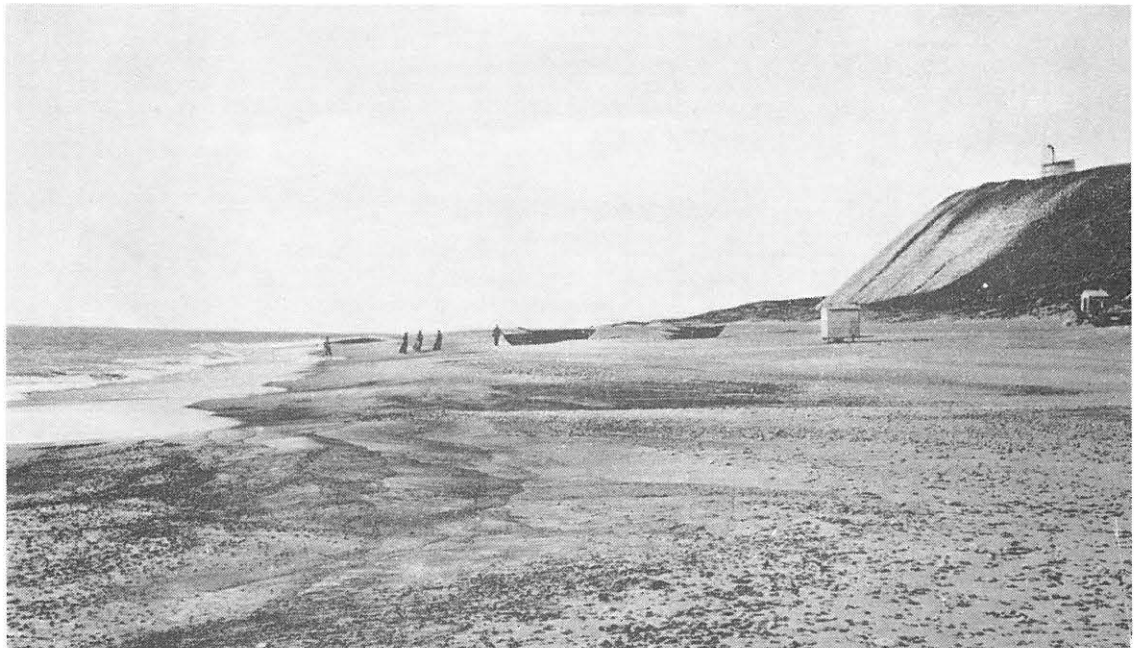
fra det gamle album

Jens Taabels tømrerværksted, Nørregade 55, Thisted, omkring 1900. Fra venstre sønnen Niels Taabel (senere mester), Jens Stensgaard (senere Kjelstrup) Poul Nørgaard, Chr. Frandsen, Jens Taabel og Carl Nielsen.

Pedersens bådebyggeri ved Østerhavn i Thisted ca. 1895, omtrent hvor D.A.G.s pakhus nu ligger. Ved nybygningens stævn står Chr. Christensen (Fårtoft), der senere overtog bådebyggeriet.

Hvor Hanstholm havn nu findes, tog stranden sig således ud omkring århundredskiftet. Til de meget få badegæster, som på den tid fandt til Hansted, var der små transportable badehuse på stranden. Oppe på skrænten ses den gamle tågesirene.

Ved Dragsbæk fiskedes der forhen med landdragningsvod, der blev trukket op over landevejen. Efterhånden kom de til at genere trafikken, og da nye fiskemetoder blev taget i brug, ebbede dette fiskeri ud omkring 1920.

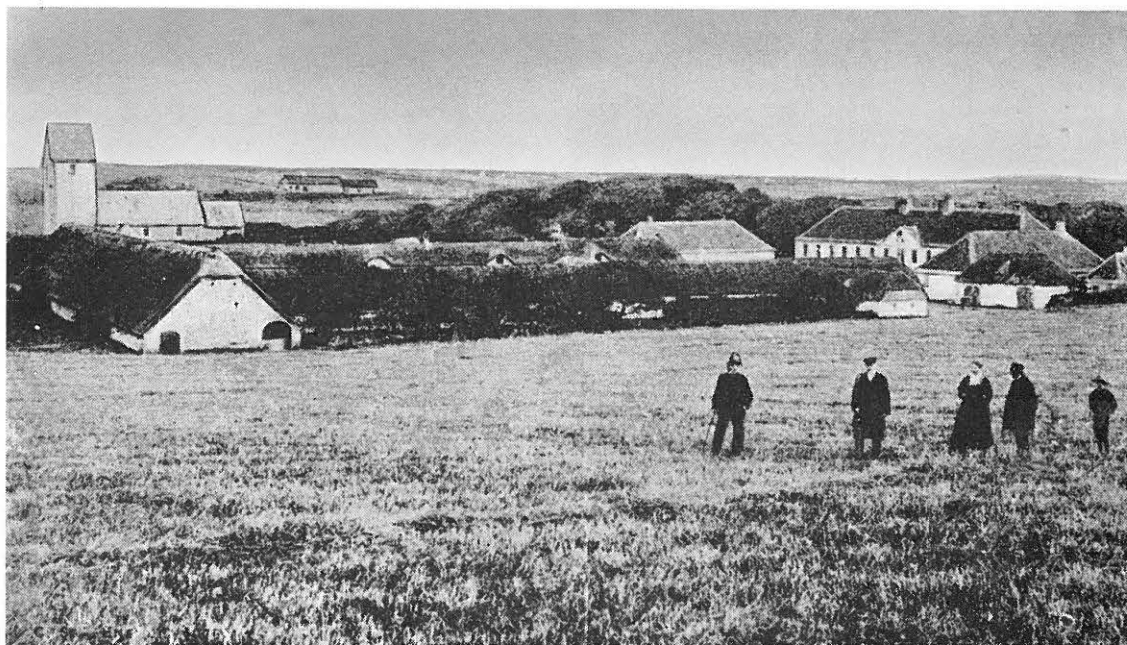

Ved Klitmøller strand er sket store ændringer i de senere år. Billedet her er fra ca. 1925. Øverst til højre stampe-møllen, som havet tog i halvtredserne og bagved ses sommervillaen, som dommerfuldmægtig Bjerregaard, Thisted opførte 1919. Til venstre herfor den tidligere strandkontrollørbolig, der i 1961 blev undermineret af havet og nedbrudt. Der var meget idyllisk med masser af vilde blomster ved åens bugtede løb.

Frederikstorv i Thisted var officiel markedsplads fra 1861, da kommunen købte grunden af konsul købmand Griishauge, indtil omkring 1945, da eksportstaldene var opført og torvet blev udlagt til bilparkering.

Kjolbygaard i Hundstrup var engang stamhus og en anelig herregård med meget bøndergods. Gårdens glansperiode var fra ca. 1700 til ca. 1800 da den var i slægten Berregaards eje. 1916 blev gården udstykket og bygningerne nedbrudt. Hovedbygningen var ca. 1750 opført af Villum Berregaard. Billedet er fra ca. 1900. Til venstre Hundstrup kirke.

fra det gamle album

40

JUL I THY

1970

Deltagerne i et fakkeloptog ved Thisted afholdsforenings fastelavnstfest 1913. Bagest fra v.: Edv. Beyer, Ingrid Knudsen, Risse Tøttrup (senere fru lokomotivfører Rich. Jensen), Mitte Jensen (d. af skrædder Poul J.) og typograf Henrik Ubbesen. I midten fra v.: Typograf G. Svalgaard, typograf Aage Pedersen, barber Ant. Sørensen, typograf Peter Jensen, en ikke identificeret, og køb. Ant. Østergaard. Siddende foran fra v.: Kirstine Andersen (senere fru Svalgaard), Kirstine Mikkelsen (senere fru Aage Pedersen), Margrete Sørensen (d. af tomrer Jens S.), Signe Jensen (d. af snedker Poul J.) og Kamilla Jensen (hustru Jacobsen i Frederikshavn).

Fra Odde Sundbroens indvielse 15. maj 1938. Fra venstre finansminister V. Buhl, dronning Alexandrine, minister for off. arbejder N. Fisker, kirkeminister Johs. Hansen og justitsminister K. K. Steincke.

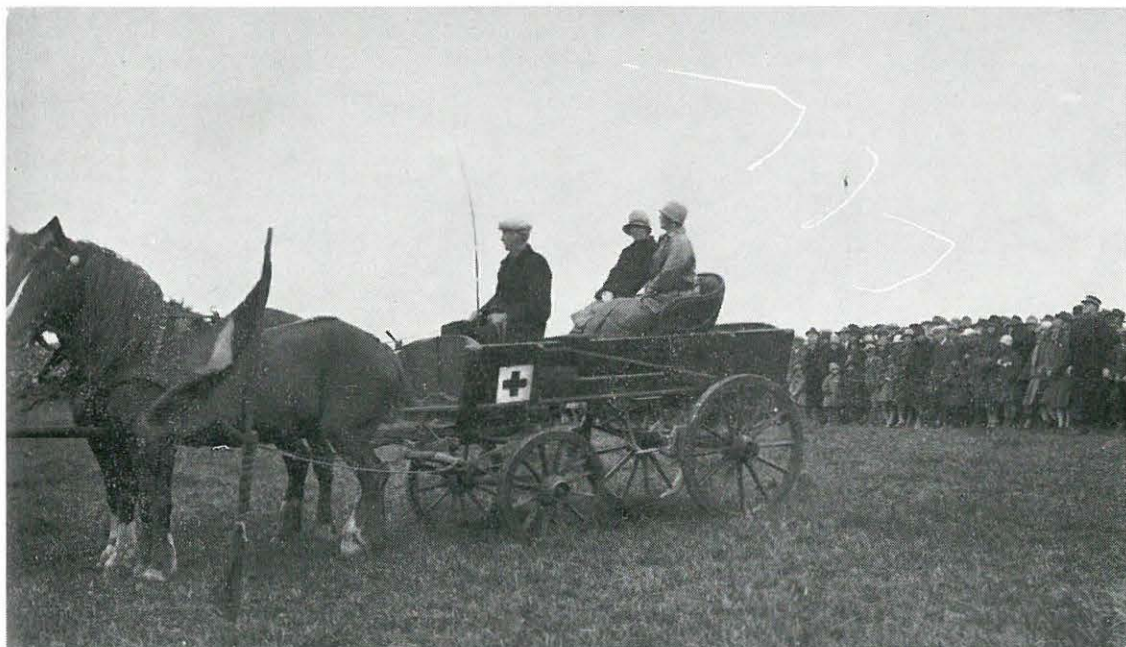

»Livet på Hegnsgård« blev 1928 opført af amatører fra Heltborgeggen i Heltborg forsamlingshus. Stående fra venstre: Chr. Knakkegaard, Niels Mortensen, And. Lyngklip, Johs. Larsen, Rita Nielsen, Laur. Larsen, Holger Madsen, Niels Nielsen, Adolf Handrup og Niels Handrup. Siddende fra v.: Jens Handrup, Gerda Larsen (senere caféen), Else Bjerregaard, Johanne Riis, Chr. Bjerregaard, Anna Mortensen og yderst til højre Chr. E. Nielsen (senere købmand) som pigen Bette Fip.

fra det gamle album

Personalet på Undens klædefabrik i Thisted ca. 1920. Øverst fra venstre: Peter Viehl, Peter Nielsen (senere Vildsund), Ingv. Reenberg og Victor Jensen. Anden række fra v. Th. Gotfredsen, væver Ramsgaard, væver Vald. Jensen, Viggo Møller, Henry Nielsen, Anton Sørensen og Poul Christensen. Tredie række fra v.: Ejnar Nielsen, farvemester N. C. Nielsen (senere direktør), Kr. Neergaard, Peter Fosgrau, vævemester P. C. Poulsen, Karen Christensen, Karen Brandi, Peter Pedersen, Laur. Holm Christensen, Edith Jensen og en ikke identificeret dame. Bag hende står bogholder Elias Overgaard. Siddende foran fra v.: Maren Pedersen, Mille Nielsen, Helene Jensen, værkfører Witt, fabrikant Johs. M. Unden med to sønner, forretningsfører Haarby, ekspeditrice Ella Frostholt og Dagmar Hansen. Stående yderst Frederik Unden.

I september 1927 holdtes militær efterårsmanøvre i Thy, afsluttende med kongerevy på Gundgaards marker i Hasing. Dronning Alexandrine var med, og hun ses her i agestolen (til højre) sammen med hofdame frk. Sehested. Køretøjet er en af hærens sanitetsvogne, og kusken er Johan Søgaard, Thisted.

Dragsbækvej i Thisted ca. 1910, en grusvej med åbne rendestene. Drengen til højre er senere malerem. Carl Christoffersen, der står sammen med sin søster Margrete. Ved vognen står mælkeforhdl. vognmand P. Poulsen og ved trækkevognen Carl Stærup.

fra det gamle album

44

JUL I THY

Thisted byorkester 1900. Stående fra venstre: Søren Hedegaard, P. Chr. Laursen, Peter Pedersen, Andersen-Rostrup (musikdirektør), Mikael Jalk (senere redaktør i Fjerritslev), Jens Vestergaard, P. Petersen og Poul Poulsen. Siddende fra v.: Chr. Sørensen (restauratør), Kruse (tidl. regimentsmusiker), Chr. Tange og Chr. Faartoft.

1970

INSPIRATION

Af Gerda Hegnet Bach

DA JEG SIDSTE ÅR læste »Jul i Thy«, genoplevede jeg svundne tider og blev imellem inspireret – derfor de talrige henvisninger –, således ses øverst på side 41 daværende statsminister Th. Stauning, og billedet fortæller om mine år i København. Hvor husker jeg den aften, det blev meddelt, at Stauning var blevet valgt: Inde på Rådhuspladsen måtte sporvognene standse for mængden, alle hujede og skreg, selv jublede jeg med i ungdommelig overmod og livsglæde. Egentlig ville jeg ud hos sygeplejerskerne Ida og »Hansa«, sidstnævnte blev senere gift med daværende overlæge Espersen, Thisted Sygehus.

Nederst på samme side ses præsteordinationen i Thisted kirke 1933 – med blandt andre provst Dahl, Hurup – mine forældres gode ven – og jeg har lyse minder fra den tid – men også sørgelige: Den 5. juli 1915 sendte et dødbringende lyn min far og min tolvårige bror ind i evigheden. Provst Dahl og frue var dengang præstefolk i Sennels, deres og andres medfølelse gjorde et stærkt indtryk på mit følsomme barnesind, der var tynget af sorgen.

Heldigvis smuldrer sørgelige minder væk i årenes løb, så jeg læser julestemt videre i det thylandske julehæfte: På side 25 fortæller Peder Bonde herligt om Karby præstegård, hvorledes denne har været rammen om en ret prekær situation, idet provst Obel ca. 1817 hjalp til med at flå en hest – for derefter at indbyde til festmåltid på den – til stor forargelse for de medvirkende, der forlængst havde fået nok af natmandsarbejdet. Men samme fordomsfri provst har også fastslået sit navn på andre felter end ved bordets glæder: I årene 1802–1806 lod han nemlig den forfaldne præstegård nedrive og byggede en ny, der – med enkelte forandringer i årenes løb – blev som jeg husker den i min barndomstid.

Røde Per i Rakkeby – side 25 – har jeg af gode grunde ikke kendt, kirken der var annexkirke til Karby. Aversionen mod hestekød var også før min tid – og natmænd. Dog husker jeg mørklødede personer – eller var de måske bare vejrbitte – men i hvert tilfælde bar de mægtige ørenringe – og de sad bænkedede ved vort usandsynligt lange køkkenbord, hvor de skiftevis spiste, reparerede porcelæn, fade og krukker. Også solgte de mærkelige småting, hvis anvendelse vist ikke mange kunne hitte ud af, men mine forældre nænnede aldrig at sige nej. Navnlig er december indflettet i dette billede, da fik vore vandrende gæster altid en ekstra madpakke med, ofte skulle nogen over ved Næssund, jeg husker en gammel, nøjsom mand sige: »Vi kender også mange rare mennesker i Thy, så vi får nok en god højtid.«

I 1924 blev vor uforglemmelige gamle præstegård dømt til undergang, da man mente, det blev for dyrt at restaurere den – en bestemmelse, der fik hele min verden til at gå under, selv om vi ikke boede der længere.

Senere giftede jeg mig med tømrermesteren, der forestod nedrivningen af den gamle præstegård og opførelsen af den nye. Iøvrigt findes på side 43 et billede af hestehandler Søren Kjær, Thisted, som var min mands slægtning.

Når julen nærmer sig, tripper vi nok alle lidt rundt i barneskoene, enten vi er thyboer eller andre »boer«.

Jeg kigger igen i »Jul i Thy« og vil slutte med nogle stemningsfulde linier af Hans Bakgaard:

*Nu kimer fra kirken en klokke så stille
som skælvende åbner for mindernes kilde,
der bærer vor tanke tilbage, tilbage
til julen med barndommens dejlige dage.*

Gerda Hegnet Bach

UHELD PÅ VALGDAGEN

Af Niels Sloth, Hurup

AT KOMME GALT AFSTED, det er vel noget, de fleste kender til og har oplevet. Man kan komme til at sige noget, der virker sårende på et andet menneske uden at dette i mindste måde har været hensigten, og man kan komme galt afsted på så mange andre måder, så det kan tage ens fred og man sørger over det. Det kan ske uden at man selv aner noget før bag efter, det kan komme som en overrumpling, og så står man pludselig der med mistænksomme blikke rettet mod sig og føler sig som en synder.

Der findes vist ingen lægedom for en sådan forseelse, hvor man føler, at man har skinnet imod sig og føler, at det næppe nytter at forsvare sig – selv om man ved, at man faktisk er ganske uskyldig.

*

Der var folketingsvalg tirsdag den 28. oktober 1947. Jeg var medlem af Hurup sogneråd og dermed også af valgbestyrelsen, og jeg havde glædet mig til denne dag. Jeg har for resten altid glædet mig til valgdage af enhver art – vælgermøderne, avisernes referater, valgsnakken og iøvrigt spændingen for valgets udfald. At være medlem af en valgbestyrelse er også i høj grad interessant – man føler sig lidt på en sådan dag, hvor man er en person af en vis betydning, hvad enten man så er listefører eller på anden måde behjælpelig. Man er i forgrunden, hilser på en masse mennesker og taler med mange.

Man føler på en valgdag samhørighed og

forbindelse med først og fremmest ens partifæller – i mit tilfælde med kommunens venstrefolk. Dog ikke sådan at forstå, at man tager køligt på folk, som tilhører andre partier, man snakker med alle, og inden for sognerådet og valgbestyrelsen var der det bedste samarbejde uanset politisk anskuelse.

Når stemmeafgivningen var sluttet, skulle valgbestyrelsens medlemmer afgive deres stemmer, og så kom det store øjeblik, da stemmekasserne blev åbnet og optællingen begyndte. Det var spændende at være med til, og optællingen blev altid overværet af mange mennesker.

Ja, jeg havde altså glædet mig til folketingsvalget i 1947, men så indtraf der en lille episode, som ganske tog glæden og humøret fra mig. Men for at belyse dette må vi for en stund forlade valget i 1947 og gå et halvt århundrede tilbage til en sommerdag i 1897.

*

Vi havde været på besøg i Bakgården i Ydby, far, mor, broder Hans og jeg. Vi var kørende i charabanc, og da vi ved aftenstid på hjemvejen kørte gennem Ydby stationsby, sad der to mænd oppe på et hus, som var under opførelse, beskæftiget med tømmerarbejde.

Jeg spurgte far, hvad de to mænd lavede.

– Det er Ibs nye hus, svarede far, de slår lægter fast.

Jeg husker dette så tydeligt, for jeg kendte godt Ib Christensen og havde flere gange været inde i hans butik i den lille to etagers byg-

ning over for Ydby jernbanestation. Nu byggede han selv hus, og i den nye butik kom jeg i de følgende år mange gange.

Ib kaldte sig detailhandler. Vi hentede mange ting i Ibs butik, først og fremmest træsko, som jo dengang var en betydelig vare. Alle vi børn fik træsko hos Ib gennem alle barne- og ungdomsårene, og man var stolt, når man havde fået et par nye, sortlakerede træsko – og det var ikke af de senere moderne »franske«, men rigtige bøgesko. Hos Ib købte vi reb, grimer, tøjrepæle, søm, riskurve, simer koste osv. Ib var faktisk, hvad man i dag ville kalde isenkræmmer.

Jeg husker så tydeligt huset og butikken. Fire cementtrappetrin førte fra stationsvejen op til huset. Først kom vi ind i en lang gang, hvor der lå reb i ruller, og tjærelugten fra rebene slog os i møde. Der stod grebe og skovle og mange andre ting. En dør til venstre førte ind i butikken, og en lille dørklokkes kimen forkyndte vor ankomst. Var der ikke kunder at betjene, sad Ib ved et værkstedsbord bagest i butikken og arbejdede med træsko og læder. Han bød altid »walkommen« til kunderne, hvad enten det var voksne eller børn, og ofte gav han os hånd. Man følte sig hjemme i Ibs butik.

*

Ib var afholdsmand, en uforsonlig hader af spiritus. Han havde set så mange sørgelige eksempler på, hvad drikkeri kunne forårsage af sorg og ulykke. I mange år var han formand for Sydthy afholdsforening. Jeg husker tydeligt hin efterårsaften i 1904, straks efter min konfirmation, da jeg mødte hos Ib for at blive medlem af afholdsforeningen. Efter at have underskrevet afholdsløftet, tog Ib min hånd og ønskede mig hjertelig tillykke. Indmeldelsen formede sig næsten som en hellig handling.

Og så må jeg yderligere oplyse, at Ib var konservativ – højremand hed det dengang. Det hændte, at jeg i en politisk diskussion

med ham stillede mig uforstående over for, at en mand med hans indstilling til det folkelige og kulturelle, som afholdsmand og grundtvigianer, kunne stå på højrefløjen i det politiske. Men det var nok mest hans interesse for forsvarssagen, der var afgørende. Højremand var Ib altså, her var ikke noget at tage fejl af, vi vidste, hvor vi havde ham, når der var valg.

Ib og hans kone Stine og deres tre børn levede et ellers godt og lykkeligt familieliv, og Ib blev i økonomisk henseende også efterhånden velstillet.

I efteråret 1914 blev jeg gift, og vi fik en landejendom i Skyum. Vi mistede derved i nogen måde forbindelsen med Ib og hans familie. Ib død i 1928 nogle få dage før min svigerfader gårdejer Peter Jensen Luxhøj. De to mænd og deres hjem havde gennem mange år haft meget sammen, særlig gennem afholdssagen.

Og så gik årene. Omkring 1942 kom Ibs hustru Stine ind på De gamles hjem i Hurup, og i 1946 flyttede min svigermoder ind på det samme hjem. De to gamle veninder kom til at bo næsten dør om dør, og de var til stor glæde for hinanden i deres sidste år. Vi besøgte ofte svigermoder på De gamles hjem, og disse besøg var så hyggelige og interessante, at man længtes efter disse aftener. Jeg så ved sådanne lejligheder ind til flere af de gamle og fik en sludder med dem. Jeg var medlem af sognerådet og kunne således siges at have lidt autoritet. Min kone lavede kaffe, og naturligvis var også Stine sammen med os, det var en selvfølge.

*

Så kommer vi til folketingsvalget i 1947. Valgkampen havde været interessant og bevæget. Statsminister Knud Kristensen og hans ministerium havde fået et mistillidsvotum i folketinget og havde udskrevet valg. Aftenen før valget var min kone og jeg inde på De gamles hjem, vi skulle jo se at få svigermor

med til valg. Hun var også interesseret og var indforstået med, at vi hentede hende i bil. Ibs enke Stine var også til stede, og vi kunne jo ikke andet end sige til hende, at hun kunne køre med til valgstedet.

Jeg kan godt indrømme, at jeg som venstremand aldrig har været særlig interesseret i at få konservative vælgere ud til valg, men i dette tilfælde kunne jeg jo vanskeligt undgå det. Stine bemærkede for resten:

– I kan da ikke være interesseret i at få mig med, for jeg vil jo ikke stemme sådan som jer! Jeg vil dog gerne med, men så skal du, Niels, gå med mig ind i det hemmelige rum, for jeg ser så dårligt.

– Nej, sagde jeg det bliver ikke mig, men overlærer Vittrup, han plejer altid at have den opgave ved valgene.

Vittrup var forøvrigt i denne sognerådsperiode den eneste, der ikke var medlem af nogen politisk organisation, så det kunne jo siges, at han var helt neutral. Hvad Stine angik, tog jeg det som en selvfølge, at hun ville stemme konservativt, som hun og Ib altid havde gjort.

Valgdagen oprandt, og vi valgbestyrelsesmedlemmer mødte tidligt om morgenen for at lægge tingene til rette til valghandlingens begyndelse kl. 9. Medlemmerne var sognerådsformand Johs. Olander, der også var formand for valgbestyrelsen, overlærer Vittrup, lærer Jens K. Kristiansen, gdr. Ingemann Clausen, Refsgård, husmand Kr. Jensen og mig selv samt kæmner H. Silkjær.

*

Lærer Kristiansen og jeg skulle skiftes til at være henholdsvis valglistefører og dørvogter ved stemmerummet. Når eftermiddagens stemmeafgivning åbner kl. 15 er der altid til at begynde med en masse vælgere, så der kan godt være trængsel, og sådan var det også denne dag. Både svigermor og flere andre fra De gamles hjem var mødt. Jeg sagde til Vit-

trup, at der var en ældre kone, Stine, som han skulle ledsage ind i stemmerummet. Den gamle og stærkt politisk interesserede børstenbinder Købke, der boede på De gamles hjem, var også blandt de ventende. Han havde fra sine unge år været blind.

Der gik et kvarters tid eller mere. De fleste af de mødte og mange andre fik afgivet deres stemme, men Stine stod stadig tilbage. Jeg havde set Vittrup gå ind i stemmerummet sammen med gamle Købke, men nu var han borte, og sognerådsformand Olander var heller ikke at se. Stine sagde flere gange til mig:

– Vil du ikke godt gå med mig derind, Niels?

Jeg tog så min beslutning og gik med hende – og så skete det.

Med det samme Stine var kommet ind i rummet – jeg havde ikke en gang fået døren lukket, men jeg så det alligevel – åbnede hun rask sin stemmeseddel og satte et stort kryds ud for liste A, socialdemokratiet. Det skete så hurtigt, og jeg blev så forbløffet, at det ganske uvilkårligt røg ud af mig:

– Ja, men Stine, var det da din mening?

Jeg må have sagt dette noget højt, thi sognerådsmedlem Kr. Jensen, der stod lige uden for stemmerummet, hørte det, og han bemærkede:

– Nå Sloth, gør nu ikke noget forkert!

Jeg var meget ked af denne lidt pinlige episode. Hvad skulle jeg for resten også med Stine herind for, når hun uden spor af vanskeligheder selv kunne udfylde sin stemmeseddel? Da jeg var kommet ud sammen med Stine, sagde jeg til Kr. Jensen, at jeg var ganske uskyldig i det, som han muligvis mistænkte mig for, men jeg ville næste dag gøre rede for sagen. Jeg fortalte også Olander og Vittrup om mit uheld.

*

Det blev ved at nage mig, og om natten, da jeg ventede på at høre valgresultatet, kunn

jeg næsten ikke tænke på andet end mit uheld. Jeg vidste, at hvis Kr. Jensen ville lade sagen komme offentligt frem, ville jeg komme til at stå som en misliebige person, der i stemmerummet havde villet påvirke en gammel dårligt seende kvinde, og det ville være svært for mig at blive rensset. Jeg vidste jo heller ikke, om andre end Kr. Jensen havde hørt min bemærkning til Stine.

Jeg havde intet øjeblik tvivlet på, at det var Stines hensigt at stemme konservativt, og at det var et rent uheld for hende, at hun kom til at sætte krydset et andet sted. Da jeg den følgende formiddag havde kørt min mælketur, tog jeg straks hen til Kr. Jensen, der var socialdemokratisk medlem af sognerådet, og redegjorde over for ham udførligt for hele sagen.

Kr. Jensen var en reel mand, rolig og sindig, og han svarede:

– Jeg er ganske overbevist om, at det er rigtigt, hvad du siger, og du skal aldrig komme til at høre et ord fra mig om denne sag. Jeg siger heller ikke til nogen anden noget som

helst om den. Men – fortsatte Kr. Jensen – tror du stadig, at det havde været Stines hensigt at stemme konservativt?

– Ja, det tror jeg da!

– På det punkt er vi ikke enige, sagde Kr. Jensen. Du ved, at Stine har børn og svigerbørn, og blandt dem er der socialdemokrater. Kunne du ikke godt tænke dig, at hun ved samtaler med dem er kommet til den anskuelse, at hun denne gang ville stemme anderledes end hun plejede? Sådan tror jeg nemlig, det hænger sammen.

– Det har jeg slet ikke tænkt på, svarede jeg, men det er meget muligt, at du har ret.

Jeg har aldrig siden hørt et ord eller nogen hentydning til den lille for mig kedelige episode ved valget i 1947. Jeg var siden hen med til at lede mange valghandlinger, men det var både første og sidste gang jeg fulgte en vælger ind i det hemmelige rum. Det hændte, at jeg blev opfordret til det, men den lille tildragelse i 1947 blev ved at stå så klart for mig, at jeg ikke turde udsætte mig for lignende situationer.

Niels Sloth

ET VÆDDEMÅL FRA 1909

Kuriøse væddemål var i tidligere tid ret almindelige og hørte med til folkeforlystelserne. På Øst Vildsund kro blev i august 1909 indgået et sådant væddemål. Teglblænder Chr. Jensen fra Vildsund teglværk væddede med kromanden Otto Hausgaard om, at han i løbet af fire timer kunne trække denne på en gig fra Vildsund til Nykøbing. Otto Hausgaard var en kæmpekarl, der vejede henved 300 pund. Han var en kendt skikkelse på egnen. Han stammede fra Klitmøller og havde handlet på Norge med kreaturer og landbrugsprodukter,

og det var ham, der grundlagde Klitmøller badehotel. Gennem mange år var han gæstgiver og færgeribestyrer ved Vildsund.

Hausgaard fik sit store korpus anbragt i giggen, og teglblænderen slæbte ham op ad »æ Suenbakk« og videre til Nykøbing, hvor ankomsten skete 35 minutter før tiden var udløbet. Flere hundrede nykøbingensere var mødt op ved ankomsten for at hylde teglblænderen for hans bedrift. Han var slemt udaset, men de 50 kr., som væddemålet drejede sig om, var tjent.

Hvad er en skroppenollik?

Af Jacob von Thybo

VORT SPROG FORANDRES efterhånden som tiden går og forholdene ændres, og dette gælder ikke mindst dialekterne, de oprindelige folkemål. En mængde gamle udtryk og betegnelser glider tid efter anden ud af sproget. Ser vi f. eks. på landburget, så er det ligetil, at når driftsformerne ændres radikalt, og maskinerne overtager det meste af arbejdet, så forsvinder betegnelserne for mange redskaber, som ikke mere bruges. De unge på landet ved vel nok endnu, at en hjølli er en le – men hvor mange af dem forstår at svinge den? Og spørger man, om de kender en spjarre eller en krojj, så bliver de fleste vist svar skyldig. En spjarre var en indretning, som man fastgjorde på leen for at få kornet til at falde rigtigt i skåret. En krojj var en smal rive med kun fire ret lange tænder, og den brugte kvinderne at rive kornet sammen med, når då skulle binde op efter høstkarlen og samle kornet til neg. Går man videre og spørger den unge efter en galdorti, så skal man vist ikke regne med at få noget svar hjem. En galdorti var ikke et galsindet kvindfolk, men en kratt, en rive i stort format, som blev brugt til at rive stubbene rene – at kratte – før hesteriverne vandt frem. Man fik et reb eller en rem over skulderen, når man skulle slæbe dette redskab hen over marken.

De her nævnte udtryk fra landbrugets område kunne suppleres med en lang række andre. De var for 40–50 år siden ganske dagligdags betegnelser, men nu kendes de kun af den ældre generation.

På samme vis er det gået for næsten alle håndværk. Nye arbejdsformer har overflødiggjort de gamle redskaber, og en mængde fag-

betegnelser er derfor gledet ud af dagligsproget.

Selv et ord som tørv er ved at glide helt ud. Det er kun en snes år siden, tørv og brunkul var almindeligt anvendt brændsel – i krigsårenes brændselsknappe tider havde vi overhovedet ikke andet at fyre med, men børn af i dag kender i de fleste tilfælde slet ikke sådanne varer. En lærer i en landsbyskole har fortalt mig, at han en dag i undervisningen kom til at sige noget om tørv, og så blev han spurgt, hvad det var for noget. Ingen af ungerne vidste, hvad tørv var. Da så læreren havde gjort nærmere rede for sagen, kom en af drengene i tanker om, at han på loftet derhjemme havde set en klat firkantede grå tinger – det måtte altså nok være tørv.

*

Der udføres for tiden et betydeligt arbejde for at sikre de gamle udtryk mod ren forglemelse. Sprogforskere arbejder med en jysk ordbog, som vil udkomme i stort format.

Det jyske sprog er undertiden blevet betegnet som fattigt på udtryk – hvem der så i grunden har fundet på det. Det har slet ingen hold i virkeligheden. Det er rigtigt, at i jysk sprog savnes stærke udtryk i f. eks. sorg og glæde. Jyske dialekter skyer de stærke udtryk, men de rummer en rigdom af andre udtryksformer – og ikke mindst af særlige betoninger – som siger den, der kender sprogets tone, fuldt så meget som rigssproget kan sige. Jyder har deres egen måde at sige det på, deres sprog går sine egne veje. Når der f. eks. siges om en ting, at den er »slet it så ringg«, så er det næ-

sten den højeste ros, der kan præsteres. Og hvis en mand er »it så småt weed«, så vil det sige, at manden nærmest er hovedrig. En person, der er »it hiel towle« er da klogere end de fleste.

Underfundigt lune præger det jyske sprog, og det vil det sikkert blive ved med, selv om mange af de gamle betegnelser forsvinder. Og ser man nøjere på det jyske, så står det klart, at de jyske dialekter er langt mere mangfoldige i deres udtryksformer end rigssproget.

*

Der findes således et utal af betegnelser for personer. En kvinde kan være en tralli, en hjäri eller en hjaws – den slags er der ikke meget ved. Hvis hun er noget forfløjen, så er hun en flåni eller en stråenskot, som løber meget i byen. En dulli er en lidet estimeret dame, og en hjoffel eller en roflimof er heller ikke af de mest ansete. Er hun noget førladen, så kan hun være en skrussi, en los, en badusi eller »jen som æ bågengdd a Fylla«. Det sidst nævnte udtryk bruges dog vist slet ikke mere – det hentydede til rutedamperen »Fylla«, som i sin tid gik i rutefart mellem Aalborg og Thisted, og som var temmelig bred bagtil. Hvis man siger om en kvinde, at hun er strøwe, betyder det, at hun er kraftigt bygget.

En mand kan være en bos, en knoffel, en stue slog, en kånkel eller en bonnis og er han en lidt ejendommelig fyr, så er han en kannis. Er han noget vanskelig at omgås, så er han en boffel, en wrängel, en twærbælle. Han kan også være en snallerbows, som der ikke rigtig er noget ved. Er han pralvorn, så kan man kalde ham en sprægbows, og er han meget

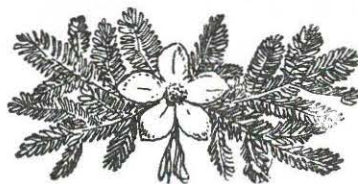
snaksom uden at der er ret meget ved hans snak, så er han en palliprækker.

Blandt medlemmer af begge køn kan man finde en tåri og en tokkinok, som er mådeligt udstyret med forstand. Man kan finde en træjring, som ikke kan få noget fra hånden, en stue klyni eller også en filifut, som der ikke er megen hold i. Man kan finde sludderbowser af begge køn.

Hvis man snurrer rundt, kan man blive hwelsig (svimmel), og man kan være pilliwee, hvilket vil sige, at man venter stærkt på noget, er forhippet. En person kan være klahwet – et udtryk, der navnlig kan bruges om børn og unge mennesker, som er livlige og glade. En der er ved syv sind, er hwingelsinded. En hidsig person er ildworre, og en lille mager person er pisten.

*

Der kunne nævnes mange flere særprægede betegnelser, men også adskilligt i den genre er ved at gå ud af daglig tale. Vi kan vanskeligt værge os mod en udvikling i retning af at blive mere »fine« i omgangssproget – uden at det dog kan hævdes, at det såkaldt finere sprog, rigssproget, udvikler sig i nogen god retning, det går jo mere i retning af forsimp-ling. Der lyder anderledes folkelig djærvhed ud af de gamle jyske udtryk. Deres betydning fatter enhver, som er fortrolig med det jyske – det skulle da lige været en betegnelse som »en skroppenollik«. Hvad det egentlig er for et eksemplar, er jeg ikke i stand til på stående fod at gøre rede for, men jeg tager næppe fejl i en formodning om, at det ikke er noget egentligt hædersnavn. *Jacob von Thybo*

Wor ejen Serkus

**En Par Grynt
om,
hwans
vi sante goe
à lawer**

Vi hâe da i den Oer, der gik, hat ed jawnhen godt i Thy,
å Føe å Klæjjer hâe vi fåt på æ Land å i æ By,
å kisolom hâer ed slet it wæt, der skier så manne Ting,
nej, Serkus wa der ingen Mangel poe her rojn omkring.

Dæ wa nøj poe æ Frøstrupkant, som I wal nok ka how,
å de bløw dæ da skrøwen om, de ska jen lieg low.
Dæe stormed vi jo hen hwerjen, vi wild da gjæ læer
hudan en ny å bejjer Samfund egentlig sku wæer.

Dæ wa en svære Kommentel, vi fæk så møj å si,
men nue töt da no, de wa nøj sæer Bulteri.
Hvis de er såen nøj Samfund, di wel ha wos te å law,
de wel vi nok betenk wos poe såen lieg en fjowten Daw.

Å Hjarmoel Kjerck – ja wed i hwa, de gik da lovlig vidt,
å Mæg te Serkus hâe vi ilywel oller sit.
Dæ hæe Aktivister de er da nue wæerre Sloeg,
vi spekulierer somtier po, om di er rejtig kloeg.

Vi er jo gjæstfri Folk i Thy, men dæ ska wæer en Kant,
vi wel it læ wos træjj poe å såen enhver Drabant.
No hâe vi Fred, men sku der sien wies sæ nøj ijen,
så kommer Jyden ud a Daer å foe di uen gjent hen.

Vi hâer da osse nue Krabåter, der er en Nommer waer,
så Folk er nøj betenkkelig we å go fræ djer Daer,
de sværmer såen mæ Tyww å Skidtfolk bodde hæe å dæe,
å der er næjsten it den Ting, som di ka hold sæ fræe.

Di stæller Tobak å Biler, di nejler manne Pængg
 å Spærbøser å Bier å Folks Køjesengg,
 å Ænder, Flæsk å Ørreder å dejlig Ywlgries,
 å manne Kilo Pølser, når di mangler nøj å spies.

Å Tractorer å Motorer dem ka di osse li,
 å stue Jernbjælker hå di fåt Finger i,
 men hudden ka no den Slaws Ting komm op ajje jen si Nejll?
 Di mo ha nue stue Grabber, de ka da it fejl.

Dæ wa da osse sånten jen, en rejtig skidt Person,
 dæ lested ind i Thiste Kjerck å tow en Mikrofon.
 Æ Politi er snæer slidt op, di ska jo flyw å rendd –
 de er nøj fåle Serkus de, å hwitter foer ed Endd?

Dæ wa en pæn å skikle Mand dæ naerpoe i Thy,
 han kjowt sæ da en Fjernsyn, å den wa fin å ny,
 men Licens kjend han it nøj tel, å han wa lieglæe –
 de mått wal ham, dæ sold æ Spelwærk, si å ta sæ æe.

Så kyer han da en hal Snes Oer så glæe po Fribillet,
 men no er han nok knap så glæe, som han hå faerhen wæt,
 for olting goer jo te en Ti – han fæk en Sinkadus,
 hans Tejnbog bløw letted for en Par Tusind Krus.

Hvis jen hå såt sæ we en Rat, så ska jen wæer sæ for en Kat,
 der render øwer æ Wej,
 især da hvis æ Kat er swot, for så ka jen jo nemlig godt
 komm rejtig gal astej.

En Mand kam kyeren i hans Bil, å den spasiered manne Mil,
 men så bløw den konfus,
 da der kam såen en swotte Dyr, så wild æ Bil it lye æ Styr,
 den landed i en Hus.

Men æ Polliti ka wæer nøj sær, di grent nok bære aj de hæer,
 æ Mand hans Snak om Kat.
 Nej, bette Wen, den duer it, de er nok Bajere, do hå sit,
 sej do fåwal te æ Rat!

En Lufthavn wild så gjæ vi ha, å den fæk vi, de gjoer vi da,
de gik jo hiel villig,
å skjøn wel de nok osse blyw, men når vi såen ska ud å flyw,
de mo it wæer for billig.

Vi Folk, der bowr her Wejsterued, sku ha nøj mie Wind i æ Klued
di skuld wær gue we wos,
Men der er ajje stue Kåel, der tøws, te vi ka godt betåel,
så der ska skjæres te wos.

Jen somtier ka we Awtensti godt fo nøj konstig nøj å si,
når jen sæ goer en Tur.
En Mand i Thiste fæk en Prop we å si en Fyr, der krawlt op
uden po æ Kjerck si Mur.

Men da dæ så kam Polliti, så wa der ingen Ting å si,
hur di så kikked hen.
Nå – såe di – han er sajtens nok krawlt hiel i Wejer te æ Kok,
han kommer nok nie ijen!

De goer nøj skjæw mæ jet å ånt, de sejer manne jen,
å ingen ka fortæll hur vi i Grunden sejler hen.
Men de kan da wær remmelig nok, de wel it rejtig goe,
vi hæe jo misted oll di Folk, vi gik å stueled poe.

En Gång håd vi en Amtmand, å vi håd Sowenræe,
å Sowenfovder wa der en hiel Renkel åe,
Vi håd da osse Lægdsmand – no er de hiele væk
så de er it så onderlig, om nøj wel go i Bræk.

Vi hæe en Diel å døw mæ a Sygdomswærk å Skidt,
mæ Årekalk å Fjet om Hjaet å bodde dat å dit.
Om hwans vi helst mo spies å drekk foe vi jo gue Råe,
å særlig da om manne Såger, som vi ska læ stå.

Si Flæsk å Fjet å Sukker de er nok it så godt,
hvis vi hå propped i wos nøj mie end vi mått.
En Thybo wa nær we å døe – ja, de er ingen Vits,
fo de te han håd gnasked i sæ lovlig møj Lakrits.

En Mand hâd lawed nue Konster å kam i æ Arrejst,
 men å sedd dæe å kukkeluer han lie it allerbæjst.
 Han soe hans Snit te å stek æe – men han kam snæer ijen,
 dæ wa nok ingen bejjer Steer hur han ku krøk hen.

En Restauratør i Thiste wa for dyer mæ hans Dram,
 ja, femåtyw øre, å de wa da en Skam,
 Di Folk. der drekker Drammer di er jo hât spænd fuer,
 å hvis di ska ha manne, ka æ Udgywter blyw stuer.

Nødvendighedsartikler mo da it wær for dyer,
 å Polliti å Dommer ka osse ha djer Hyer,
 di ska jo pas så vældig poe – vi ka naturligvis
 forlång å fo nue Drammer te billigst mulig Pris.

Po Jegindø wa dæ så taer, te de ku næjsten støw,
 å uden Øl å Sperrikum æ sølle Folk mått løw.
 Æ Kjømmænd klawed manne Gång, men æ Sownræe wild it gi sæ,
 di wild da ha lidt Opsigt mæ, hwans Folk sod å hældt i sæ.

No er æ Told tæen å æ Flaesk, osse lieg mæ en Svup,
 å no ka di fo Wædels i bodde Glas å Kop,
 å de er manne glæe we, æ Kjømmænd da især,
 men ajje tøywes de er skidt – jen ka it føjj enhver!

Dæ mangler Nattelyw i Thiste – sæen bløw dæ sæe
 en Awten we en Møed i den kommunale Ræe.
 Å ja, de ka jo wæer – men æ wild no helsen tro,
 te manne wild sæt Pris po nøj mie Nattero.

Vi hæe jo hat nøj Amtsrådswalg, men manne holdt sæ hjemm,
 å nue skrøw nøj Sludder po æ Seddel, da di sku stemm,
 så de ku it tæes gyldig – ja, dæ wa en enkelt Mand,
 dæ nok hâd sit for møj »Hov-Hov«, fo han skrøw »Lorteland«.

Ja, der er møj å skryw om, hvis jen ku fo ed fram,
 wor ejen gammel Serkus foe jawnle ny Program.
 Om jet å ånt hå drelt wos – vi hæer ed godt ilywl,
 å no vil vi da hoeb hwerjen, vi foer en fredle Ywl.

PETER FIDUS

*Dagbogsnotitser
om begivenheder her*

OG ÅRENE DE RULLE...

*på egnen
i det sidste år*

1969

Oktober

3. Amdsrådet går ind for et tilskud på 700.000 kr. til lufthavnen i Tved.
Amdsrådet vedtager at købe banarealet fra Østerild til Frøstrup til vejudvidelser.
4. Den 30-årige kalkværksarbejder Gynther Karstensen, Røhr, bliver kvæstet ved en ulykke på Hillerslev kalkværk.
5. Øster Vandet kirke lukkes på grund af restaurering.
6. Plan om en sommerhusby på Harboslette fremsættes, men fredningsplanudvalget for Thisted-Hjørning amter gå imod.
7. I Skyum indvies en ny ferieby.
10. Kulkranen ved Thisted østerhavn forsvinder og giver plads for en bilservicestation.
12. Ved amtsgården i Thisted afsløres en mindeplade for amtmand H. Egedorf, opsat af Thyboforeningen i København.
Centralafholdsforeningen for Thy vedtager en sammenslutning med Morsø afholdskreds.
13. I Thisted påbegyndes nedbrydning af ejendommene Grydetorv 2 og 4 samt Jernbanegade 5 og 7 som led i Todbodgades udvidelse.
Redaktionschef J. Miltersen, Thisted, vælges til formand for musæet som afløser for redaktør J. J. Lustrup.
15. Landoverbetjent Willy Pedersen, Fjerritslev, tager afsked fra 1. december.
16. I Hanstholm indvies en ungdomsgård i en af tykkerne opført ejendom ved Molevejen.
Tyveriet af tre storkeunger i Frøstrup den 24. juni opklares. Gerningsmanden er en ung mand fra Skiveegnen.
18. Pløjemesterskabet for Thisted amt vindes af Bent Brogaard, Søndbjerg.
19. Venstre i Thisted amt vælger inseminør Viggo Ringgaard, Bedsted, til amtsformand.
21. Mødrehjælpen vil fra 1. januar 1970 lukke afdelingerne i Hurup og Nykøbing grundet på personalemangel.
22. Tandlæge Anna Kronborg, Hurup, antages som skoletandlæge i Thisted.
23. Lodsejerne ved Grønnestrånd vil protestere mod ralgravning ved kysten.
25. Amdsforvalter N. Houlberg, Thisted, bevilges afsked fra 31. december.
26. Indremissionær Stinne Korsgaard, Hurup, genudsendes ved gudstjeneste i Hurup til Østindien.
28. Den 72-årige sognefoged Charles Andersen, Snedsted, afgår ved døden som følge af en færdselsulykke i Snedsted.
29. En voldsom storm går hen over landet og anretter betydelige skader.
En 17-årig landbrugsmedhjælper i Nykøbing tilstår at have dræbt en jævnaldrende kammerat i Nykøbing.
30. I Stagstrup kirke indvies et nyt orgel til ca. 70.000 kr.
Skyum-Hørdum andelskasse indvier nye lokaler i Koldby.
31. Sydthy andelssvineslagteri efterbetaler andelsnaverne 2,5 mill. kr.
Oktober måned bragte kun godt 24 mm nedbør, normalen er 70 mm, højeste temperatur var 16,9 grader og laveste 4 graders varme.

November

1. Dyrehaveejer Carl Nør, Vildsund, sælger Vildsundhallen til fabrikant Meinert Mortensen, Klitmøller, der fremstiller træemballage og sommerhuse.
2. Hotel Vestervig overtages af Egon Thomsen, som ikke ønsker at drive biografen videre.

3. Kallerup kirke genåbnes efter en omfattende restaurering.
4. Som landoverbetjent i Fjerritslev ansættes overbetjent Erik Nygaard, Aalborg, fra 1. december. Thyholms idrætsforening og Jegindø idrætsforening vedtager en sammenslutning.
5. Den 67-årige fru Johanne Mikkelsen, Ydby, mister livet ved at blive påkørt af en bil på hovedvejen over Draget.
6. Som kommunaldirektør for den nye Sydthy storkommune antages kæmner Egon Holm, Sdr. Omme.
7. Thisted amtsråd overdrager Klim bjerge plantage til den nye Fjerritslev storkommune.
Den nye Østre skole ved Kronborgvej i Thisted indvies.
10. I Bedsted stiftes en handelsstandsforening med boghandler Rølle som formand.
11. Skyum-Hørdum sogneråd anbefaler spiritusbevilling til Tage E. Johnsen, »Skyttehuset« i Koldby.
13. Direktør Sv. Fanø, Landbosparekassen i Thisted, ansættes som direktør for Frijsenborg-Favrskov birks spare- og lånekasse i Hammel.
16. Indenrigsministeriet godkender, at den nye Thyholm kommune får 11 kommunalbestyrelsesmedlemmer.
18. Udlængerne til Karl Brogaards gård i Skjoldborg nedbrænder.
19. Den nedlagte jernbanestation i Uglev stilles til rådighed for ungdommen i Søndbjerg-Odby.
24. Et ret stærkt snefald skaber trafikvanskeligheder, flere biveje er lukket.
25. Venstrevælgerforeningerne i Thisted, Thisted landsogn og Tilsted vedtager en sammenslutning.
26. Som bestyrerinde på De gamles hjem i Koldby antages frk. Magda Pedersen, Hillerslev.
30. V. Thorup håndværker- og borgerforening fejrer 50 års jubilæum.
November måned blev meget regnfuld. Nedbøren androg 177 mm mod normalt 59 mm.

December

2. I landboforeningen Nordthys regnskabssektion opgøres landbrugets forrentningsprocent til 1,6 mod 0,2 forrige år.
3. Forstanderinde Elisabeth Jensen, Centralsygehuset i Thisted, bevilges afsked fra 1. juni 1970.
3. En lagtingsdelegation fra Færøerne besøger Hanstholm havn.
Landbrugets forrentningsprocent i Sydthy opgøres til minus 0,5 mod plus 1,5 forrige år.
4. På kemikaliefabrikken Jysk acryl i Villerslev – det tidligere mejeri – sker en voldsom eksplosion, der anretter betydelig skade, men ingen mennesker kom noget til.
- Fællesudvalget for Viborg-Thisted amt vedtager, at det nye amt skal hedde Viborg amt.
5. Thisted amtsråd giver spiritusbevilling til »Apothekergården« i Hundborg.
Fjerritslev storkommune køber banearbejdet fra Lund til Bonderup for 650.000 kr.
8. Efter en lang frostperiode er Krik fjord lukket af isen.
9. Det tidligere forsamlingshus i Sjørring sælges til kommunen for 20.000 kr.
10. Som direktør i Landbosparekassen i Thisted antages den hidtidige fuldmægtig i sparekassen J. Jørgen Pedersen fra 1. januar 1970.
12. Sundhedsstyrelsen har afgjort, at apoteket i Hvidbjerg skal lukkes ved udgangen af april i år.
13. Fiskekutteren »Mary Jensen« af Hanstholm forliser ud for Thyborøn, men de tre ombordværende reddes af fiskeskipper Peder Jensen, Agger.
14. En 32-årig mand fra Nordthy flygter fra Thisted arrest, men vender frivilligt tilbage.
Den fremtidige Sydthy sygekasse antager assistent Børge Jensen, Esbjerg, som forretningsfører.
15. Kunstnercentret »Trægården« i Langvad nedbrænder, og en del kunstværker går tabt.
Som overdyrlæge ved Thisted andelssvineslagteri antages overdyrlæge N. J. Jensen, Brønderslev, i stedet for S. K. Jørgensen, der afgår på grund af alder.
16. Overfredningsnævnet træffer afgørelse vedrørende fredningen ved Grønnestrånd. Området begrænses en del, og ralgravningen skal ophøre ved århundredskiftet.
17. Fællesudvalget for det nye amt indstiller, at en del af administrationen indtil videre bevares i Thisted.
18. Fiskemølsfabriken »Rønland« i Hanstholm indvies.
En influenzaepidemi er ved at brede sig til egnen her omkring.
Den 67-årige mangeårige stationsleder ved Falck i Thisted, Viggo Krogh, forlader af helbredsmæssige grunde sin stilling og efterfølges af Falck-redder Egon Blæsild, Thisted.
19. Hanstholm kommune knytter kontakt med Færøerne med henblik på en mulig færgerute Thorshavn–Hanstholm.
Niels Hedegaards gård i Tilsted nedbrænder delvis, og mange dyr indebrænder.
Repræsentanter for mejeriselskabet »Thy« går ind for at Snedsted mejeri nedlægges.
22. Et snefald med ret kraftig fygning sætter ind. Krik fjord er lukket af isen. Vejene er sneglatte og trafikken noget vanskelig.
24. Vintervejret generer også togtrafikken og giver forsinkelser. Frostperioden har nu varet ca. en måned. Juleaften var kold med nogen snefygning.

27. Julen er rigtig hvid med let frost, men intet snefald.
28. Vedvarende frost og stille vejr får isen til at brede sig i Limfjorden. Isbryderen »Goliath« assisterer et norsk skib ved Feggerøn.
29. Hanstholm fiskeauktion har i 1969 omsat for 26,5 mill. kr., dobbelt så meget som i 1968. 12.065 fartøjer anløb havnen, og antallet af hjemmehørende kuttere steg fra 19 til 46.
31. Året randt ud i stille frostvejr. Af fyrværkeri sås næsten kun raketter. December måned bragte ca. 50 mm nedbør, lidt mere end det normale. Temperaturen svingede mellem 6 graders varme og 11 graders frost. Det var frostvejr næsten hele måneden.
17. Den 26-årige fisker Emanuel Andersen, Klitmøller, drukner under fiskeri i Østersøen.
19. Svensk fiskekutter »Skredsvik« af Lysekil forliser nordvest for Hanstholm. Besætningen reddes af en Thyborøn-kutter.
20. Thisted byråd beslutter at anlægge en ny lystbådehavn i yderhavnen.
21. Mejeriselskabet »Thy« vedtager at nedlægge Snedsted mejeri. Vandværket i Torp slutes sammen med Thisted vandværk.
22. Issituationen forværres stadig efter ca. to måneders frost. Thisted havn er lukket af isen.
23. Fjerritslev andelssvineslagteri efterbetaler 50 øre pr. kg svin.
24. Morsingboforeningen i København påbegynder opførelsen af sommerhuse i Sillerslev.
26. Idrætsforeningerne i Kettrup og Gøttrup slutes sammen.
28. Et haludvalg i Thisted fremkommer med en plan om at bygge en idræts- og svømmehal ved Nordre Ringvej vest for den nye tekniske skole. Udgifterne anslås til ca. 6 mill. kr.
29. Limfjorden er nu helt isdækket og sejlads kun mulig ved isbryderhjælp.

1970

Januar

1. Vestenvind rydder noget op i Limfjordens is.
3. Beatles-sangeren John Lennon opholder sig i Han herred sammen med sin japanskfødte hustru Yoko Ono.
6. Iskontoret i Nykøbing åbnes. »Goliath« rydder en rende ved Odde-sundbroen.
7. Thisted byråd godkender vilkårene for det nye Viborg-Thisted amt. Fjerritslev sogneråd vedtager at bygge en svømmehal.
8. Næssund er tilfrosset, men færgerne holder sejlgende åben. Der er fastis over hele fjorden øst for Odde-sund.
9. En storm får den løse sne til at fyge sammen, og der opstår stort trafikbesvær.
10. Klitmøller emballagefabrik nedbrænder.
11. Isslag skaber nye trafikvanskeligheder. Hotelforpagter Poul Ørsgaard Nielsen, Vildsund, køber »Sjørringvold«.
12. Isbryderen »Goliath« hjælper et koksskib til Thisted.
13. Den unge mand fra Skiveegnen, der stjal storkeungerne i Frøstrup idømmes en bøde af 600 kr. Hvidbjerg-Lyngs sogneråd køber ejendommen »Hvidbjerglyst« til byggegrunde.
15. Nyt snefald sammen med kraftig blæst skaber nye vanskeligheder. Adskillige biveje er lukket, og hovedvej 11 er vanskelig passabel.
16. Kommunalreformkommissionen godkender amtsnavnet Viborg amt og de øvrige trufne aftaler. Hanstholm sogneråd anmoder de lokale folketingsmænd om hjælp til at få det sidste stykke af kystvejen videreført op til Hansted. Sydthy Motor Sport vælger Svend Peuss, Hurup, til formand.
2. Kraftig blæst forårsager snefygning og trafikvanskeligheder. Den nye ejer af hotel Vestervig, Egon Thomsen, søger spiritusbevilling og ønsker en af afholdsbevægelsen tinglyst servitut omstødt.
3. Efter ca. to måneders vedvarende frost kommer omslag med tøjvejr. Vestervig-Agger sogneråd anbefaler med 6 st. mod 3 spiritusbevilling til hotel Vestervig.
4. Købmand Emil Andersen, Sønderbjerg, fejrer 40 års forretningsjubilæum. I Klitmøller stiftes en forældreforening.
7. Som nye forpagtere af »Vildsund strand« er antaget fhv. købmand Laurits Sørensen og hustru, Maabjerg ved Holstebro.
8. Ved et bilsammenstød ud for Nr. Nordentoft i Silstrup omkommer den 48-årige landmand Peter Simonsen Jensen, Hassing mose, og hans 34-årige hustru, Inger Marie Jensen.
10. Den 84-årige fhv. sadelmager Bent A. Jensen, Klim, indebrænder i sit hus. Issituationen forværres stadig, og sejlads er efterhånden kun mulig ved isbryderhjælp.
11. Hurup håndværker- og borgerforening anmoder sognerådet om at arbejde for en bro over Næssund. Indenrigsministeriet overdrager Hurup apotek at

- forsyne Thyholmområdet med medicin, når Hvidbjerg apotek den 1. marts lukkes.
12. M/S »Skala« af Nørresundby strander på Bragerne ved Lildstrand.
  13. Valgmenighedspræst Bent Lumholt, Klim, antages som sømandspræst i Yokohama.
  15. Distriktschef i »Baltica« K. B. Pedersen, Thisted, flytter 1. marts til Bramminge som chef for det nye sydvestjyske storamt.
Boddum-Ydby kommune overtager Ydby jernbanestation med 1700 m² areal for 40.000 kr.
  16. M/S »Skala« af Nørresundby, der var strandet ved Lildstrand, bringes flot af Switzers »Garm«.
  17. Arkitekt Gerh. Paaske, København, skænker 10.000 kr. til den påtænkte idræts- og svømmehal i Thisted.
Stærk snefygning volder store trafikvanskeligheder. Dansk arbejdsmands- og specialarbejderforbund køber Thisted-Fjerritslevbanens administrationsbygning i Thisted til kontorer for 15 afdelinger, som nu er sluttet sammen, for 155.000 kr.
  18. Vust kirke lukkes på grund af restaurering.
  19. Amtslæge Leif Folke, Thisted, tager sin afsked fra 31. maj.
Issituationen forværres stadig. Ved vestkysten er der nu isbrømmer, som hindrer fiskerbådene i at komme ud.
  19. Hanstholm sogneråd anbefaler, at sømandshjemmet får bevilling uden ret til udskænkning af stærke drikke.
  20. Vinterens hidtil værste snestorm sætter ind og næsten al trafik lammes. Et tog kører fast ved Lyngs.
  21. Thisted FDF-orkester udpeges til en tre ugers turné i Grønland.
Det ved Lyngs fastkørte tog hjælpes fri.
  22. Et motortog på Thybanen kører to gang fast, ved Lyngs og ved Hassing.
  23. Thybanen aflyser regelmæssig drift, et motortog kørt fast ved Hassing.
  24. En endnu værre snestorm sætter ind. Der er trafikchaos på alle veje. Et mellem Hvidbjerg og Lyngs fastkørt tog graves fri.
Der udbryster strejke på Synopalfabriken i Thisted.
  25. På Thybanen sættes 250 mand - deriblandt 100 CF'er fra Dragsbæk - ind på at få banen ryddet. Toggangen er helt indstillet.
  26. CF'erne arbejder på Thybanen ved Snedsted, og et plovrydningstog udsendes. For første gang i banens historie har toggangen været lammet i fire døgn.
  27. Thybanen har endnu ikke kunnet optage helt regelmæssig drift.
Svinkløv badehotel sælges af fru Ebba Kronborg til installatør Ebbe Sørensen, København.
I Vestervig-Agger har ingen begæret kommune-
  - afstemning om spiritusbevilling til hotellet i Vestervig.
  28. Morup mølle brugsforening ophører med sin virksomhed, ejendommen sælges til købmand Vagn B. Kjær, Sønderhå.
  28. Thisted Motor-Compagni A/S er indstillet på at måtte lukke, fordi der ikke kan skaffes nye lokaler. Firmaet er opsagt af Vestergades brugsforening.
- ### Marts
1. Der indtræder tøjvej, og toggangen på Thybanen er atter normal.
  2. Hanstholm sildemel-fabrik indvies. Den er etableret af firmaet Blåkilde mølle.
  3. Tjener Torben Kirk, Thisted, forpagter Højskolehjemmet i Holstebro.
  5. Snestorm volder nye vanskeligheder, og Thybanen aflyser to tog.
  6. Købmand A. Nordtorps forretning i Vigsø ødelægges ved brand, opstået ved et oliefyur.
  7. Thisted menighedsråd beslutter at lade kirkens gamle altertavle restaurere på Nationalmuseet for 30.000 kr.
Tre udlænger til »Idasminde« i Skinnerup nedbrænder.
  8. Speditionsfirmaet Nissen & Petersen forbereder en fragtrute Hanstholm-Leith-Aberdeen.
  9. Thisted amtsråd udsteder gæstgiveri- og beværterbevilling til Ejner Hummelshøj i »Turistgården« i Tåbel samt fornyer bevillingen til Agger badehotel.
  10. Menighedsrådet i Hjortdal beslutter at lade en ny præstegård opføre.
Overlæge dr. med. Holger Nielsen, Thisted centralsygehus, søger afsked fra januar 1971.
  11. Som havnefoged i Thisted antages skibsfører August Andersen, Hassers.
Som brandinspektør i Thisted antages civilforsvarsinspektør Roed Jacobsen.
Som økonom på Thisted alderdomshjem antages fru Irene Pedersen, Bjerringbro.
  12. Ved en generalforsamling i Skyum brugsforening er der stemning for at ophæve forretningen.
Thorup-Klim sogneråd anbefaler spiritusbevilling til fru Bodil Jepsen, Klim strand, og ingen har krævet kommuneafstemning.
  13. Bogen »Thisted gennem tiderne« udkommer, udgivet af Sparekassen for Thisted amt.
Til borgmester i Hanstholm storkommune vælges auktionsformand Chr. Hansen, Hansted.
  14. Den 27-årige specialarbejder Peter Brandsholm Jensen fra Dover mister livet ved en eksplosionsulykke i Godthåb på Grønland.
  15. Det nye sømandshjem ved Hanstholm havn indvies.

- Forrentningsprocenten for landbrug i Han herred opgøres til 1,7 mod 0,2 året før.
17. Tøvejr skaber store oversvømmelser og anretter betydelige skader.
  18. Thisted amts sognerådsforening ophæves efter at have eksisteret i knap 70 år.
Frits Hansen, Thisted, genvinder amtsmesterskabet i skak.
Tre søfolk på det vesttyske tankskib »Contank Lübeck« bliver slået over bord og drukner mellem Thyborøn og Hanstholm.
  19. Thyholm storkommune vælger gdr. P. Odgaard, Hvidbjerg, til borgmester.
Andelshaverne i Doverodde og Vestervig mejerier går ind for sammenslutning med andelsmejeriet »Frem« i Hurup.
  20. Danmarks hidtil største jordfordelingssag, omfattende 110 ejendomme i Kettrup og Gøttrup, afsluttes.
Rutebåden M/S »Plan« afgår fra Hanstholm havn på den første tur til Skotland.
  23. Til borgmester vælges i Thisted storkommune gdr. Holger Visby, Thorsted, i Sydthy storkommune kæmner Arne Hyttel, Vestervig, og i Fjerritslev storkommune redaktør E. Damsgaard, Fjerritslev.
  24. Hjardemål klit hotel sælges af Aage Madsen til Jens Chr. Sørensen, Thisted.
Thyholms sygekasse holder stiftende generalforsamling og vælger Johannes Pedersen, Jegindø, til formand.
Skyum-Hørdum sogneråd beslutter at nedlægge Skyum skole.
  26. Den engelske sandsuger »W. D. Waterway« ankommer til Hanstholm havn for et forsøgsvis arbejde i yderhavnen.
  27. Til borgmester i Morsø storkommune vælges revisor Carl H. Christensen, Ø. Jølby.
  31. Vi fik en hvid påske. Jorden var ikke alene dækket af det fire måneder gamle snelag, men der faldt sne hver dag i påsken, og det fortsatte med let frost.
- April*
1. Stærkt snefald med fygning skaber nye trafikvanskeligheder, mange veje er helt eller delvist lukkede, og en mængde biler kører fast.
Konsulent Jens Foldager, Hurup, fejrer 25 års jubilæum som husdyrbrugskonsulent i Sydthy.
Maskinsætter Aage Pedersen, Thisted, fejrer 60 års jubilæum ved Thisted Amts Tidende.
Thisted Amts Tidende skifter navn – i anledning af den nye amts- og kommunestruktur – og hedder nu Thisted Dagblad.
  2. Der opsættes i Skinnerup en TV-kanalomsætter til forbedring af modtageforholdene i Thisted.
Til amtsborgmester vælges folketingsmand P. E. Eriksen, Viborg.
  3. Han herreders landboforening vælger gdr. Niels Arild Christensen, Thorupstrand, til formand.
  4. Den 33-årige dykker Leif Kraus, Hanstholm, bliver dræbt ved at styrte ned med en privatflyvemaskine ud for Sennels hage.
  5. Nyt stærkt snefald med fygning over det nordlige Jylland skaber vanskeligheder, og en mængde biler kører fast.
  6. Naturfredningsforeningen fremsætter krav om fredning af Vandet sø og dens omgivelser.
  7. Thisted afholdsforening vælger konfekturhandler Ejner Hyldig til formand.
Pastor E. Hermansen, Hvidbjerg, bevilges afsked fra 30. juni.
  8. Sydthy menighedsrådsforening vælger pastor P. W. Glacius, Koldby, til formand.
Købmændene på Jegindø – Danmarks sidste helt tørlagte kommune – får i henhold til den nye næringslov ret til at forhandle spiritus.
  9. Kollerup gamle skole sælges til entreprenør Henning Jensen, Nr. Vorupør, som her vil indrette feriecenter.
Mejeriet »Frem« i Hurup går ind for samarbejde med mejerierne i Doverodde og Vestervig, hvorefter de to sidstnævnte nedlægges.
  10. Nyt voldsomt snefald over det meste af landet, men dog ikke så slemt her på egnen.
»Goliath« har fem gange prøvet at bryde en rende til Thisted, men har måttet give op.
  11. Klitvæsenets planteskole i Hanstholm, der blev anlagt i halvtredserne, nedlægges.
  13. Tankbåden »A. P. Botved« ankommer ved »Goliath«s hjælp til Thisted. Isen i fjorden er endnu op til 80 cm tyk.
  14. Fra Thyholm meddeles, at den første landmand har sået korn. Der ligger stadig sne over de fleste marker.
Sydthy kommunalråd godkender oprettelsen af en børnehave i Bedsted.
  15. Under istandsættelse af Heltborg kirke findes kalkmalerier fra tiden 1500-1600.
  16. Isbryderen »Goliath« arbejder stadig mellem Thisted og Løgstør, hvor der endnu er svær is og betydelige vanskeligheder.
  17. Hanstholm turistforening vælger fabrikant Mogens Svenningsen til formand.
  18. Isen er nu væk fra Thisted bredning, men den pakkes sammen ved Feggesund.
  19. KFUM og K-spejderne i Bedsted indvier et nyopført spejderhus.

20. V. Thorup brugsforening fejrer 75 års jubilæum. Han herreders turistforening åbner et turistbureau i Fjerritslev.
21. Nors andelsmejeri går ind for sammenslutning med mejerierne i Ræhr og Hillerslev, mens de to sidstnævnte går imod.
22. Isbryderen »Goliath« lægger op efter 120 dages hårdt arbejde i Limfjorden.
I Snedsted oprettes en handelsstandsforening.
23. Som bestyrerinde på Hanstholm alderdomshjem antages fru Birthe Jensen, Skive, fra 1. juni.
Liget af den 26-årige fisker Villy Andersen, Klitmøller findes af en polsk kutter i Østersøen. Villy Andersen druknede under fiskeri den 16. januar.
24. Hotellet i Vestervig får i henhold til nye regler spiritusbevilling tildelt af politimesteren.
25. Landmændene er ved at komme i gang med kornsåningen, men traktorerne kører mange steder fast i den bløde jord.
26. Pastor Henning Larsen Thrane, Aalborg, antages som valgmenighedspræst i Klim fra 1. august.
30. Til biografbevillingen i Hanstholm indstiller kommunalrådet kroejer Gunnar Oddershede, Frøstrup. April måned bragte 99 mm nedbør, mere end dobbelt så meget som normalt. Månedens laveste temperatur var 7,5 graders frost og den højeste 9,4 graders varme.
17. I Vildsund indvies et svømmebassin ved dyrehaven.
20. Ved et møde i Viborg stiftes en kommunalforening til afløsning af sognerådsforeningerne.
Stadsingeniør Aage Holm, Thisted, flytter til Søllerød 1. september.
22. A/S Sundby konfektion åbner en filial i Snedsted.
24. Sjørring volde købes af Nationalmusæet for 40.000 kroner.
26. Til borgmester i Thyholm kommune vælges købmand Ejnar Krabbe, Uglev.
Thyholm kommune sælger »Hvidbjerglyst« til gdr. Harald Gade, Smerup.
27. På Thyholm stiftes en radikal vælgerforening.
Centralafholdsforeningerne i Thy og Mors sammensluttes under navnet Morsø-Thy afholdskreds.
28. Morsø-Thy afholdskreds beslutter at rejse sag for at få servituten på hotel Vestervig respekteret.
29. Dansk kørelærerunion holder kongres i Thisted.
I Sønderhå-Hørsted stiftes en borgerforening.
Lufthavnen i Tved bortforpagtes til Sterling Airways.
Det norske tankskib »Sunny Girl« strander tæt ved Hanstholm havn.
30. Ved Hanstholm havn udsættes den sidste sænkekasse i vestmolen.
Frøstrup kro sælges af G. Oddershede til Thomas Svanborg Sørensen, Skuldelev på Sjælland.
31. Nedbøren i maj androg 18,3 mm mod normalt 43 mm. Laveste temperatur 0,8 grader og højeste 21,8 grader.

Maj

3. Heltborg kirke genåbnes efter omfattende istandsættelse.
5. Den 59-årige arbejdsmand Aksel P. Nielsen, Svanekær, mister livet ved at blive overkørt af en traktor.
6. DSB meddeler, at lyntog og iltog fra 31. maj vil standse i Snedsted.
I Hvidbjerg Th. stiftes en handelsstandsforening.
Den 21-årige elektriker Find Vestergaard, Hundborg, bliver dræbt ved et bilsammenstød ved Kløv bakke.
7. Som uddeler i Fjerritslev brugsforening antages uddeler Jens Gregersen, Hasseris, fra 15. maj.
9. En landejendom i Gærup, tilh. købmand Harald Immersen, nedbrænder delvist og ca. 100 svin indebrænder.
14. Ved Hanstholm havn udsættes den næstsidste sænkekasse - nr. 58 - i vestmolen.
15. Den 32-årige chauffør Kaj Steen Jensen, Thisted, bliver dræbt ved at vælte med en tankvogn i Klim.
16. Ved Bygholm camping i Øsløvs åbnes et motel med 15 mini-lejligheder.
Borgmester P. Odgaard, Hvidbjerg, afgår ved døden.

Juni

1. Tankskibet »Sunny Girl« bringes flot af Switzer.
2. Vestervig håndværker- og borgerforening vedtager at protestere mod, at afholdsforeningen vil bevare spiritus-servituten på Vestervig hotel.
3. Forfatteren Leo Kari sælger sin nedbrændte ejendom i Langvad til »Det nye samfund« som kursus ejendom.
Opførelsen af et plejehjem ved Thisted central-sygehus påbegyndes.
4. Hanstholm kommune antager arkitekt B. R. Langhoff som kommunearkitekt.
5. En varmeperiode kulminerer med 26 gr varme.
8. I Koustrup møllegårds dambrug omkommer ca. 30.000 ørreder ved forgiftning af vandet i Hørsted å.
17. Thisted skyttekreds åbner en pistolskydebane i Sjørring.
18. Snedsted mejeri sælges for 190.000 kr. til grosserer Nørgaard Hansen, Odense, der agter her at indrette en handskefabrik.
19. Ved Bøgestedrende drukner den 23-årige radiotekniker Ingolf Malle, Snedsted, under badning.

23. Et tordenvejr med kraftig regn går over egnen. I Sydthy anrettes nogle skader.
26. Dyrskuet i Hurup havde godt vejr og 3300 besøgende.
Borgerforeningen i Agger ophæves.
28. I Hvidbjerg Thyholm indvies et nyt stadion.
I Klitmøller åbner lærer Jørn Christensen en egnssamling af gamle brugsredskaber m.m.
29. Dommer Aage Bech, Vestervig, bevilges afsked fra 30 septbr.
30. 400 borgere i Vestervig retter skriftlig henvendelse til afholdsforeningen om at opgive hotel-servituten.
Juni måned blev meget tør med kun 26 mm nedbør mod normalt 44. Der målttes indtil 28,6 graders varme.

Juli

2. Hanstholm kommunalråd anbefaler spiritusbevilling til hotellet i Hjarde mål klit.
Sparekassen for Thisted Amt og Landbosparekassen sluttet sammen under navnet »Sparekassen Thy«.
5. Kongeparret ankommer til Thisted med »Dannebrog«.
I Langvad ved Frøstrup åbner »Det nye samfund« en festival.
Hans Bakgaard holder hjemstavnsfest i Ydby plantage med stor tilslutning.
6. Sydthy kommunalråd beslutter at nedlægge forskolerne i Dover, Sdr. Ydby og Flarup.
7. Thisted kommunalråd vedtager at købe Sjørring jernbanestation med 3350 m² areal.
11. Dyrskuet i Thisted havde ret godt vejr med enkelte byger. Der var ca. 11.000 besøgende.
Det meddeles, at amtstuen i Thisted nedlægges 1. august.
12. Stranden ved Vangså og Klitmøller forurenes stærkt af olie fra havet.
13. Thisted FDF's orkester drager på turné til Grønland.
14. Thisted musikforening modtager 2000 kr. fra kulturfonden.
15. Handels- og Landbrugsbanken i Thisted køber ejendommen Jernbanegade 9 og agter her at opføre en ny bankbygning.
18. Sidste etape af Kystvejen ved Hanstholm påbegyndes.
19. Vestervig afholdsforening opgiver kravet om at få hotel-servituten respekteret.
23. Vestervig sparekasse vedtager sammenlægning med Sparekassen for Thisted Amt og Landbosparekassen i Thisted.
29. Dommer O. Ringstrøm, Fjerritslev, bevilges afsked fra 31. oktober.
30. Thyborønkutteren »Anna Winkel« strander på Aggertangens havmole og bliver bragt flot af redningsskibet »Vestkysten«.
I Nors indvies en ny idrætsplads.
31. Juli måned havde omkring normal nedbør, 67 mm.
Vejret var fugtigt og køligt, en enkelt dag bragte 27 graders varme, laveste temperatur var 9 grader.

August

1. Lildstrand-kutteren »Else Kristine« bliver stærkt beskadiget ved en gasekspllosion i Hanstholm havn.
En havne-festival i Hanstholm giver et overskud af ca. 30.000 kr.
2. En nordisk kirkeklokkekonference i Thy åbnes i Sjørring.
4. Den 79-årige enkefru Jensine Mortensen, Agger, findes dræbt i sit hjem. En 24-årig nabo anholdes og tilstår at være gerningsmanden.
Thisted andels-svineslagteri åbner en ny afdeling i Ø. Jølby på Mors.
5. Sallingsundbroudvalget godkender skitseprojekt til broen over Sallingsund.
Thisted kommune antager ingeniør Ole Skaalum, Vamdrup, som stadsingeniør fra 1. oktober.
6. Hanstholm sogneråd anbefaler spiritusbevilling til den nye ejer af Frøstrup kro, Thomas Svanborg Sørensen.
8. Plejehjemmet »Solgården« i Hundborg indvier 12 nye pensionistboliger.
9. De konservative kredsorganisationer i Hurup- og Thistedkredsene sammensluttes i en Thistedkreds.
10. Thisted amts fredningsnævn afsiger kendelse i fredningssagen fra Søndbjerg strand. 11 lodsejere tilkendes ialt 78.500 kr.
Det radikale Venstres organisationer i Hurup- og Thistedkredsene sluttet sammen.
Byghøsten begynder på Jegindø.
11. Viborg amtsråd går ind for planen om færgeri ved Thyborøn.
12. Fagbevægelsen i Vestjylland vil placere et feriecenter til 35 mill. kr. på »Kjærgaard«s jorder i Randrup ved Vestervig.
Læge Bent Hansen overtager læge Paul Sørensens praksis i Snedsted.
13. Dommer Ester Søndergaard, Thisted, konstitueres i dommerembedet i Vestervig.
15. I Thisted holdes nordisk firstadsmøde med deltagere fra Skien, Uddevalla og Loimaa.
17. Udlængerne til Johs. Sørensens gård i Skyum nedbrænder, og 83 svin indebrænder.
18. Thisted kommunalråd vedtager at nedlægge skolen

- i Skinnerup fra 24. august grundet på lærermangel.
20. Nordenfjord World University køber en nedlagt landbrugsejendom i Sdr. Ydby, som skal indrettes til filmcenter.
  21. Den sovjetiske fiskeriminister Ishkov aflægger sammen med fiskeriminister A. C. Normann besøg ved Hanstholm havn.
  23. En byfest i Snedsted til fordel for en hal-byggefond, besøges af ca. 18.000 mennesker og giver ca. 35.000 kr. i overskud.
  25. Henry P. Vinthers maskinsnedkeri i Fjerritslev nedbrænder.
  26. En bred oliebræmme driver ind mellem Nr. Vorupør og Bøgestedrende.
  27. Kornhøsten for alvor i gang.
  28. Thisted-politiet foretager razzia i Frøstruplejren, hvor der forhandles hash, men finder ikke noget.
  29. Ved Aggersundbroen bliver Hanstholm-Københavnbusen påkørt af en personbil, og tre mennesker i personbilen bliver dræbt. De var alle fra Fur. De konservative i det nye Viborg amt vælger fabrikant Ladekjær Mikkelsen, Vinderslevholm, til formand.
  30. Aktivister fra Frøstruplejren besætter Hjardemål kirke, hvorfra de under dramatiske omstændigheder fordrives af lokale folk og politiet. Ved et skæreblanderkup på BP-tankstationen i Fjerritslev stjæles 17.000 kr.
- 453 beboere på Frøstrupegnen har underskrevet en henvendelse til kommunalrådet om ikke mere at tillade oprettelsen af en lejr fra »Det nye samfund«.
9. Uddeler Martin Oddershede, Hørdum, ansættes i Valsgaard brugsforening på Himmerland.
  10. Som bestyrer af Hvidbjerg alderdomshjem antages Lars Chr. Sørensen og hustru, Vejerslev, og til Jegindø alderdomshjem antages fru Inger Sørensen, Asmild ved Viborg.
  11. I Vestervig stiftes en folkepensionistforening.
  12. Ved Husby hole og Sct. Jørgensbjerg fredes 88 ha og lodsejerne tilkendes 75.000 kr. i erstatninger.
  13. Thisted lufthavn i Tved indvies. Der var ca. 20.000 mennesker. Pastor Gunnar Mundbjerg indsættes i Hvidbjerg-Lyngs. Hvidbjerg gymnastikforening fejrer 50 års jubilæum.
  14. En taksationskommission afsiger kendelse vedr. fredning af Hanstholmskrænten og arealet umiddelbart syd for skrænten. Lodsejerne får 124.000 kr. i erstatninger.
  15. Andelsbankens Hurup-afdeling indvier ny kontorbygning i Bedsted. Voldsomt regnskyl forårsager kælderoversvømmelse, navnlig på Hurupegnen. I Koldby åbnes et dyrehospital.
  17. Ved Vorupør drukner under badning den 57-årige fru von Eberstein fra Ottelsheim i Vesttyskland og hendes 21-årige søn Albrecht. Hanstholm får besøg af en del orlogsfartøjer, som deltagere i en Nato-øvelse.
  19. Den katolsk-apostolske kirke i Thisted udlejes til den katolske menighed i Thy.
  20. Hanstholmskonsortiet afleverer den sidste del af fiskerihavnen, som dermed er færdig.
  26. En 3-årig pige fra Frederikshavn drukner i en fiskedam i Ballerum.
  27. Ø. Vandet kirke genindvies efter en omfattende istandsættelse.
  28. Uddeler Svend Jensen fratræder Lild brugsforening og afløses af kommis Boe Christensen, V. Thorup. Hørdum brugsforening vedtager sammenslutning med Koldby brugsforening.
  29. Svæveflyveklubben »Svævefly« køber en gård i Tødsø for 460.000 kr. Sydthy kommunalråd godkender med 13 st. mod 3, at der gives spiritusbevilling til den nye ejer af Agger badehotel, Martin V. Christensen, Floulev.
  30. September gav megen regn, 122 mm mod normalt 56 mm. Højeste temperatur var 19,4 gr. Celcius, og den laveste 3,5 grader.

September

1. Som socialinspektør i Thisted ansættes hidtidig souschef H. Kjellerup Larsen.
2. Socialdemokratiets nye Thistedkreds opstiller fhv. borgmester Thomas Have, Nykøbing, som kandidat til folketingsvalget.
3. 15 aktivister, der blev fængslet efter affæren i Hjardemål kirke, løslades efter kendelse i landsretten. I Hurup åbnes restaurant »Møllestuen« efter at byen i 52 år ikke har haft en restauration med spiritusbevilling.
4. Som bestyrerinde af det nye plejehjem i Fjerritslev antages sygeplejerske Elly Pedersen, Brovst.
6. Den 31-årige slagtersvend Hugo Møller Nielsen fra Koldby mister livet ved en vådeskudsulykke i Hørdum. Sudanmissionen holder årsmøde i Thisted.
7. Som bestyrere af De gamles hjem i Nors antages plejehjemsleder P. Petersen og hustru, Bramminge. En byfest i Hurup til fordel for Huruphallen giver 48.500 kr. i overskud.
7. Tre udlænger til Gl. Langgaard i Tved nedbrænder.

Fortid - Fremtid

Fortiden ligger før os, men vi er med til at præge fremtidens Thy

ANDELSBANKEN A. m. b. A.

Thisted afdeling

Banken for land og by

Gælder *symaskine*
det *støvsuger*
opvaskemaskine

Spørg først i

Thisted Arbejderforening

BRUGSEN

i centrum

Rosenbergs
FARVEHANDEL

v/ Richard Mønster

Brogade 1 . Thisted . Tlf. (07) 92 02 11

Navnet på

god kaffe

RIO sko

****

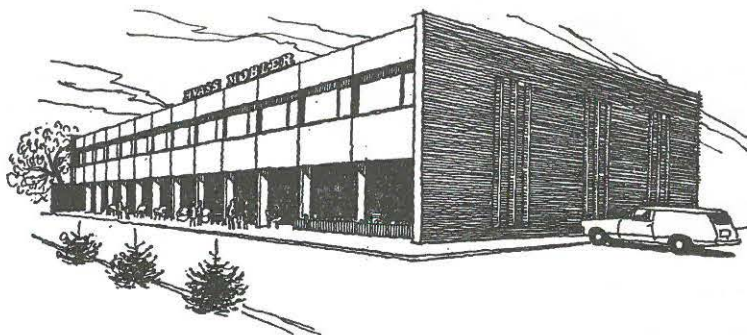
Vestergade 20 . Thisted . Tlf. (07) 92 05 99

*Der er 100 tøjeksperter i Danmark –
i Thisted er det*

BEKLÆDNINGSMAGASIN . 7700 THISTED . TLF. (0791) 2800*

Tag Deres gæster
med på besøg
i Danmarks mest
moderne
BOLIGCENTER
på Aalborgvej

hos
Hvass

Kjole- og gaveafdeling

Korsgade

Møbler og tæpper

Nytorv - Østergade

Telefon (07) 92 26 00 med omstilling til alle afdelinger

Angår det brændsel, da
A/s P. O. Poulsen

Kul, koks, briketter og olie

Dansk firma

Telefon (07) 92 09 50 (3 linier)

Lokal kapital

Tøjet får vi i

Knuds **HERREMAGASIN**
KNUD IMER THISTED

Storegade 4 . Telefon (07) 92 11 52

HUSK: Duge
og udstyr finder De
i et
smukt udvalg hos

Gardin
EKSPERTEN
ERIK SCHARLING

Storegade 15 . Telefon (07) 92 03 27

— stedet, hvor man køber gardiner

CITY
FODTØJ
THISTED

Prisfordel på kendte
kvaliteter

HERREMAGASINET

MONOPOL

Frederiksgade . Thisted

De rigtige møbler – de rigtige priser – de rigtige møbler – de rigtige priser

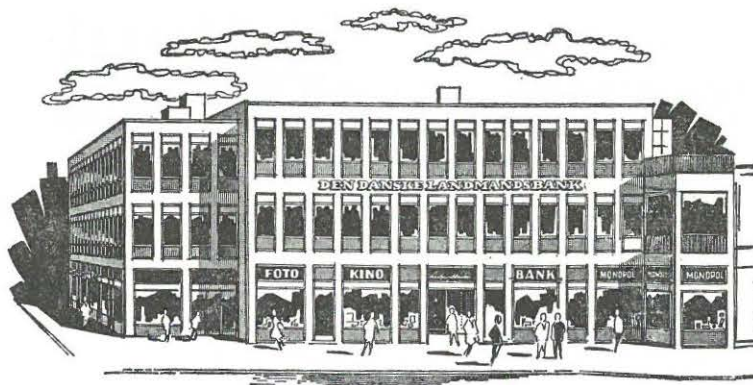
En julegave, der glæder

langt ud i fremtiden, finder De let i vort store udvalg af
møbler og tæpper i alle prisklasser
Kom ind og se, hvad vi har

Frøkjærs Møbler - Tæppehuset Jernbanegade . Thisted . Tlf. (07) 92 04 66

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANK

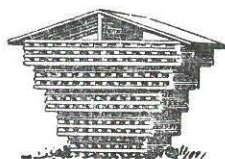
Julegaver

SMUKKE TING
I STORT UDVALG FINDER DE
HOS

Julegaver

BRIX ANDERSEN, GULDSMED

Storegade 10 . Telefon (07) 92 10 02

Chr. Sørensen's Tømmerhandel

Aktieselskab . Thisted . Telefon (07) 92 33 11

Alt

til

byggeriet

Hilsen
og
god jul

Austin

Svend Jørgensen . Tlf. (07) 92 09 69
Aalborgvej 17 . Thisted

EL-FIRMAET
mortensen & kanstrup a/s
THISTED · TLF. (0791) 2533 - 2534

BRID
FABRIKKEN'S
THISTED · TELF. 190

*-en
brumme
bedre!*

Vi ønsker Dem
GLÆDELIG JUL

Hotel »Phønix«

Telefon (07) 92 29 00

*Velkommen til
bygge
og dejlig mad*

Marius Sørensen

Juveler og guldsmed
Telefon (07) 92 00 23

har det største udvalg
i guld- og sølvvarer til
JULEGAVER

Efter at SPAREKASSEN FOR THISTED AMT, Thisted, LANDBOSPAREKASSEN, Thisted, og HASSING-REFS HERREDERS SPARE- OG LÅNEKASSE, Vestervig, nu er sammensluttet til

SPAREKASSEN THY

kan De ekspederes i vore ovennævnte kontorer samt i 14 filialer, uanset i hvilken SPAREKASSE, De hidtil har været kunde . . .

Ekspeditionstider:

THISTED: Mandag–fredag kl. 9.30–15.30. Fredag tillige kl. 18–19.30. Lørdag lukket

HANSTHOLM: Mandag–fredag kl. 10–15.30. Fredag tillige kl. 18.–19.30. Lørdag lukket

VESTERVIG: Mandag–fredag kl. 9.30–12 og 14–16.30. Lørdag kl. 9.30–11.30

HURUP: Mandag–torsdag kl. 9–11. Fredag kl. 15.30–18

FRØSTRUP: Tirsdag kl. 14–16. Torsdag kl. 10–12. Fredag kl. 18–19

VESLØS: Tirsdag kl. 10–12. Torsdag kl. 14–16

SENNELS: Mandag kl. 14–16. Fredag kl. 10–12

NORS: Mandag kl. 10–12 og 14–16. Fredag kl. 14–16 og 15.30–18.30

KLITMØLLER: Tirsdag og torsdag kl. 10–11.30

VORUPØR: Mandag kl. 9.30–11.30. Tirsdag og torsdag kl. 13.30–16

VILDSUND: Mandag kl. 14–16. Onsdag kl. 10–12. Fredag kl. 18–19

KOLDBY: Mandag kl. 10–12. Onsdag kl. 14–16. Fredag kl. 14–16.30

BEDSTED: Mandag kl. 16–17. Fredag kl. 18–20

HVIDBJERG: Fredag kl. 18–20

JEGINDØ: Mandag kl. 15–16. Torsdag kl. 18–20

AGGER: Tirsdag kl. 15–16. Fredag kl. 18.30–20

*Efter juleindkøbene —
god kaffe eller
en god juleplatte i*

Mallings Konditori

Vestergade 32 . Telefon (07) 92 02 02

Besøg vor
kunsthandel og hobbyafdeling

Glarm. Svend Odgaard

Storegade 18 . Telefon (07) 92 03 45

Forlang

Rønbjerg is

— den skuffer ikke

Kulør på tilværelsen

tapet og farver

fra

Jensen og Langballe

Telefon (07) 92 33 44* - 92 33 92

**Prima oksekød, kalvekød
og slagteriaffald**

... samt alt i fersk, saltet eller røget flæsk
pålæg m. m. anbefales fra vort udsalg på Strandvejen
Varerne bringes overalt

Altid 1. classes varer tilvirket under statskontrol

Thisted Andels-Svineslagteri

Telefon (07) 92 01 40 . Thisted

Calles Konditori og Cafeteria

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon (07) 92 01 60

Sko til alle

hos

**børnesko
damesko og
herresko**

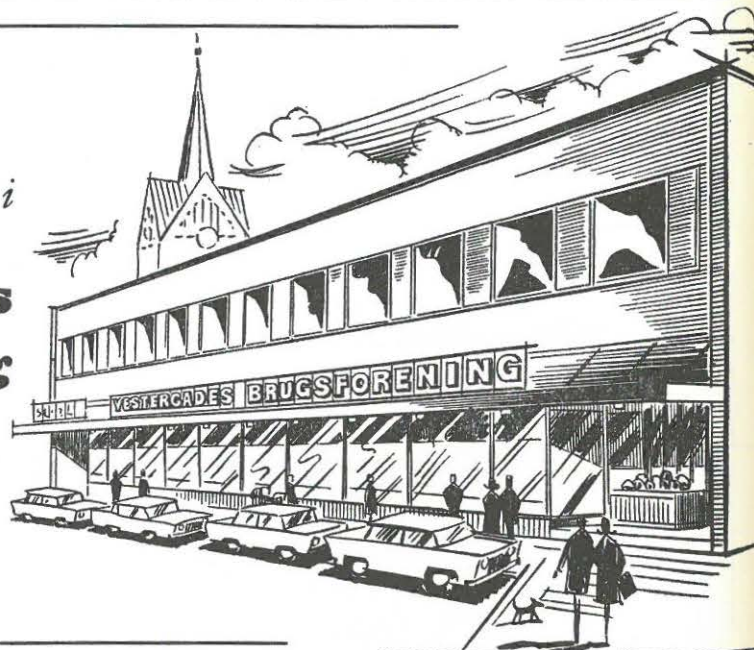
Aage V. Nielsen

Ågade 9 . Thisted

Thisted Bryghus

Vi mødes i

**Vestergades
Brugsforening**

12656

Glædelig jul og godt nytår

- bliv kunde i

A/S HANDELS- OG LANDBRUGS
BANKEN I THISTED

Nyhet! Kockums "Sjömannen"!

En modern, elegant nykomling i Kockums trivsamma kaffefamilj! Tack vare den stålhårda, lättdiskade Kockumsemaljen kommer kaffets ömtåliga arom till sin fulla rätt. Planpressad, rostskyddsbehandlad botten. Passar både till kokning och brygning.

KNUD MORTENSEN

Thisted Værktøjsmagasin

Storegade 10 . Telefon (07) 92 04 00 . Thisted

brdr. W hansen

el-installation • el-forretning

Thisted . Tlf. (07) 92 27 00*

Nu klinger julens toner -

og De skulle se, hvad vi kan vise Dem af julegaveideer:
alt fra mundharper til flygler, noder og plader. Kom ind og hyg Dem —
der er julestemning i lokalerne

THISTED MUSIKHUS
EJNAR CHRISTENSEN
STOREGADE 3 • TELEF. 304 • SERVICEAFD. TELEF. 004

Fjernsyns- og
radioapparater i bedste
fabrikater

Amtets
største og mest moderne
private vaskeri

VÅD VASK — TØRRET VASK — RULLEVASK — MANCHETTØJ
Udlejning af kitler, sengelinned, dækketøj og håndklæder til private, hoteller og institutioner

Klit Vask

Dragsbækvej 45 . Telefon (07) 92 03 63 og 92 05 88

Grundlagt 1931

*Et centrum
for ure og briller*

ERIK NIELSEN

Storetorv . Thisted . Telefon (07) 92 10 32

"Der hvor uret drejer"

— frisk og fin

**Dragsbæk
Margarinefabrik**

— hendes højeste ønske
er en moderne

PELS

og vi har det hele

Persianer i sort og grå

Persianerben

Elegante bisamkåber

Fineste murmel

Sælskind - kid

Calgan - curly fix

Kalv m. m.

Alt i nye længder

MIDI - CHANEL

Kom ind og se alt det nye — venlig hilsen

BUSTED

*midt på strøget
...stedet hvor man køber kjoler og frakker*

Ellu

Sengetøj
med
kvalitets
garanti

Det bedste er ikke for godt

– når det gælder Deres nattesøvn

– De sover
meget bedre
når De
får den dyne
der
passer Dem

HVIS DE SØGER GODT SENGETØJ GÅR DE IKKE FORGÆVES HOS

Chr. *Søndergaard*

Tlf. (07) 92 22 00

Amtets store tekstilhus

Kr. 9,50